

Jesu buhe dutiro tiquiro cūriquina tiquina yerire yahuri pũ ijire

*—Espíritu Santo ahtarota, niahye ahri pũre
ojoariquiro*

¹⁻² Teófilo, ahri quitire m̄h̄ure ojoaḡu niaja. To pano ȳh̄u oja m̄htari pũre Jesu yerire, tiquiro buheyere m̄h̄ure yahu tuhasā. Tee ̄hm̄sep̄u tiquiro m̄jarire ȳh̄u yahu bato tii. Jesu tiquiro m̄jato pano Espiritu Santo tutuaye mehna duti-ahye tiquiro bese cūriquinare.

³ Sa ye Jesu curusap̄u tiquiro yariari bato ihquē tahari paḡu tiriquiro bajuahye tiquiro cūriquinare. Cuarenta decori bato bajua bato tiahye. Sa yero tiquiro basi catiriquiro ijiyere ihñoahye tiquinare. Sa bajuaro mari Pac̄u tiquiro p̄htoro ijiyere quehnoañe buheyere yahuahye tiquinare.

⁴ Jesu tiquiro cūriquina mehna ijinino tiquinare ohõ saha ni yahuahye:

—Jerusalēp̄ta ijiniña yojop̄are. “Espíritu Santore m̄sare ohoḡt̄ja”, ȳh̄u Pac̄u tiquiro nidiquirore cohteniña. Tire tiquiro nidire m̄sare yahuu ȳh̄u.

⁵ Ñu m̄sare wame yero aco mehna wame yemedi. Ȳh̄u pehe ti ȳhd̄oro yeitja m̄sare. Mehenogã bato Espiritu Santore m̄sa mehna ijiducuḡu yeitja m̄sare, niahye Jesu.

Jesu ̄hm̄sep̄u m̄jaa wahahye

⁶ Sa ye ape taha cunupɛ Olivo wame tidupɛ Jesu tiquinare tiquiro bajuagũ ihñañe tiquina sinitu-ahye tiquirore:

—¿Pɛhto, Israe yehpare tiquina eh mari yehpare dɛhse ijigũ usãre pari turi cũgutjari mɛhɛ? ¿Dɛhse ijigũ mari acaye warore pɛhtoro sũgutjari mɛhɛ? niahye tiquiro yequina.

⁷ Tiquina sa nigũ tɛhoro Jesu ohõ saha niahye:

—Mari Pacɛ dihita ti decore mɛsa ya yehpare mɛsa quehnoano ijiatire cũ masine. Ti decore mɛsare masino basioerare.

⁸ Sa masiedapenata mɛsare Espiritu Santo tiquiro wihigũ Cohãcjũ ye tutuayere cɛonata mɛsa. Tiquiro ye tutuayere mɛsa cɛona Jerusalẽ cjẽnare, ijipihtiyequina Judea yehpa cjẽnare, Samaria yehpa cjẽnare, sa ye ijipihtiye yehpari cjẽnare quehnoañe buheyere buhenata mɛsa. Yɛhɛ yariarire, yɛhɛ masa mɛjarire tiquinare buhenata mɛsa, ni yahuahye Jesu tiquinare.

⁹ Sa ni yahu tuhasa, Jesu ɛhmɛsepɛ mɛjaa wahahye. Tiquina tiquirore ihña nɛnɛ tã mɛogãta ehmeo curua puhiaɛ sajã, buti mɛjaa wahahye.

¹⁰ Sa ye tiquina Jesu mɛjariquirore tiquina ihña mɛori watoa pɛaro angele yehseye suhti sañañequina Jesu tiquiro cũriquina watoa bajuadɛca sahye.

¹¹ Sa ye tiquinare ohõ saha niahye:

—¿Mɛsa Galilea cjãna, dɛhse ijiro boro ihña mɛoducuna niajari mɛsa? Ahriquiro Jesu ɛhmɛsepɛ mɛjariquiro, tiquiro mɛjariro saha ahtarota, ni yahuahye angele.

Jesu cūriquina Juda m̄nanore comesatiquirore beseahye

¹² Sa ye Jesu yequina c̄n̄p̄m̄ Olivo wame tid̄p̄m̄ ijiriquina dijia ta, Jerusalē̄p̄m̄ tojoa sahye. T̄m̄ c̄n̄p̄m̄re ihcã kilómetro ȳhd̄no c̄j̄no yoaro ijiahye Jerusalē̄ d̄ht̄m̄ cahap̄re.

¹³ Tojoa sa, ̄hm̄anop̄m̄ tiquina ijiri tucū̄p̄m̄ m̄jaa wahahye. Ahriquina ijiahye: Pedro, Ñu, Santiago, Andre, Felipe, Tomasu, Bartolomé, Mateo, Santiago, Simo, Juda ijiahye. Santiago pehe Alfeo mac̄no ijiahye. Simo pehe celote wame tiri curua c̄j̄no ijimediquiro ijiahye. Juda pehe Santiago acaȳro ijiahye.

¹⁴ Peye tahari ahriquina ijipihtiyequina, numia mehna, María Jesu pacoro mehna, Jesu bahana mehna quehnoano cahmecoa, tutuaro mehna mari Pac̄re sinie tiahye.

¹⁵ Sa ye ti decorire masa peyequina cahme-coahye. Ciento veinte ijiye ijiboaya. Sa yero Pedro pehe tiquiro mehna c̄j̄na Cristo yequina watoa ducu, yahuahye tiquinare:

¹⁶ —Ȳh̄m̄ acaye, Cohãc̄j̄ panop̄m̄ tiquiro nidiro sahata waharo nidi. Tire Esp̄ritu Santo Davire yahu dutiahye Juda m̄nanore. Juda m̄nanao Jesure ñeheatiquinare ihñoriquiro ijiri.

¹⁷ Sa yeatiquiro ijieperota mari mehna Jesu yere yeriquiro ijimedi. Sa yero ̄sã mehna c̄j̄nota ijimedi, niahye Pedro.

¹⁸ Jesure ihño dutiye tiquina wapa yerire Juda m̄nanao pehe wiari bato tiquiro basita wejē yariaa wahahye. Sa yero boraa waha, tiquiro c̄hta misi da t̄h̄n̄a waha, yariaa wahahye.

Tiquiro wiari mehna apequina mehenogã yehpare dúahye.

¹⁹ Ijipihtiyequina Jerusalē cjēna masi pihti cãri jiri Juda m̄n̄n̄ano tiquiro ñano yerire. Sa masiñe tiquiro ye niñeru mehna tiquina dúri yehpare Acéldama wame yeri jiri tiquina ye yahuducuye mehna. Acéldama niñe, “Dii yehpa”, niñe nine.

²⁰ Came ohō saha ni nemoahye Pedro:

—Panop̄m̄ tiquina ojoariro sahata sa wahari Juda m̄n̄n̄ano. Salmo tiquiro ojoari p̄r̄p̄m̄ ohō saha ni ojoahye:

Tiquiro w̄h̄h̄m̄ cohōri w̄h̄h̄m̄ ijiahro. Sa ye apequina ti w̄h̄h̄re ijieracãhdo, ni, ojoahye.

Ohō ḡh̄h̄re ohō saha ni ojoahye:

Apequiro tiquiro dahrayere comesariquiro ijirota, ni, ojoahye Salmop̄m̄.

²¹⁻²² 'Sa yena mari ihcãquiro beseihna. Ñu wame yeriquiro m̄n̄n̄ano masare tiquiro buheri watoa ihquẽquina Jesu yequina mari mehna wahari. Tiquina mehna cjãnore ihcãquiro bese neno cahmene mari mehna cjũno ijiatiquirore. Jesu mehna mari ijigã mari mehna sa ijiducuriquirore besero cahmene. Sa mari beseri bato Jesu tiquiro masa m̄jarire mari mehna buherota, ni yahuahye Pedro tiquiro acayere Cristo yequinare.

²³ Tiquiro sa nigã tãhoye p̄arore bese bocaheye tiquina. Ihcãquiro José Justo wame tiriquirore beseahye. Tiquiro Barsaba tiquina ni pisuriquiro ijiahye. Sa ye apequirore Matia wame tiriquirore beseahye.

²⁴⁻²⁵ Tiquinare bese boca tuhasa, tiquina mari Pac̄re ohō saha ni siniahye:

—Muhũ usã pũhto, ijipihitiyequina masa tiquina tũhotuyere masine. Ahriquina pũaro usã beriquina ijire. Juda mũnanore comesatiquiروه diquiro mũhũ cahmeniquiروه beseya. Jesure cohãtjiano Juda mũnano pehe pecapũ wahahye. Tiquiروه comesariquiro Jesu tiquiro cũriquiro ijirota. Sa yero usã mehna quehnoañe buheyere buherota, niahye tiquina mari Pacure.

²⁶ Sa niñeta Juda mũnanore comesatiquiروه beseye tehe utã paca mehna doque cũ mũjahye “Noa pehe sajãnotari”, niñe. Matia tiquiro quehnoano wijiagã, tiquiro pehe Jesu cũriquina once cũriquina mehna cjãno tojoahye.

2

Espíritu Santo Jesu yequina mehna iji dũcahye

¹ Sa ye Pentecoste wame tiri deco ijigã tiquina ijipihitiyequina ihcã wũhũpũ cahmecoahye.

² Ti pjereta wihnono tutuaro wẽno saha aũmũanopũ bisiro ca tahye. Sa bisiro ca tagũ tũhoahye ijipihitiyequina ti wũhũpũ ijiriquina.

³ Sa ye peca pohna yero saha ijiye tiquina ijipihitiyequina dapu paca bui bajuahye. Ti peca pohnarigã ñehmeno yero saha bajuahye.

⁴ Sa yero Espiritu Santo wihiahye tiquinare tiquiro tutuayere ohoro taro. Espiritu Santo tiquinare yedohoro puno tiquina pehe apequina ye mehna quehnoano yahuducuahye.

⁵ Ti decorire Jerusalẽpũ peyequina judio masa ijiahye. Mari Pacure ño peoyequina ijiahye. Tiquina macaripe cjẽna ijiahye.

⁶ Sa ye ʾhmʾsepʾ bisigũ tũhoye Jesu buheyequina cahapʾ peyequina cahmecoahye. Masape ye yahuducuyere Jesu buheyequina tiquina yahuducugũ tũhoahye. Sa tiquina yahuducugũ tũhoye, tiquina tũho maria wahahye.

⁷⁻⁸—Ahyou, ¿Dũhse yeye ahriquina Galilea cjẽna ijiepeteta quehnoano mari yere yahuducujari? Tiquina mari masa bajarirorpʾ ahtariquina yero sahata yahuducuye ca tare, niahye tiquina pehe.

⁹⁻¹⁰—Ijipihtiyequina mari yere yojopure yahuducuye nine: Partia cjãna, Media cjãna, Elã cjãna, Mesopotamia cjãna, Judea cjãna, Capadocia cjãna, Ponto cjãna, Asia cjãna, Frigia cjãna, Panfilia cjãna, Egipto cjãna, Libiapʾ ijiye macaripʾ Cirene cahapʾ ijina, Romapʾ ahtarina ijiaja mari. Ihquẽquina judio masa ijiaja mari. Apequina mari judio masa ijiena, judio masa ye buheyere buhenapʾ ijiaja mari.

¹¹ Creta cjẽna gãhʾ, Arabia cjẽna gãhʾ ijire mari mehna. Sa yena ahriquina mari yere tiquina yahuducugũ tũhoaja mari. Tiquina mari ye mehna Cohãcjũ tutuaye mehna tiquiro yerire yahuye nine, ni yahuducuahye masa tiquina basi.

¹² Sa niñeta tiquina tũho acʾaa waha, tiquina ihñarire tiquina tũhorire quehnoano masiedahye.

—¿Ahri dũhse ijiro boro ahriquina apequina ye mehna Cohãcjũ yere sa quehnoano yahuducujari, mʾsa tũhotugũ? ni cahme sinituahye tiquina basi.

¹³ Tiquina sa ni tũhotuepegũta apequina tiquina mehna cjẽna bʾjʾpeahye:

—¿Dũhse ahriquina sihbiori sihni, queheye niajari? ni bʾjʾpeahye apequina tiquina basi.

Pedro masare yahuahye

¹⁴ Sa yero Pedro once Jesu cūriquina mehna ducu, masare yahuahye:

—Musa Judea yehpa cjāna, ijipihtina Jerusalēpμ ijina, ahrire masiña mμsa. Yuhμ yahugū tμhoya mμsa.

¹⁵ Mμsa tμhotuye poto ijierare. Yojoṗata nueve hora ijire. Sa ye ahriquina queherare.

¹⁶ Ahriquina Cohācjū panopμ tiquiro nidiro sahata yeye nine. Ti pjeṗare Joere Cohācjū yere yahu mahtariquirore, ahrire yahu dutiahye Cohācjū pehe:

¹⁷ Iji bato tiye decori ijigū ohō saha ijirota: Yaquiro Espíriture masare ijipihtiyequinare ohogutja. Sa ye mμsa pohnapμ yeere yahueta. Sa ye mμsa mehna cjēna wahma pjia bajumehneñene ihñæta. Sa ye mμsa mehna cjēna bucμna quehēnopμ quehēeta.

¹⁸ Sa yegμ yuhμ cahacjēnare, yuhμ cahacjēna numia gūhure yaquiro Espíriture ohogutja. Sa ye tiquina yahueta yeere.

¹⁹ Sa yegμ yuhμ tutuaye mehna bajumehneñene ye ihñogutja μhmμanopμ. Yehpμ gūhure yuhμ bajumehneñene ihñogutja: Diire, pecare, peca ohmeore ihñogutja.

²⁰ Sa yero asū deco cjūno nahitiaa waharota. Ñami cjūno dii yero saha sohāriquiro comesarota. Ohō saha waharota Cristo mμsa pμhtoro tiquiro ahtati deco, yuhμ nidi deco pano. Ti decopμ ihña maria wahaeta masa. Sa yero ihyo ijiri deco ijisi. Ti deco quehnoari deco ijirota.

²¹ Sa yero ohō saha ijirota. Ijipihtiyequina masa Cristore tiquina ñañene cohā duti siniñequinare

tiqairo tiquinare pecapũ wahaboriquinare yũhdũorota, nine Cohãcjũ, ni ojoahye Joel.

²² Mũsa Israe masa yũhũ yahugũ tahoya: Jesu Nazare cjũno pehe Cohãcjũ ohoriquiro ijiri. Jesure tiqairo ohore masa tiquina masiato saha tiqairo tutuaye mehna ye ihñori mũsare. Mũsa tire masine.

²³ Jesure ohori mũsare apeqairo. Panopũ Cohãcjũ “Sa waharota”, tiqairo nidiro sahata sa yeri apeqairo. Sa yena mũsa Jesure curusapũ wejẽ dutiri masa ñañequinare.

²⁴ Cohãcjũ pehe Jesure yariariquiro mũnanore masori. Pari turi ne yariasi tiqairo. Tiquiro yaria dojoerare. Sa catiducuatiquiro ijire.

²⁵ Ohõ saha ñahye Davi panopũ cjũno Cristo tiqairo niboriro sahata:

Yũhũ pũhto, yũhũ mehna ijire mũhũ. Ijipihtiye decori Cohãcjũ yũhũ pũhto yũhũ caha mũhũ ijigũ ihñae tii yũhũ cuerato saha.

²⁶⁻²⁷ Mũhũ Cohãcjũ yũhũ jeripohnare yariayequina tiquina ijiropũre ne cohãsi. Yũhũre ñanopũ yũhũ jeripohnare cohãsi mũhũ. Yũhũ mũhũ cahacjũ mũhũre ño peogũ ijiaja. Yũhũ pagũre ahba dutisi mũhũ. Sa yegũ tutuaro bucueaja. Bucueye mehna yahuducuaaja. Sa yegũ mũhũre Cohãcjũre quehnoano wacũ tutuagũ ijigũ cuero marieno quehnoano iji cjã.

²⁸ Yũhũre pari turi catigũ yegũta mũhũ. Yũhũ mehna mũhũ ijigũ tutuaro bucueaja, ni, ojoahye Davi mũnanao Cristo tiqairo niboriro sahata.

²⁹ 'Acaye, ohõ saha quehnoano yahugũtja mũsare Davire mari acayũro, panopũ cjũnore. Tiquiro yariaa wahahye. Sa yero tiqairore tiquina

yari cope yojopure ijire. Sa yero “Yuhū pagure ahba dutisi mūhū”, ni ojoaro tiquiro basi wame peo yahuro niedahye.

³⁰⁻³¹ Panopū Cohācjū Davi mūnanore ohō saha niahye: “Poto niita niaja. Mūhū panamena iji turi-ayequina mehna cjūno mūhū yero saha ahri yehpa cjēna pūhtoro ijirota”, niahye Cohācjū Davire. Davi Cohācjū yere yahu mūhtariquiro ijiahye. Sa yero Cristore Cohācjū tiquiro pūhtoro sōatire masino, Cristo tiquiro masa mūjatire yahu mūhta tuhasahye Davi pehe. Ohō saha niahye: “Tiquiro yariayequina ijiropure iji dojoasi. Tiquiro pagū topū ahbasi”, niahye Davi.

³² Ahriquiore Jesure Cohācjū masori. Usā ijipihtina ihñā.

³³ Cristo mari Pacū poto pehepū ijire dutiriquiro ijiro. Sa yero tiquiro Pacūro “Espíritu Santore yehpapū ohogūtja”, niahye tiquiore. Sa yero Cristo pehe ahriquinare Espiritu Santore ohori. Yojopure Espiritu tiquiro yeyere mūsa ihñana nine. Sa yena mūsa tūhore.

³⁴ Davi mūnana pehe Jesu tiquiro mūjariro sahata ūhmūsepū mūjaedahye. Sa yero tiquiro basi ohō saha niahye:

Cohācjū nidi yūhū pūhtorore: “Yūhū poto pehepū dujiya mūhū.

³⁵ Mūhūre ihñā tuhtiyequinare mūhūre yūhdūduca basūtja yūhū”, nidi Cohācjū yūhū pūhtorore, niahye Davi mūnana.

³⁶ Sa yena ijipihtina Israe masa ahrire quehnoano masiña mūsa: Ahriquiore Jesure mūsa curusapū wejēdiquire mūsa pūhtoro sōri Cohācjū

pehe. Tiquirore m̄sare ȳhd̄oatiquirore Cristore c̄uri Coh̄c̄j̄, ni yahuahye masare Pedro.

³⁷ Tiquiro sa niḡ t̄hoye tutuaro buj̄a witiye, cueye masa pehe Pedro ḡh̄are sinituahye:

—¿Us̄ã acaye, dahse yenatari us̄ã? ni sinituahye tiquina.

³⁸ Tiquina sa ni sinituḡ ȳhtiahye Pedro ḡh̄:

—M̄sa ñañe yeyere buj̄a witina ijiya. Quehnoañe pehere comesaya. Sa yena Jesu wame mehna wame yenohrina ijiya m̄sa ijipih̄tina. M̄sa sa yeḡ m̄sa ñañene borota Coh̄c̄j̄. M̄sa sa yeḡ Esp̄ritu Santo m̄sa mehna ijirota. Coh̄c̄j̄ yaquiro Esp̄ritu Santore sa oho c̄nota m̄sare.

³⁹ M̄sare, m̄sa poh̄nare, m̄sa panamena iji turiayequinare, yoarop̄ cj̄nare, ijipih̄tiyequina Coh̄c̄j̄ mari p̄htoro tiquiro beseriquinare, “Potota ȳhd̄ogut̄ja m̄sare”, ni, c̄uahye Coh̄c̄j̄, ni-ahye Pedro.

⁴⁰ Sa ni tuhasa peye yahu nemoahye tiquiro. Sa yero tutuaro mehna yahuahye tiquinare:

—Ahri yehpa cj̄nare tiquina ñano yeri buhirire buhiri dahrerota Coh̄c̄j̄. Sa yena m̄sa pehe Coh̄c̄j̄ yequina ijiya. M̄sa sa ijiḡ tiquiro m̄sare buhiri dahresi, niahye Pedro masare.

⁴¹ Tiquiro sa niḡ t̄hoye peyequina tiquiro yahuducuyere quehnoano t̄hoahye. Sa yero tiquinare tiquiro wame yeahye. Sa ye Coh̄c̄j̄ yequina mehna cj̄na tres mil masa waha nemoahye.

⁴² Sa ye tiquina masa Cristo c̄uriquina mehna decoripe ijie tiahye. Sa ye tiquina ti buheyere decoripe t̄hoe tiahye. Tiquina ihyayere cahme

iti, Cohãcjũre sini, Cristo cũriquina mehna quehnoano ijie tiahye.

Jesu yequina coã iji dũcayequina tiquina ijiye tiyere yahuahye

⁴³ Sa ye Cohãcjũ tutuaye mehna ye ihñoahye Jesu cũriquina. Tiquina sa yegũ ihñañe masa ijipihtiyequina ihña maria wahae tiahye.

⁴⁴ Sa ye ijipihtiyequina Jesure wacũ tutuayequina cahmecoa, quehnoano ijie tiahye. Sa ye tiquina yere cahme itie tiahye.

⁴⁵ Tiquina yere dua, ijipihtiyequinare apee boro marieñequinare tiquinape ohoe tiahye tiquina.

⁴⁶ Sa ye decoripe tiquina Cohãcjũ wũhũpũ cahmecoae tiahye. Ijipihtiyequina tiquina ye wũhũsepũ bucueye mehna cahmecoa, ihyae tiahye.

⁴⁷ Tiquina sa cahmecoa, “Cohãcjũ quehnoariquiore ijire”, ni ño peoe tiahye. Sa ye apequina masa tiquinare cahme yũhdũe tiahye. Sa yero decoripe Cohãcjũ apequinare tiquiore yequina wahagũ yee tiahye.

3

Tini masieniquiore yũhdũoahye mari Pacũ

¹ Ñamicahapũ tres ijigũ Cohãcjũ mehna yahuducuri pje ijigũ Pedro, Ñu mehna Cohãcjũ wũhũpũ wahaye niahye.

² Decoripe ti wũhũ cjã sopecaha quehnoari sopecaha wame tiri sopecahapũ apequina ihcãquiore masũnore ne cãhta, duhu dapoe tiahye. Tiquiore masũno pehe wahma masa bajaropũta

tini masiedahye. Sa yero tiqairo ti sopecaha caha niñerure sini dujie tiahye ti wəhəpə səjãñeqinare.

³ Sa ye Pedro, Ñu mehna ti wəhəpə tiqaina esaducagã tini masieniqairo pehe tiqinare ihña, niñerure siniahye.

⁴ Sa ye Pedro gãhə tiqairore ihña, Pedro pehe ohõ saha niahye:

—Usãre ihñaña məhə, niahye Pedro tiqairore.

⁵ Tiqairo sa nigã təhoro “Ahriquina mehenogã yəhəre niñerure ohoeta”, ni təhoturo ihñadoque ohõ, təhoahye tiqinare.

⁶ Tiqairo sa ni təhotuepegãta Pedro tiqairore ohõ saha ni yahuahye:

—Niñerure cəoeraja yəhə. Cəoerapeita, ahrire yeitja məhəre. Jesucristo Nazare cjäno tiqairo tutuaye mehna tiniña məhə, niahye Pedro tini masieniqairore.

⁷ Sa ninota tiqairo omocare poto pehe cjä omocare ñehe, tiqairore weje wahcõ docoahye. Ti pjeta tini masieniqairore tiqairo ñecari tutuaa wahahye.

⁸ Tiqairo sa wahari bato tiqairo wahcãdaca sa, waha ducahye. Sa yero tiqairo waha, uhpu maa, “Cohãcjũ quehnoariqairo ijire”, ni bucueahye. Sa bucuro tiqaina mehna Cohãcjũ wəhəpə səjã wahahye.

⁹ Tiqairo sa tinigã “Cohãcjũ quehnoariqairo ijire”, tiqairo nigã masa ijipihtiyequina tiqairore ihñahye.

¹⁰ Sa ye masa tiqairore ihña masiahye. Tiqairo Cohãcjũ wəhə cjä sopecaha quehnoari sopecaha

caha niñerure tiqiro sini dujirire masiahye masa. Sa ye tiqiro tinigũ ihñañe, ihña maria wahahye.

Cohãcjũ wuhũpũ Pedro masare buheahye

11 Sa ye tini masieniqiro Pedro gũhũre tiqiro ñeheni watoa, masa ijipihtiyequina ihña maria waha, quehnoari paapũ Salomo wame tiri paapũ oma cã, cahmecoahye.

12 Tiquina sa cahmecoari bato Pedro pehe yahuahye tiquinare:

—¿Musa Israe masa, dũhse yena ahriquiore ihña mariajari? ¿Dũhse yena usãre musa ihña nũnũajari? Usã pehe usã ye tutuaye mehna Cohãcjũre usã wacũ tutuaye mehna usã esa tuharo ahriquiore tinigũ yerũ usã.

13 Abrahã, Isaac, Jacob mari ñecusũmũa panopũ cjẽna Cohãcjũre ño peoe tiahye. Tiquiro Cohãcjũ pehe tiqiro cahacjũnore Jesure tutuariqiro, quehnoariqiro tiqiro ijigũ musare ihñoe tiri. Musa Jesure tiqirore ihña tuhtiyequinare ohori. Sa yena Pilato tiqirore peresu wio duepegũta musa pehe tiqirore wiogũ cahmedari. Pilatore Jesure ohori musa.

14 Pilato tiqirore wio duamedi. Tiquiro sa wio duepegũta musa Jesure quehnoariqirore, quehnoano yeriquirore cahmedana, apeqirore masa wejẽdiqiro pehere wio dutiri musa.

15 Sa yena Jesure marine catigũ yeriquirore wejẽdi musa, usã acaye judio masa. Tiquiro yariagũ Cohãcjũ tiqirore masori. Tire usã ihñau.

16 Sa yena usã tiqirore wacũ tutuana ijiaja. Usã sa wacũ tutuagũ ihñano ahriquiore musa yojopũ

ihñariquiore m̄sa ihña masiniquiore Jesu pehe tiquiro tutuaye mehna tinigã yeri.

17 Ȳh̄h̄ acaye, mari p̄h̄toa mehna Jesure quehnoano masiedapenata tiquirore wejēdi m̄sa. Tire masiaja ȳh̄h̄.

18 Sa ye panop̄h̄ cjēna Cohãcjũ yere yahu m̄h̄tariquina Cohãcjũ tiquinare tiquiro yahu dutiriro sahata yahuahye tiquina. “Cristo ñano ȳhd̄rota”, ni yahuahye tiquina. Tiquina sa ni yahuriro sahata sa wahari yojop̄h̄re.

19 Sa yena yojop̄h̄re m̄sa ñañe yerire b̄j̄na witina ijiya. Quehnoañe pehere comesaya. Cristore wacũ tutuaya. Sa yero m̄sa ñañe yerire borota Cohãcjũ. Sa yero m̄sare bucueye decori c̄nota tiquiro. Sa yena quehnoano jeri sajãnata.

20 Sa yero Cohãcjũ Cristore tiquiro beseriquirore m̄sare ohorota. Cristo Jesuta ijire.

21 Cohãcjũ cahap̄h̄ iji nine Jesu. Panop̄h̄ Cohãcjũ tiquiro yere yahu m̄h̄tariquinare yahuyu dutiahye. Masare ahri yehpa ḡh̄re tiquiro yeatire yahuyu dutiahye. Sa yero tiquiro yahuriro sahata yojop̄h̄re ijipihtiyere quehnono nine. Quehno tuhasaro pari turi Cristore ahri yehpap̄h̄ ohorota.

22 Moise tire yahuro ohõ saha niahye: “Mari mehna cj̄n̄ore mari acaȳrore Cohãcjũ yere yahu m̄h̄tariquiore Cohãcjũ mari p̄h̄toro ohorota m̄sare. Ȳh̄re tiquiro ohoriro saha ohorota tiquiro ḡh̄re. Sa yena m̄sare tiquiro yahugũ t̄ho pihti cãhña m̄sa.

23 Ohõ saha ijirota. Ijipihtiyequina tiquirore t̄hoerariquinare, tiquiro dutiyere yerariquinare tiquiro cohãnota. Cohãcjũ yequina mehna cjēna ijisi tiquina”, niahye Moise.

24 'Ijipihtiyequina Cohãcjũ yere yahu m̄htariquinape Samuel, tiquiro bato ijiyequina gũh̄u ahri decorire yahuahye.

25 Mari ñecusum̄are panop̄u cjẽnare yahuahye Cohãcjũ. Mari gũh̄ure sa ni yahuro niahye. Abrahãre tiquiro nidiro sahata mari gũh̄ure ni yahuro niahye. Ohõ saha ni yahuahye Cohãcjũ Abrahãre: “Ijipihitiri yehpa cjẽnare quehnoano yeitja. Ohõ saha tire yeitja: Camer̄u iji n̄n̄u tãriquiuro m̄h̄u acayuro pehe masare quehnoano ye basarota yuh̄ure”, niahye Cohãcjũ Abrahãre.

26 Sa yero Cohãcjũ tiquiro mac̄nore mari cahap̄u oho m̄htari mari ñañe yeyere duhu dutia-tiquirore. Sa yero marine tiquiro quehnoano yeri, niahye Pedro tiquinare.

4

Pedro, Ñu mehna p̄h̄toare yahuducuahye

1-3 Masa mehna tiquiro yahuducuri watoa pahia, Cohãcjũ w̄h̄ure cohteyequina surara p̄h̄toro, saduceo masa gũh̄u tiquinare t̄hoahye. Ohõ saha ni buheahye Pedro Ñu mehna masare:

—Jesu tiquiro yariari bato masa m̄jaa wahari. Tiquiro sa masagũ ihñana mari gũh̄u came mari tiquiro yequina mari masa m̄jatire masiaja mari, ni yahuahye Pedro gũh̄u.

Tiquina sa nigũ t̄hoye p̄h̄toa pehe tiquina mehna usuahye. Sa usuaye nahi quehagũ ihñañe tiquina Pedrore, apequina Jesu c̄riquina gũh̄ure ñehe, peresu yeahye.

4 P̄h̄toa tiquina sa cahmedapegũta peyequina Cohãcjũ yere t̄hoyequina pehe “Ijirota ijire”,

ni t̄hotuahye. Sa ye Jesu yequina peyequina sajāhye. Tiquinare m̄m̄a seh sarore mari queogã Jesure wacũ tutuayequina cinco mil masa ijiahye.

⁵ Sa ye ape decop̄m̄ ti maca cjēna p̄h̄toa, b̄uc̄na, judio masa buheyequina mehna Jerusalēp̄m̄ cah-mecoahye.

⁶ Sa yero pahia p̄h̄toro, Anás wame tiriquireo top̄m̄ ijiahye. Tiquiro acaye ḡh̄m̄ ijiahye. Caifa, Ñu, Alejandro, arequina mehna Anás acaye ḡh̄m̄ ijiahye.

⁷ Sa ye tiquina Pedro ḡh̄m̄are tiquina cahmedo-queogã, surara pehe p̄h̄toa watoap̄m̄ tiquinare ne wihi docoahye. Tiquina sa yeri bato p̄h̄toa sinituahye Pedro ḡh̄m̄are:

—¿Noa ye tutuaye mehna m̄sa tiquirore tinigã yeari? ¿Noa ijiajari m̄sare tire ye dutiriquireo? ni, sinituahye tiquina.

⁸ Tiquina sa nigã t̄horo Esp̄ritu Santo tutuaye mehna yahuahye Pedro tiquinare:

⁹ —¿M̄sa p̄h̄toa, m̄sa b̄uc̄na, usã tini masieniquirore quehnoa wahagã usã yerire sinituna niajari m̄sa?

¹⁰ Ahrire masiña m̄sa ijipihtina, Israe masa. Ahrire Jesucristo sa yeri. Jesu Nazare cjūno, m̄sa curusap̄m̄ wejēdiquiro, Cohācjū tiquiro masoriquiro pehe ahriquireo tini masieniquirore quehnoa wahagã yeri. Sa yena ahriquireo yojop̄m̄are m̄sa ih̄nonop̄m̄ tiquiro tinigã ih̄nare m̄sa. Ohō saha nine Cohācjū yere tiquina ojoari p̄p̄m̄ Cristore yahuro:

¹¹ “Ahriquireo utã yero saha ijiriquiro ijire. Utãre w̄h̄m̄ dahreatiquina tiquina cohãno saha

masa tiquiore cohãri. Tiquina sa yepegãta yojopure wãhã dahreriquina wãhãre yeye tiquina cũ mãhtari mãtare tiquina cũno saha Cohãcjũ tiquiore pãhtoro sõri. Tiquiro Cristo pehe mariedagũ Cohãcjũ yequina wahaeraboaya masa. Tiquiro sa ihyo ijiriquiro ijierapegãta masa mari pãhtoa mehna tiquiore cahmedari. Mũsa sa cahmedapegãta Cohãcjũ pehe tiquiore mari pãhtoro sõri”, ni ojoahye panopure.

¹² Ne, apeqiro masare pecapũ waha-boriquinare yãhdãoriquiro ne mariedare. Ahri yehrapure Jesu dihita masare yãhdãoriquiro ijire. Ne apeqina tiquiore yero saha ijiyequina ne mariedare, ni yahuahye Pedro tiquinare.

¹³ Tiquiro sa ni yahuri bato Pedro, Ñũ mehna buhemehneñequina tiquina ijigã ihñañe, cuero marieno tiquina buhegũ ihñañe, pãhtoa, bũcũna, judio masa buheyequina mehna tãho maria waha-haye. Sa ye Jesu yero saha tiquina buhegũ ihñañe, ohõ saha masiahye tiquina: “Pedro, Ñũ gũhũ potota Jesu mehna cjẽna ijire ahriquina”, ni, masiahye tiquina.

¹⁴ Sa yero tini masieniquiro ijimediquiro Pedro gũhũ mehna ijiahaye. Tiquiro quehnoariquiro ijigã ihñañe pãhtoa, bũcũna, judio masa buheyequina mehna. Sa ye tiquina Pedro gũhũre “Ñano yeye nine”, ni yahusã masiedahye.

¹⁵ Sa yahusã masiedaye, pãhtoa tiquina cah-mecoari tucũpũ ijiyequinare Pedro gũhũre wijia dutiahye.

¹⁶ Tiquina wijiaro bato tiquina basi ohõ saha ni yahuducuahye:

—¿Ahriquinare d̄ahse yenatari mari? ni, yahuducuahye tiquina.

Ohō saha ni yahuducu nemoahye:

—Pedro, Ñu mehna Cohãcjũ tutuaye mehna tini masieniquirore tinigũ yeri jiri. Sa ye Jerusalẽ cjẽna ijipihtiyequina tiquina sa yerire masidi. Sa yena mari pehe “Sa yerari tiquina”, ni masiedaja mari.

¹⁷ Sa yena Jesu tiquiro buherire apequinare buhe dutieracãhna tiquinare, “Apequina ti buheyere cahmeari”, nina, ni yahuducuahye tiquina basi.

¹⁸ Sa ni yahuducu tuhasa Pedro gũhare pijio, ohō saha niahye:

—Jesu tiquiro buherire ne buheracãhña apequinare. Tire ne yahuducueracãhña, nimahye tiquinare.

¹⁹ Tiquina sa nigũ t̄hoye Pedro, Ñu mehna ohō saha niahye tiquinare:

—M̄usa ohō saha nigũ m̄usare yãhtina, Cohãcjũ pehere yãhduducana niboaga usã. ¿Noa pehere usã yãhtigũ cahmeajari m̄usa? ¿M̄usa pehere usã yãhtigũ cahmeajari m̄usa? ¿O Cohãcjũ pehere usã yãhtigũ cahmedajari m̄usa?

²⁰ Usã pehere usã ihñarire, usã t̄horire usãre n̄ono basioerare, ni yãhtiahye Pedro, Ñu mehna.

²¹ Tiquina sa nigũ t̄hoye p̄htoa pehe pari turi dutimahye tiquinare tja:

—Jesu tiquiro buherire m̄usa buheri buhiri ñano yãhd̄nata m̄usa, nimahye p̄htoa tiquinare.

“Ñu, Pedro mehna ñano yeye nine”, ni masiedari jiri tiquina. Sa ye masa pehe tini masieniquiro tiquiro yãhd̄gũ ihñañe, “Cohãcjũ

potota quehnoariquiro ijire”, niahye masa. Tiquina sa nigũ tũhoye pũhtoa pehe Pedro gũhũre buhiri dahre masieda, tiquinare wioahye.

²² Tini masieniquiro, tiquina yũhdũoriquiro cuarenta cũhmari cũoriquiro ijiahye.

*Jesu yequina tiquina cueratire siniahye
Cohãcjũre*

²³ Sa ye Pedro, Ñũ mehna tiquina mehna cjẽna cahapũ esa, pahia pũhtoa, bũcũna tiquinare tiquina nidire yahuahye.

²⁴ Tiquina sa nigũ tũhoye tiquina ijipihtiyequina mari Pacũre Cohãcjũre siniahye:

—Usã pũhto, mũhũ ũhmũsere, yehpare, mări gũhũre yerigũ, ijipihtiyequina catiyequinare yerigũ ijire mũhũ.

²⁵ Mũhũ yaquiro Espĩritu Santo usã ñecũ mũnano Davire mũhũ cahacjũnore ahrire yahu dutiahye mũhũ nidiro sahata:

¿Dũhse ye Israe masa ijieyequina usuajari? Tũho masieñequina ijire masa.

²⁶ Peye yehpari cjẽna pũhtoa cahmecoa, mari pũhtoro Cohãcjũre, tiquiro pũhtoro sũriquiro Cristo gũhũre ihña tuhti, ñano ye duare tiquinare, ni yahu dutiahye mũhũ Davire panopũre.

²⁷ 'Sa tjire. Ahri macapũ Herode, Poncio Pilato, judio masa ijieyequina, judio masa mehna mũhũ beseriquirore Jesure quehnoariquiro mũhũ cahacjũnore wejẽ duaye, cahmecoari.

²⁸ Ti pje mũhũ cahmediro sahata “Sa waharota”, mũhũ nidiro sahata yeri tiquina. Mũhũ masiñe mehna sa ni yahuahye mũhũ.

29 Sa yegũ usã pũhto, tiquina usãre “Mũsa buheri buhiri ñano yũhdũnata”, tiquina nidire wacũña mũhũ. Usãre yũhdũoya. Sa yegũ usãre mũhũ cahacjãnare cuero marieno mũhũ buheyere yahu dutiya usãre.

30 Mũhũ tutuaye mehna dohatiyequinare yũhdũoya. Sa yegũ mũhũ buheyere cuero marieno yahu dutiya usãre. Sa yegũ Jesu quehnoariquiro mũhũ cahacjũno tiquiro tutuaye mehna ye ihño dutiya usãre. Sa yegũ dohatiyequinare usã yũhdũ dutigũ tiquiro tutuaye mehna yedohoya usãre, ni siniahye tiquina mari Pacũre.

31 Tiquina sa ni sinidi bato, tiquina cahmecoari wũhũ ñuhmia wahahye. Sa ñuhmigũta Espĩritu Santo tiquiro tutuaye mehna wacũ tutuayequina wahagũ yeahye tiquinare. Sa wahaye, Espĩritu Santo tiquiro dutiriro sahata yeye, cuero marieno Cohãcjũ yere yahuahye tiquina.

Jesu yequina tiquina yere itie tiahye

32-33 Sa ye Cohãcjũ tiquiro tutuaye mehna tiquina Jesu cũriquina ohõ saha ni yahue tiahye masare: “Jesu tiquiro masarire usã ihñau”, ni, yahue tiahye tiquina masare. Sa yero tiquinare ijipihtiyequinare Cohãcjũ quehnoano yedohoducue tiahye. Sa ye Jesure wacũ tutuayequina peyequina ijiye, tiquina ihcãno saha tũhotuyequina ijie tiahye. Sa ye tiquina yere, tiquina doeri cjẽne “Yee dihita ijire”, ne nieda tiahye. Tiquina ijipihtiyequina tiquina yere apee boro marieñequinare tiquina mehna cjẽnare itie tiahye.

³⁴ Sa ye tiquina mehna cjēna pejecuoyequina marieda tiahye. Tiquina mehna cjēna dihta cuoyequina, wuhuse cuoyequina tiquina yere duaehiahye.

³⁵ Sa duaye tiquina wapatarire ne cāhta, Jesu cūriquinare ohoehiahye. Sa ye tiquina pehe tire tiquina mehna cjēnare itie tiahye. Ijipihtiyequina cuoyequinare itie tiahye.

³⁶ Ti pjere ihcāquiro tiquina mehna cjūno José wame tiriquire ijiahye. Jesu cūriquina Josére Bernabé wame yeahye. Tiquiro wame Bernabé “Masare bucueriquiro ijire”, nine griego ye mehna. Tiquiro Leví ya curua cjūno Chipre nucuo cjūno ijiahye.

³⁷ Sa yero tiquiro wese cuoriquiro ijiro tire duahye. Sa yero tiquiro wapatarire Jesu cūriquinare ohoahye tiquiro apequinare iti dutiro.

5

Anania tiquiro namono Safira mehna ni mehoahye

¹ Apequina gūhū Bernabé yero saha yemahye. Tiquina Anania wame tiriquire, tiquiro namono Safira wame tiricoro ijiahye. Tiquina ya wesere duahye tiquiro.

² Sa dueperota tiquiro wapatarire tiquiro basi neahye. Tiquiro namono gūhū tiquiro sa yerire masiahye. Sa yero tiquina wapatarire tiquina duharire ne cāhta, Jesu cūriquinare ohoahye Anania pehe. Sa ohoro “Oho pehogū niaja”, nimahye tiquiro.

3 Tiquiro sa yegũ ihñano Pedro tiquirore yahuahye:

—Anania, wafĩno mũhũre ni meho dutiri jiri Espĩritu Santore. Sa yegũ mũhũ ya yehpare dua, mũhũ wapatarire mũhũ basi nedi jiri.

4 Mũhũ duato pano mũhũ ya wese ijiri. Sa yero mũhũ duari bato mũhũ ye wapata ijiri. ¿Sa yegũ dũhse ijiro boro sa ni mehoari mũhũ? Mũhũ usã dihitare ni mehoedari. Cohãcjũ gãhũre ni mehoari mũhũ, niahye Pedro tiquirore.

5 Tiquiro sa nigũ tũhorota, Anania pehe doque quehe sa, yariaa wahahye. Sa ye ijipihtiyequina tiquiro sa wahagũ masiñe, tutuaro cueahye.

6 Tiquiro yariari bato wahma pjia ahta, tiquiro pagũre suhtiro cahsero mehna wahme, sopecahapũ ne wijia, yahye tiquirore.

7 Sa ye ihtia hora bato Anania mũnano namono, tiquiro yariarire masiedaro Pedro cahapũ sajãhye.

8 Sa yero Pedro ticorore ohõ saha niahye:

—¿Mũsa ya wesere duatjiãna noho puno wapatarĩ mũsa? niahye tiquiro.

Sa yero ticoro manũno mũnano tiquiro nidiro punota, “To punota wapataũ usã”, ni yahumahye ticoro.

9 Sa yero Pedro yahuahye ticorore:

—¿Dũhse yena mũsa ihcãno saha Cohãcjũ yaquiro Espĩriture ni meho duajari? Tũhoya yojopũre. Mũhũ manũno mũnanore yariquina ahtare. Mũhũ gãhũre mũhũ pagũre neñe taye nine, niahye Pedro.

10 Tiquiro sa ni yahugũta ticoro doque quehe sa yariaa wahahye. Sa ye wahma pjia ti wũhũre sajã wihi, ticoro pagũre ne wijiaa wahahye. Ne wijia

ticorore ne cãa wahahye. Ne cã, ticoro manano manano pari paha yahye.

¹¹ Sa ye Jesu yequina ijipihyiequina apequna tire tũhoye cue yũhdũahye.

Jesu cũriquina Cohãcjũ tutuaye mehna ye ihñeahye

¹² Sa ye masa watoarũ Jesu cũriquina peye tahari Cohãcjũ tutuaye mehna ye ihñeahye. Sa ye tiquina Salomo wame tiri tucũrũ quehnoari tucũrũ cahmecoae tiahye.

¹³ Sa ye apequna tiquinare cueye, tiquina caharũ wahaera tiahye. Sa cuepeta tiquinare Jesu cũriquinare, “Quehnoañequina ijire ahriquina”, nie tiahye masa.

¹⁴ Sa ye umũa, numia peyequina Jesure wacũ tutua dũcahye.

¹⁵ Sa ye tiquina dohatiyequinare ne cãhta, coma cjũñe mehna pũ ta, duhu cũe tiahye maharũ tiquinare. Sa ye Pedro tiquinare tiquiuro ña peogũ cahmeahye tiquinare ne cãhtariquina pehe dohatiyequina tiquina yũhdũgũ cahmeñe. Tiquinare tiquiuro ña peoeragũ Pedro tiquina bui watĩdoque peogũ cahmeahye tiquina. Ti dihitare cahmeahye tiquina yũhdũato saha.

¹⁶ Sa ye Jerusalẽ caha ijiye macari cjẽna gũhũ dohatiyequinare, watĩa mehna ijiyequina gũhare ne cãhtae tiahye. Ijipihyiequina tiquina pagũri quehnoa wahahye.

Jesu cũriquinare apequna ñano yee tiahye

¹⁷ Tiquina sa yegũ ihñañe pahia pũhtoro, tiquiuro mehna cjẽna mehna Pedro gũhare ihña tuhtiahye. Pahia pũhtoro mehna cjẽna saduceo masa ijiahye.

18 Sa ye tiquina usua yꞑhdꞑa, Jesu cūriquinare ñehe, peresu yeahye.

19 Sa yero ñamipꞑ Cohãcjũ yaquiro angel p̄oahye tiquinare peresupꞑ dujiyequinare. Sa ye tiquinare wijia ta dutiro yahuahye angel:

20 –Cohãcjũ wꞑhꞑꞑꞑ wahaya. Ti wꞑhꞑꞑꞑ ijina Cohãcjũ tiquiro masorire ahri quehnoañe buheyere yahuya masare, niahye angel tiquinare.

21 Tiquiro sa nigũ tꞑhoye, ñami cjũno Cohãcjũ wꞑhꞑꞑꞑ sajã, masare buheahye tiquina. Ti decota pahia pꞑhoro, tiquiro mehna cjẽna, Israe masa pꞑhtoa mehna cahmecoa, Jesu cūriquinare peresupꞑ ijiyequinare ne cãhta dutimahye surara pꞑhtoare.

22 Sa niepegũta surara pꞑhtoa peresu tiquina yeri wꞑhꞑꞑꞑ waha, ihñahye. Tiquinare bocaer-ahye. Bocaera, tojoaa wahahye. Tojoa sa yahuahye tiquina pꞑhtoare:

23 –Peresupꞑ ijiye sope pahmari bihari pahmari dihita ijiri. Sa ye ti pahmari cahapꞑ tiquina peresu yeriquinare cohteyequina ducuri. Sa ihñꞑꞑ ꞑsã. ꞑsã sa ihñꞑepegũta p̄o sãa, ꞑsã ihñagũ, tiquina peresu yeriquina mariedari, ni yahuahye tiquina.

24 Tiquina sa nigũ tꞑhoye, surara Cohãcjũ wꞑhꞑꞑꞑ cohteyequina pꞑhoro, pahia pꞑhtoa mehna tire tꞑho, tꞑho maria wahahye. “¿Dꞑhse waha sohtori tirotari ahri, tiquina sa yeye?” ni, tꞑhotuahye tiquina.

25 Sa yero tiquina cahapꞑ apequiro ahta, tiquinare yahuahye:

–Mꞑsa peresu yeriquina Cohãcjũ wꞑhꞑꞑꞑ ijiri. Ihñana wahaya. Ti wꞑhꞑꞑꞑ masare buheye nidi tiquina, ni yahuahye.

²⁶ Tiquiro sa nigũ tãhoro, surara pãhtoro tiquiro yequina surara mehna waha, Jesu cõriquinare pari turi ñehe cãhtahye tja. Sa ñehepeta tiquinare surara tuhtierahye. Sa ye tiquinare quẽboriquina ijiepetã, masare cueye quẽdahye tiquinare. “Ahriquinare mari quẽgũ apequna masa pehe utã paca mehna doqueeta marine”, ni, tãhotuahye tiquina surara pehe.

²⁷ Sa ye tiquinare ne cãhta, pãhtoã caha duhu do-coahye tiquina. Tiquina sa ne wihi duhu docogũ pahia pãhtoro tiquinare tuhtiahye:

²⁸ —Mũsare usã tutuaro dutimi. “Jesu yere buheracãhña”, nimi usã mũsare. Usã sa niepegãta masa pehe ijipihtiyequina Jerusalẽ cjẽnare buheri masa. Jesu tiquiro yariari buhiri, usãre buhiri tigũ ye duana niaga masa, niahye pãhtoro pehe.

²⁹ Tiquiro sa nigũ tãhoro Pedro pehe apequna Jesu cõriquina mehna yãhtiahye:

—Cohãcjũ dutiri pehere ye mãhtanatja. Sa yena came Cohãcjũ cahmegũ masa tiquina dutiyere yematja.

³⁰ Cohãcjũ, mari acaye panopũ cjẽna pãhtoro Jesure masori jiri. Tiquirota ijire masa curusapũ quẽ biha wejẽdiquiro.

³¹ Jesure “Quehnoagũ ijire”, ni, tiquiro poto pehe duji dutiri Jesure tiquiro Pacãro pehe. Sa yero Jesu masa pãhtoro, masare masoriquiro ijiro, Israe masare tiquina ñãñe yerire bũjua witiyequina iji dutiro, tiquina ñãñene cohã duare Jesu.

³² Sa yena usã pehe Jesu tiquiro yerire ihñarina ijina tire yahuaja usã. Espiritu Santo tire ihñariquiro ijiro yahure tiquiro gũhũ. Tiquirore

Espíritu Santore Cohãcjũ ohori. Ijipihtiyequina Cohãcjũ dutiyere yeyequinare tiquiro Espiritu Santore ohori, ni yahuahye tiquinare.

³³ Tiquiro sa nigũ tãhoye pãtoa pehe usua yãhdãahye. Sa ye tiquina Jesu cãriquinare wejẽ duamahye.

³⁴ Sa wejẽ duepegũta Gamalie, fariseo masano topã ijiriquiro tiquinare “Wejẽari”, nino tiquinare yahuro taro niahye. Tiquiro pãtoa mehna cjãno, dutiyere buheriquiro ijigũ, masa tiquirore ño peoe tiahye. Tiquiro Jesu cãriquinare mehenogã cohte dutiro ape siepã tiquinare ne cã dutiahye surarare. Tiquina sa ne cãri bato tiquiro yahuahye masare:

³⁵ —Musa Israe masa, ahriquinare musa yeatire quehnoano tãhotuya “Mũsapã wejẽari”, nina.

³⁶ Wacũña Teuda mũnanore. Tiquiro basi “Masare yãhdãdãcagã ijiaja yãhã”, nidi masare. Sa ye masa peyequina cuatro cientos masa tiquiro mehna cjẽna tojoari. Sa ye apequina pehe tiquirore wejẽdi jiri. Tiquiro buheyere buheriquina pehe waha sitea wahari jiri. Sa ye tiquina mũna yojopãre mariedare.

³⁷ Came masare tiquina queori pje ijigũ Galilea cjãno Juda wame tiriquireo mũnãno masare tiquiro buhegũ tiquiro mehna masa peyequina tojoari. Tiquiro gãhã yariaa wahari jiri. Sa ye tiquiro yequina ijipihtiyequina waha sitea wahari jiri.

³⁸ Sa nigã musare yojopã ahrire yahugã niaja. Sa ihña cãhña ahriquinare Jesu yere yahuyequinare. Sa ye ahri buheye, ahriquina ye buheye Cohãcjũ

ye buheye ijieraro, pihtia waharota Teuda gũhũ tiquina ye buheye ti pihtiriro sahata.

³⁹ Sa ijiepegũta ahri Cohãcjũ ye buheye ijiro, ne pihtisi. Ahri buheye Cohãcjũ ye ijigũ ne ahrire butigũ ye masiedare mũsa. Mũsa ahrire butigũ ye duana Cohãcjũ mehna cahmequena niboaga mũsa, niahye Gamalie tiquinare.

⁴⁰ Tiquiro sa ni yahugũ tũhoye, “Ijirota ijire”, ni tũhotuahye masa. Sa ye tiquina Jesu cũriquinare pijio, tiquina wihigũ ihñañe, tiquinare tanahye. “Jesu yere buheracãhña mũsa”, ni tuhasa, tiquinare waha dutiahye.

⁴¹ Tiquina sa waha dutigũ tũhoye tiquina pũhtoa cahapũ ijiriquina wahaa wahahye. Jesu yere tiquina yeri buhiri ñano yahũye tutuaro bucueahye Jesu cũriquina.

⁴² Sa ye decoripe Cohãcjũ wũhũpũ, tiquina ye wũhũsepũ Cristo Jesu ye buheyere yahue tiahye tiquina.

6

Siete yedohoyequinare beseahye Jesu yequina

¹ Ti decorire Jesu buheyequina peyequina wahahye. Sa ye judio masa tiquina quehnoano yeragũ ihñañe griego masa pehe tiquina mehna cahme tuhtiahye Jesu yequina dihita ijiepetã. Griego masa wape wiha numiare decoripe tiquina ihyayere quehnoano tiquina itieragũ ihñañe, judio masare tuhtiahye.

² Sa ye doce Jesu cũriquina, peyequina Jesu buheyequinare tiquina cahapũ pijio, ohõ saha ni yahuahye:

—Usã Cohãcjũ yere buhena ijiaja. Ihyayere itiborina ijieraja usã.

³ Musa usã acaye, siete umhare, “Quehnoañequina”, apequina tiquina niñequinare, quehnoano taho masiñequinare, Espíritu Santo cwoyequinare macaña. Tiquinare ihyayere iti dutiya msa.

⁴ Sa yena usã pehe decoripe Cohãcjũre sini, Cohãcjũ yere buhenatja, niahye tiquina Jesu cūriquina.

⁵ Tiquina sa nigũ tahoje, “Añ, sata yeihna”, niahye tiquina ijipihtiyequina Jesu yequina. Sa ye Estebãre Cristore wacũ tutuariquirore, Espíritu Santo tutuayere pajiro cūriquirore beseahye tiquina. Apequina gũhare beseahye. Felipere, Prócorore, Nicanore, Timore, Parmenare, Nicolare ihyaye itiatiquinare beseahye tiquina. Nicola pehe judio masano ijieriquiro Antioquia cjãno judio masa ye buheyere cahmeno, tiquina mehna sajãmediquiro ijiahye.

⁶ Tiquina beseriquinare Jesu cūriquina cahapũ ne wihiahye apequina Jesu yequina pehe. Tiquina sa ne wihigũ ihñañe tiquina Cohãcjũre sini basaye, tiquina beseriquina bui omocarine duhu peohye.

⁷ Sa ye ti yehpa cjẽna Cohãcjũ yere masi pihti cjũñe niahye. Sa ye Jerusalẽpũ ijiyequina Jesu buheyequina peyequina wahahye. Sa ye pahia gũhũ peyequina Jesu yequina wahahye.

Apequina Estebãre ñeheahye

⁸ Sa yero Estebã Cohãcjũ tutuayere cūriquiro ijiahye. Tiquiro Cohãcjũ quehnoano yenhriquiro

ijiahye. Sa yero tiquiro Cohãcjũ tutuaye mehna ye ihñoahye masa tiquina ihñoño.

⁹ Tiquiro sa yepegãta judio masa tiquina buheri wãhã cjëna tiquirore ihña tuhtiahye. Sa ye tiquiro mehna cahme ðuse tini wiaye niahye. Cahacjëna ijirire yãhdã witiriquina wame tiyequina ijiahye tiquina. Cirene cjëna, Alejandría cjëna, Cilicia cjëna, Asia cjëna mehna peyequina ijiahye tiquina.

¹⁰ Sa ye Estebã quehnoano masiniquiro Espiritu Santore pajiro cãoriquiro tiquiro yahuducugũ tãhoye tiquina “Mãhã nidi poto ijierare”, tiquirore ni ihño masiedahye.

¹¹ Sa tãho dueraye tiquina apequinare ni meho dutiye, wapa yeahye tiquinare. Tiquina sa ni meho dutigũ ohõ saha ni yahusãmahye tiquina:

—Ahriquiro Cohãcjãre tiquiro ñano yahuducugũ, Moiserre tiquiro ñano yahuducugũ gãhãre usã tãhou, ni yahusãmahye ni mehoñequina pehe apequinare.

¹² Tiquina sa nigũ tãhoye masa, judio masa buheyequina, bãcãna gãhã tiquiro mehna usuahye. Sa ye tiquina Estebãre ñehe, tiquina pãhtoa cahãpã neahye tiquirore.

¹³⁻¹⁴ Sa ye tiquina apequinare ni meho dutiahye:

—Ahriquiro decoripe Cohãcjũ wãhãre, tiquiro dutiye gãhãre ñano yahuducuriquiro ijire. Tãhou usã tiquirore tiquiro ohõ saha nigũ: “Jesu Nazare cjãno Cohãcjũ wãhãre cohãnota. Sa yero tiquiro Moise dutiyere marine yahurire camesarota Jesu”, nidi Estebã usã tãhogũ, ni meho yahusãmahye tiquina.

¹⁵ Sa ye ijipihtiyequina topã dujiyequina Estebãre quehnoano ihñadoque ohõ, tiquiro

wahdoare ihñahye tiquina. Angel yero saha bajuahye tiquiro wahdo.

7

Estebã Jesu yere yahuahye

¹ Sa ye pahia puhtoro sinituahye Estebãre.

—¿Ahriquina niñe potota ijiajari? ni, sinituahye tiquiro Estebãre.

² Tiquiro sa nigũ tuhoro, Estebã pehe tiquinare ohõ saha ni yahuahye:

—Yuhũ acaye, bucuna, usã pacusumua tuhoya. Abrahã mari ñecũ munano panopũ cjãno Mesopotamiapũ tiquiro ijigũ, Harãpũ tiquiro ijiato pano, Cohãcjũ tutuariquiro asi siteriquiro pehe tiquirore Abrahãre bajuahye.

³ Sa bajuaro Cohãcjũ yahuahye tiquirore. “Muhũ ya yehpare muhũ acaye mehna ijieracãhña. Sa yegũ ape yehparũ wahaya. Muhũ sa wahagũ mahure ti yehpare ihñogutja yuhũ”, niahye Cohãcjũ Abrahãre.

⁴ Tiquiro sa nigũ tuhoye, Abrahã gũhũ Caldea yehpa cjẽna ya yehparũ ijiriquina wahahye. Sa yero Harãpũ esahye. Topũ esa, ijiahye. Sa yero tiquiro pacuro yariari bato ahri yehpa yopũ musa ijiri yehparũ Cohãcjũ ahta dutiahye Abrahãre.

⁵ Cohãcjũ Abrahã tiquiro ijiri yehpare quehnoano waro cũedarĩahye tiquirore. Ne mehenogã cũedarĩahye. Sa yero Abrahã pohna marieniquiro ijiepegũta Cohãcjũ pehe tiquirore ohõ saha ni yahuahye. “Muhure, muhũ panamena ape tjuro cjẽnapure ahri yehpare ohogutja”, niahye Cohãcjũ Abrahãre.

⁶ Sa ninota ohõ saha ni yahu nemoahye Cohãcjũ. “Mũhũ panamena ape tjuro cjẽna ape yehparũ wahaye, topũ apequina caharũ ijiye, tiquina cahacjẽna ijieta tiquina. Sa ye cuatro cientos cãmari waro to cjẽna ñano yeeta mũhũ panamena iji turiayequinare.

⁷ Sa yegũ to cjẽnare tiquina sa yeri buhiri buhiri dahregũtja yũhũ. Yũhũ sa yeri bato mũhũ panamena iji turiayequina ahri yehparũ wihieta tja. Sa ye ahri yehparũ yũhũ cahacjẽna ijieta tiquina”, niahye Cohãcjũ Abrahãre.

⁸ Sa nino Cohãcjũ “Yũhũ nidiro sahata yegũtja”, nino Abrahã tiquiwo wacũatire ohõ saha cũahye tiquiwo. Cuhnucunũ sohtoa cahserogãre yũhre ne dutiahye tiquiwo, tiquiwo ni yahuripũre wacũ dutiro. Sa ye Abrahã Isaare pohna tiahye. Ocho decori bato cuhnucunũ sohtoa cahserogãre yũhre neahye Isaare. Came Isaac Jacore pohna tiahye. Sa yero Jacob doce waro pohna tiahye. Tiquina doce pehe mari ye cururipe mari dahpoto cjẽna ijiatiquina ijiyahye.

⁹ Sa ye tiquina mari ñecũsumũa mũna panopũ cjẽna Josere cooye ihña tuhtiye, tiquiwo dua cãhye Egiptopũ wahayequinare. Sa yero Josere Cohãcjũ yedohoahye.

¹⁰ Tiquiwo ñano yũhdũgũ ihñano Cohãcjũ tiquiwo yedohoahye. Tiquiwo sa yedohogũ José pehe quehnoano tũho masiniquiwo wahahye. Sa yero faraõ Egipto cjãno pũhtoro pehe Josere cahmeahye. Tiquiwo cahmegũ yeahye Cohãcjũ pehe. Tiquiwo sa yegũ faraõ pehe Josere pũhtoro sõahye tiquiwo yequina masare dutiatiquiwo. Tiquiwo faraõ ya wũhũ gũhũre pũhtoro ijiyahye.

11 'Sa ye ti pjere EgiptopɁ, CanaapɁ ne acoro ahtaerahye. Sa ye ñano yahdɁahye to cjēna. Sa ye mari ñecusumɁa mɁna panopɁ cjēna ihyayere bocaerahye.

12 Sa bocaeraro EgiptopɁ trigo ijigã tuhoro, Jacob tiquiro pohnene mari ñecusumɁa mɁnare topɁ coã ohoro niahye.

13 Came EgiptopɁ tiquina esagã José tiquiro wahmisumɁare yahuahye. “Musa bahata ijiaja yahɁ”, niahye tiquinare. Sa yero José acayere coã ihñano niahye pɁhtoro faraõ.

14 Came José tiquiro wahmisumɁare tiquiro pacero Jacore piji dutiro ohoahye. Tiquiro acaye setenta y cinco masa ijiahye.

15 Tiquiro macno pijiogã tuhoro Jacob wahahye EgiptopɁ tiquiro macno cahapɁ. Tiquiro macno cahapɁ ijiro, came yariaa wahahye. Sa ye mari ñecusumɁa mɁna gũhɁ topɁ yaria pihtia wahahye.

16 Sa ye Siquẽ wame tiropɁ tiquina pagarire nea, masa coperire sehe tuhasa cohãhye tiquina pagarire. Abrahã tiquiro dúri yehpa ijiahye ti yehpa. PanopɁ Abrahã ti yehpare Hamor pohnene dúahye niñeru mehna.

17 'Sa yero Cohãcjũ Abrahãre “Ahri yehpare ohogɁtja mɁhɁre”, niahye. Ti yehpare “OhogɁtja”, tiquiro nidi pje umɁ sagã tiquiro acaye Israe masa peyequina masa wahahye.

18 EgiptopɁ tiquina ijinigã, apeqiro pɁhtoro sajãhye. Sa yero tiquiro pɁhtoro pehe Josere masiedahye.

19 Tiquiro mari acayere ñano ye dua, tiquina

pohnene wejê dua, cohã dutiahye tiquinare. Sa yero mari ñecusumna muna iji turiayequinare ñano yeahye pãhtoro faraõ pehe.

²⁰ Tiquiro sa yeri watoa Moise manano pehe masa bajuahye. Tiquiro quehnoariquiro, Cohãcjũ tiquiro quehnoano ihña coariquiro ijiahye. Sa ye ihtia asũ waro quehnoano ihboahye tiquirogãre tiquiro pacusumna.

²¹ Sa yero Moisere tiquina nũo nemoedagũ faraõ macono tiquirogãre ihña boca, ne maja, ticoro macanore yero saha cãoahye tiquirogãre.

²² Sa ye Egipto cjẽna quehnoano masiñequina yere buheahye Moisere. Sa yero cuero marieno yahuducuriquiro pãhtoro yero saha yeriquiro ijiahye Moise.

²³ Sa ijieperota tiquiro cuarenta cahmari cuoro tiquiro acayere Israe masare ihña duaro tiquina cahapũ tinino wahahye.

²⁴ Sa tinino esaro Egipto cjãno Moise acayũrore tiquiro ñano yegũ Moise ihñahye. Sa ihñano tiquiro acayũrore yedohoahye Moise. Tiquiro acayũrore yedohoro, Egipto cjãno pehere wejêahye tiquiro.

²⁵ Sa yero Moise ohõ saha ni tãhotumahye. “Yũhũ acaye tiquina acayũrore yũhũ yedohogũ ihñañe ‘Cohãcjũ marine quehnoano yedohogũ ye dutiro ohoariquirore’, ni tãhotueta yũhũ acaye”, ni tãhotumahye Moise. Tiquiro sa ni tãhotuepegũta tiquina pehe ne sa ni tãhotuerahye.

²⁶ Ape decopũ Moise tiquiro acayere pũaro tiquina basi cahmequeñequinare ihñahye. Sa yero tiquiro tiquinare yahumahye. “¿Mũsa basi ijieperonata cahmequeajari mũsa?” nimahye Moise tiquinare.

27 Tiquiro sa nigũ tũhoro ihcãquiro tiquiro acayũrore ñano yeriquiro Moiserere tudoqueoahye. “Mũhũ usã pũhto ijierare. Usãre dutigũ ijierare mũhũ.

28 ¿Canũre Egipto cjũnore mũhũ wejẽdiro sahata yũhũre wejẽ duagũ niajari mũhũ?” niahye tiquiro Moiserere.

29 Tiquiro sa nigũ tũho maria waha, Moise oma duhti cãa wahahye. Madiã yehpapũ wahaa wahahye. Topũre numino boca pũaro pohna tiahye.

30 ‘Sa ye Moise cuarenta cũhmari waro topũ tiquiro ijiri bato Sinaí wame tidũ cũnũ caha masa marienopũ tiquiro ijigũ angel tiquirore bajuahye. Angel pehe yucũgũ mehenũgã ujũri peca pohnapũ bajuahye.

31 Tũ sa ujũgũ ihñano Moise ihña maria wahahye. Ti pecare cahagã quehnoano tiquiro ihñano wahagũ waro Cohãcjũ tiquirore yahuahye.

32 “Cohãcjũ ijiaja yũhũ. Mũhũ ñecũsmũa Abrahã, Isaac, Jacob tiquina ño peorigũ ijiaja”, niahye Cohãcjũ Moiserere. Tiquiro sa nigũ tũhoro Moise pehe nanarea wahahye. Ne ihña wahcõedahye.

33 Sa yero Cohãcjũ yahuahye tiquirore. “Mi-anogãta yũhũ cahapũ ducugũ nine mũhũ. Sa yegũ cua pesaro mehna mũhũ dahpo suhtire tu weya.

34 Yeequina masa Egiptopũ tiquina ñano yũhdũgũ ihñanũ. Tiquina utiyere tũhou. Sa yegũ tiquinare yedohogũ ahtanũ. Tiquina sa wahagũ ihñagũ wahaya mũhũ gũhũ. Egiptopũ mũhũre ohogũtja tiquinare yedoho dutigũ”, niahye Cohãcjũ Moiserere.

35 ‘Tiquina pehe mari acaye Israe masa Moiserere cahmedahye. “Mũhũ usã pũhto ijierare. Mũhũ

usãre dutigu ijierare”, Moiserere sa niñe cahmedaye niahye tiquina. Tiquina sa cahmedapegãta Cohãcjũ tiquiore Egiptopũ ohoahye, mari acayere Israe masare yedohoatiquiore, puhtoro ijiatiquiore. Angel tiquiore yucũgũpũ bajuariquiore pehe oho basahye tiquiore.

³⁶ Moise mari acayere Israe masare Egiptopũ ijieyequinare wioahye. Sa yero Egiptopũ ahriquiore Moise Cohãcjũ tutuaye mehna ye ihño dũcahye. Sa yero pajiri ma sohãri mapũ sa yeahye tja. Camepũ masa marienopũ gãhare cuarenta cahmari waro Cohãcjũ tutuaye mehna ye ihñoahye tiquiore.

³⁷ Ahriquiore Moise pehe mari acayere Israe masare yahuahye. “Yũhũ yero saha ijiriquiore Cohãcjũ yere yahu mũhtariquiore Cohãcjũ ohorota. Sa yero tiquiore mũsa mehna cjũno mũsa acayũro ijirota”, niahye Moise tiquinare.

³⁸ Moise masa marienopũ mari acaye Israe masa mehna ijiahye. Sa yero Sinaí wame tidũ cãnpũ tiquiore yahuriquiore angel mehna ijiahye. Sa yero mari ñecũsumũa panopũ cjẽna mehna ijiahye tiquiore. Cohãcjũ tiquiore dutiyere cũriquiore ijiahye Moise.

³⁹⁻⁴⁰ Sa ye ti dutiyere cãnpũ Moiserere tiquiore cũri watoa mari ñecũsumũa panopũ cjẽna Egiptopũ tojoaa duahye, Moiserere yũhdũdũcaye. Tiquina tiquiore cahmedahye. Sa cahmedaye, tiquina Moise bahũro Aarõre ohõ saha niahye: “Cohãmana queoyere yeya mari yequina ijiatiquinare. Sa ye tiquina mũhũ yeriquina marine dutiye mari waha duari mahapũ marine neaeta. ¿Tiquiore Egiptopũ ijieyequinare marine ne cãhtariquiore Moise dũhse wahayari tiquiore? Masiedaja usã”, niahye tiquina.

41 Sa ye ti decorire tiquina wecure queoyere uru mehna yeahye. Sa ye tuhasa, tiquina wahiquinare wejē, tiquina yeriquiro cahapure ne cāhta, ño peoahye tiquirore. Sa ye tiquina yeriquiro wecure ihña, bucue, bose deco yeahye.

42 Cohācjū wecure tiquina ño peogū ihñano tiquinare cohā cāa wahamahye. “Yuhure cohā, ñahpicoha pehere ño peocūnahdo”, nino cohā cāa wahamahye. Cohācjū yere yahu mūhtariquina sa ni, ojoahye.

Musa yuhure ña yuhduaro yeri. Israe masa masa marienopure cuarenta cūhmari waro ijina, wahiquinare musa wejēñequinare musa ujāñequinare ohona, yuhure musa ño peoboriro sahata yemedi musa. Sa yepenata yuhure pehere musa ño peoerari.

43 Sa yena musa Molo wame tiriquire ño peona ijina, tiquirore ño peori wuhure cūori musa. Ñahpicoha apequiro cohācjū Rejā wame tiria queoyere musa yeriare musa ño peori tja. Ti queoyere musa yeriquinare musa ño peori. Musa sa yeri buhiri musare Babilonia ape sie pahrēpure cohāgūtja yuhure, ni, yahu ojoahye Cohācjū yere yahu mūhtariquina.

44 Sa ye masa marienopure Cohācjū masa mehna tiquiro ijiri wuhure wahiquina cahseri wuhure cūoahye mari ñecūsumma panopure cjēna. Ti wuhure Cohācjū masa mehna tiquiro yahuducuri wuhure ijiahye. Ti wuhure Cohācjū dutiye tiquiro ojoari pjñi utā pjñi ijiahye. Ti wuhure Cohācjū tiquiro yahuriro sahata Moiserere tiquiro ihñoriro sahata dahre dutiahye Cohācjū Moiserere.

45 Sa ye mari ñecusumua panopu cjēna Josué mehna ti wuhare wahiquina cahseri mehna tiquina yeri wuhare ne cāhtahye ahri yehpapu mari ijiri yehpapu. Tiquinare mari acaye Israe masare Cohācjū tiquiro cūati yehpapure ahri yehpapure tiquina wihiato pano ahri yehpapu iji mahtariquina Canaa cjēna manare Cohācjū cohā cāhye. Ti pjere Cohācjūre ño peori wuhare wahiquina cahseri wuhare cnoahye mari ñecusumua. Tee Davi manano tiquiro ijigūpu cno bato tiahye ti wuhare.

46 Sa yero Davi manano Cohācjūre bucuēgū yeahye. Sa yero Cohācjū ya wuhu ijiatire Davi pehe ye duaro, sinimahye Cohācjūre.

47 Tiquiro sa siniepegūta Salomo pehe Cohācjū ya wuhare yeahye.

48 Tiquiro sa yepegūta Cohācjū pehe masa tiquina yeri wuhapure ijierare. Ohō saha niahye Cohācjū yere yahu mahtariquiro.

49 “Uhmuse yuhu dujiro ijire. Topu dujigu duti-aja yuhu. Sa yero yehpa pehe yuhu dah-pocārine duhu peoro yero saha ijire. Yuhu tutua yuhduagu ijiaja. Ya wuhu ijiatore ye masiedare msa. Cohācjū yuhu ijigū yuhu ijiati wuhare msa ye masiedare.

50 Yuhu basi ahri yehpare ijipihtiro yei yuhu”, niahye Cohācjū, ni ojoahye Cohācjū yere yahu mahtariquiro.

51 ‘Msa ne yuhti duena ijire. Cohācjū yere tuhoepenata, tiquirore yuhti duerare. Espiritu Santore yuhduca yuhdare msa. Msa ñecusumua tiquina yeriro sahata yere msa.

⁵² M̄sa ñec̄s̄m̄ma ijipihtiyequina Cohãcjũ yere yahu m̄htariquinare ñano yeahye. Tiquina Cohãcjũ yere yahu m̄htariquina pehe “Came quehnoariquiro Cohãcjũ yere yahu m̄htariquiro ahtarota”, tiquina ni yahuyequina ijigũ t̄hoye m̄sa ñec̄s̄m̄ma m̄na sa ni yahuriquinare wejẽe tiahye. Sa yena “Quehnoariquiro”, tiquina ni-diquirore m̄sa ḡh̄m̄ yojop̄re tiquiro ya curua cjãna ijiepenata tiquirore wejẽdi.

⁵³ Cohãcjũ dutiyere angele pehe yahumahye m̄sare. Sa yena m̄sa ti dutiyere c̄omahye. Sa yena ti dutiyere ȳhd̄d̄cari m̄sa, niahye Estebã.

Tiquina Estebãre utã paca mehna doque wejẽahye

⁵⁴ Tiquiro sa nigũ t̄hoye tiquina pehe tutuaro usuahye. Sa tutuaro usuaye, cuayequina wahahye.

⁵⁵ Tiquina sa usuepegũta tiquiro Esp̄ritu Santo dutiriro sahata ye pehoriquiro ijiro, tiquiro tutuayere quehnoano c̄oriquiro ijiro, ̄hm̄sep̄m̄ ih̄ñadoque m̄o, Cohãcjũ asi siteyere ih̄ñahye Estebã. Jesu Cohãcjũ poto pehep̄m̄ ducugũ ih̄ñahye tiquiro.

⁵⁶ Sa ih̄ñano ohõ saha niahye:

—̄hm̄sep̄m̄ mehenogã parĩ we maagũ Jesu Cohãcjũ ohoriquiro Cohãcjũ poto pehep̄m̄ tiquiro ducugũ ih̄ñaja ȳh̄m̄, niahye Estebã.

⁵⁷ Tiquiro sa nigũ t̄hoye tiquina tutuaro sañuducu, tiquina cahmo coperire biha cã, ihcãno mehna tiquiro cahap̄m̄ oma maa cã, tiquirore ñeheahye.

⁵⁸ Ñehe tuhasa, tiquirore ne cã, ti maca d̄ht̄m̄ cahap̄m̄ cohãh̄ye tiquirore. Sa ye utã paca mehna

doque wejẽahye tiquirore. Tiquina sa wejẽato pano tiquirore yahusãriquina tiquirore utã paca mehna doqueatiquina tiquina suhtire tu we, wahmãnore Saulo wame tiriquirere tiquina suhtire cão basa dutiahye.

⁵⁹ Sa yero Estebãre tiquina wejẽato pano ohõ saha niahye tiquiro:

—Jesu yũhũ pũhto, yũhũ jeripohnare neña, niahye tiquiro.

Tiquiro sa nino watoa tiquina pehe utã paca mehna doqueye niahye tiquirore.

⁶⁰ Sa yero tiquiro dũsepe curi mehna quehe sa, ohõ saha niahye:

—Pũhto Jesu, ahriquina yojopũ ñano yũhũre tiquina yeyere tiquinare buhiri dahreracãhña mũhũ, niahye Estebã.

Sa nidi bato tiquiro yariaa wahahye.

8

¹ Sa yero Estebã tiquiro yariagũ ihñano, “Quehnoare”, niahye Saulo pehe.

Saulo Jesu yequinare ñano yeahye

Sa ye ti decoreta Jesu yequinare Jerusalẽpũ ijieyequinare ñano ye dũcahye apequina pehe. Tiquina sa ye dũcagũ Jesu yequina Judea yehpapũ, Samaria yehpapũ, yoaropũ duhti site cãa wahahye. Jesu cũriquina dihita wahaerahye.

² Sa ye apequina Cohãcjũre ño peoyequina Estebãre ya, tutuaro utiahye tiquina.

³ Sa yero Saulo pehe Jesu yequinare ña yũhdũaro yee timahye. Tiquiro tiquina ye wũhũsepũ sajã,

umare, numiare ñehe, peresup biha docoe tiahye.

Samariap Jesu yere bueahye Felipe

⁴ Sa yeye yoarop waha siteriquina Jesu yere bueahye.

⁵ Sa yero Felipe Samaria wame tiri macap esa, Cristo yere bueahye ti maca cjēnare.

⁶ Tiquiro sa buhegũ ti maca cjēna quehnoano tãhoe tiahye. Sa ye Cohãcjũ tutuaye mehna tiquiro ye ihñogũ ihñahye tiquina. Sa ihñañe tiquirore quehnoano tãhoe tiahye.

⁷ Peyequina watãare cãoyequina tiquiro cahap tiquina wihigũ ihñano watãa pehere waha dutie tiahye tiquiro. Watãa pehe tutuaro sañuducu, duhu cãa wahahye tiquina. Sa yero peyequina tini masieñequinare, pari yuri wahayequinare quehnoano pagũ tiyequina wahagũ yeahye.

⁸ Tiquiro sa yegũ ihñañe ti maca cjēna peyequina masa bucueahye.

⁹ Ti pjere Simo wame tiriquire ti maca cjãno yairo ijiahye. Sa yero yayia tiquina yerire ye ihñoe tiahye Samaria cjēnare. Tiquiro sa ye ihñogũ ihñañe, ti maca cjēna ihña maria waha, tiquirore cua pesaro ihñae tiahye.

—Yũhũ masi pehogũ ijiaja, nimahye Simo pehe tiquinare.

¹⁰ Tiquiro sa yegũ ihñañe masa pehe ohõ saha nie timahye:

—Ahriquire Cohãcjũ ye tutuayere cãoriquiro ijire. Cohãcjũ yero saha tutuariquire ijire, nie timahye tiquirore masa, pãhtoa mehna.

Tiquina ijipihtiyequina quehnoano t̄hoahye tiquirore.

¹¹ Tiquiro yayia tiquina yeye mehna yoari pje ye ih̄noe tiahye tiquinare. Tiquiro sa ye ih̄noḡã ih̄ñañe tiquina ih̄ña maria wahae tiahye. Sa ye tiquina tiquirore ño peoe tiahye.

¹² Tiquina sa ño peoepeḡata Felipe pehe Coh̄ãcj̄ũ tiquiro p̄h̄toro ijiyere, Jesucristo yere quehnoañe buheyere yahuahye. Tiquiro sa yahuḡã tiquina tiquirore quehnoano t̄hoahye. Tiquina sa quehnoano t̄hoḡã ih̄ñano um̄ua, numia ḡãh̄ure wame yeahye Felipe.

¹³ Sa yero Simo ḡãh̄u Felipere quehnoano t̄hoe tiahye. Sa yero tiquiro ḡãh̄ure wame yeahye. Tiquiro sa wame yeri bato Felipe mehna tojoae tiahye tiquiro. Felipe pehe Coh̄ãcj̄ũ tutuaye mehna tiquiro ye ih̄noḡã ih̄ñano, dohatiyequinare tiquiro yuh̄doḡã ih̄ñano Simo ih̄ña maria wahahye.

¹⁴ Sa ye Samaria cj̄ẽna Coh̄ãcj̄ũ yere tiquina tutuaro cahmeḡã Jesu c̄uriquina Jerusal̄ẽp̄u ijiyequina t̄hooahye tiquinare. Sa tiquina cahmeḡã t̄hooye Pedore, Ñu ḡãh̄ure ohoahye Samariap̄u.

¹⁵ Top̄u esaye Pedro ḡãh̄u Coh̄ãcj̄ũre siniahye. “Ahriquina Samaria cj̄ẽna m̄h̄ure ño peoyequina m̄h̄u yaquiro Esp̄iritu Santore c̄uoahro”, n̄i, sini basahye tiquina Coh̄ãcj̄ũre.

¹⁶ Tiquina Samaria cj̄ẽna Jesucristo wame mehna wame yeriquina ijiahye. Ti dihitare masiahye tiquina. Sa ye Esp̄iritu Santore c̄uoera tiahye ti pjere tiquina.

¹⁷ Sa ye Pedro, Ñu mehna Samaria cj̄ẽnare tiquina omocarine tiquina bui duhu peori bato

Espíritu Santore c̄uo d̄ucaē t̄iahyē t̄iquina.

¹⁸ Sa yero Pedro ḡāh̄u t̄iquina omocari mehna t̄iquina duhu peoḡū ih̄ñahyē Simo. Espiritu Santore t̄iquina ñehēḡū ḡāh̄ure ih̄ñahyē t̄iquiro. Sa ih̄ñariquiro ijiro, t̄i tutuayere cahmeno, niñeru mehna wapa ye duamahyē. Ohō saha nimahyē Simo:

¹⁹ —Ȳuh̄u ḡāh̄ure ohoya ahri tutuayere. Ȳuh̄u ḡāh̄u ȳuh̄u omocari mehna masa bui duhu peo yeḡu t̄uū n̄iaja Espiritu Santore t̄iquina ñehēato saha. Sa yeḡu ahri ȳuh̄u yeati wapare wapa ye duaja, nimahyē Simo t̄iquinare.

²⁰⁻²¹ Tiquiro sa niḡū t̄ahoro Pedro ohō saha ni-ahyē:

—M̄uh̄u niñeru mehna Coh̄ācj̄ū ye tutuayere m̄uh̄u dú duari buhiri m̄uh̄u niñeru mehnata pecap̄u wahaya m̄uh̄u. Coh̄ācj̄ū m̄uh̄u t̄uhotuyere masine. M̄uh̄u ñaḡu ijinine. Sa yeḡu ahrire us̄ā yeyere ye masiedare m̄uh̄u. Ahrire yeboḡu ijierare m̄uh̄u.

²²⁻²³ Tutuaro ih̄ña coore m̄uh̄u. Sa yeḡu ñañe yeyere ne duhu masiedare m̄uh̄u. Sa yeḡu ahrire m̄uh̄u ñañe yerire b̄uj̄ua witiya m̄uh̄u. Coh̄ācj̄üre m̄uh̄u ñañe t̄uhotuyere bo dutiḡu siniña m̄uh̄u. M̄uh̄u sa yeḡū ih̄ñano tiquiro m̄uh̄u ñañene borota, niahye Pedro tiquirore.

²⁴ Tiquiro sa niḡū t̄ahoro Simo ȳuh̄tiahyē tiquirore.

—Ȳuh̄ure sini basaya m̄usa Coh̄ācj̄üre m̄uh̄u ni-
diro saha ȳuh̄u wahaeraḡū. Ti buhirí pecap̄u waha
dueraja ȳuh̄u, niahye Simo tiquirore.

²⁵ Came Pedro Ñu mehna Coh̄ācj̄ū yere yahuahyē. “Jesu tiquiro masa m̄ajaḡū ih̄ñau

usã”, ni, Samaria yehpapu ijiye macari cjênare quehnoañe buheyere buheahye. Tiquinare Cohãcjũ yere buhe tuhase Jerusalẽpu tojoaa wahahye.

Felipe Etiopía yehpa cjãnore buheahye

²⁶ Sa ye Cohãcjũ tiquiro yaquiro angel Felipere yahuahye:

—Yojopure sur pehepu wahaya. Jerusalẽ caha ijiri mahapu Gazapu wahari mahapu wahaya, ni yahuahye angel Felipere.

Ti maha masa marienopu ijire.

²⁷ Tiquiro sa nigũ tãhoro tiquiro pehe ti mahapu wahahye. Came ti mahapu ihcãquiro masãnore piti caro taro niahye. Tiquiro piti catiquiro ijiahye Etiopía yehpa cjãno puhtoro. Sa yero Candace wame tiricoro Etiopía cjõno puhtoro yere, niñerure ijipihtiyere ihña ihboriquiro ijiahye. Sa yero tiquiro Jerusalẽpu mari Pacure ño peoro waha tuhasahye.

²⁸ Tiquiro ya macapu tunuria mehna tojoa taro tiapu wahaeperota buhero niahye. Cohãcjũ yere yahu mãhtariquiro Isaia tiquiro ojoari pũre buhero niahye.

²⁹ Sa yero Espiritu Santo pehe Felipere ohõ saha ni yahuahye:

—Siquiro tunuriapu wahariquiro cahapu wahaya, niahye Espiritu Santo tiquirore.

³⁰ Tiquiro sa nigũ tãhoro Felipe pehe tunuria cahapu oma cã, Isaia ojoarire Etiopía cjãno buhegũ tãhoahye. Sa tãhoro Felipe sinituahye tiquirore:

—¿Mũhu buheyere tãho masiajari mũhu? niahye tiquiro.

³¹ Tiquiro sa nigũ tũhoro Etiopía cjũno ohõ saha ni yũhtiahye:

—Apequiro yũhũre yahu yũhdũoatiquiro mariedagũ quehnoano masiedaga yũhũ. Ohõ yũhũre yahu dujigũ ahtaya yũhũ pari paha, ni yũhtiahye tiquiro Felipere.

—Aũ, ni, nuju sahye tiquiro caha.

³² Sa ye Cohãcjũ yere Etiopía cjũnore tiquiro buheri pũ ohõ saha niahye:

Ovejare tiquina ñehe wejẽdiro saha tiquiro gũhũre ñehe wejẽeta masa. Sa yero ovejagãre tiquiro poarire tiquina segũ tiquiro dihta marieno saha tiquiro masũno gũhũ dihta marieno ijirota.

³³ Tiquirore tiquina bũjũpeeta. Sa ye tiquiro ñano yerapegũta tiquina pehe ñano yeeta tiquirore. Tiquiro ahri yehpapũ ijigũ tiquina tiquirore wejẽeta. Sa yero tiquiro pohna marieniquiro yariaa waharota, ni ojoahye ti pũpũre.

³⁴ Ti pũ sa ni yahugũ ihũano, Etiopía cjũno sinituahye:

—Yahuya yũhũre. ¿Ohõ saha Isaia tiquiro ni-diquiro noa boro ijiajari ahriquiro? ¿Isaia tiquiro basi yahuro niagari? ¿O apequirore yahuro niagari? ni, sinituahye Etiopía cjũno.

³⁵ Tiquiro sa ni sinitugũ tũhoro Felipe pehe ti pũre ihũa, Jesu yere yahuahye Etiopía cjũnore.

³⁶ Sa ye tiquina tia mehna waha, mágãpũ esahye.

—Ihũaña, ohõ mágã ijire. Ahri mágãpũ yũhũre wame yeya, niahye Etiopía cjũno.

[

37 —Jesure m̄h̄h̄ quehnoano wacũ tutuagũ ihñagũ m̄h̄h̄re wame yeitja, niahye Felipe tiquirore.

—Jesure wacũ tutuaja ȳh̄h̄. Tiquiro Cristo Cohãcjũ macano ijire. Tire quehnoano masiaja ȳh̄h̄, niahye Etiopía cjãno.]

38 Sa ninota tunuria ohoturiquirore ȳh̄h̄o duti-ahye. Tia ȳh̄h̄ quehe sari bato wijiahye tiquina. Wijia, ti mágãp̄h̄ esa, ñumud̄ca sahye tiquina. Top̄h̄ ñumud̄ca sa, Felipe pehe tiquirore wame yeahye.

39 Wame ye tuhasa tiquina majad̄ca sagũ Cohãcjũ yaquiro Espíritu Felipere nea wahahye. Tiquiro sa wahari bato Etiopía cjãno quehnoano bucueriquiro tiquiro ya yehpar̄h̄ tojoaa wahahye. Tiquiro sa yeri bato tigũ ne pari turi Felipere ihña nemoedahye.

40 Sa ye tuhasa Azotop̄h̄ esahye Felipe pehe. Sa yero peye macarine quehnoañe buheyere buheahye masare. Cesareap̄h̄ buhe bato tiahye.

9

Saulo Jesucristore ihñano tiquirore wacũ tutuad̄cahye

(Hch 22.6-16; 26.12-18)

1 Ti pjere Saulo Jesu yequinare ihña tuhtiriquiro, “Tiquinare wejẽgatja”, nino, tiquiro pahia p̄h̄toro cahap̄h̄ wahahye.

2 Top̄h̄ esaro tiquiro ojoari p̄rine siniahye pahia p̄h̄torore. Ohõ saha niahye:

—Damasco cjẽ wuhusepũ judio masa mari buh-eye wuhusepũ Jesu yequinare umhare, numiare boca sagũ, tiquinare ñehe dũhte, Jerusalẽpũ ne cãhtagutja. Tĩ wuhusepũ ijiyequinare yuhũ ñeheatire papera pũre ohoya, ni siniahye Saulo pahia pũhtorore.

³ Tĩ pũre ne tuhasa, waha, Damasco cahagã tiquiro esagũ waro ummanopũ asi sitedoque dijioahye tiquirore.

⁴ Sa asi sitedoque dijiogũta tiquiro yehpapũ bora quehe saro, yahuducugũ tũhoahye:

—¿Saulo, dũhsegu mũhũ yuhũre ñano yeajari? nino ca tahye.

⁵ —¿Pũhto, noa boro ijiajari mũhũ? niahye Saulo pehe.

—Yuhũ Jesu, mũhũ ñano yenohrigũ ijiaja. [Mũhũ yuhũ mehna usuagu yuhũre yũhtieragu, mũhũ basita ñano yũhdũre, niahye Jesu Saulore.

⁶ Tiquiro sa nigũ Saulo cue nanare, ohõ saha ni sinituahye:

—¿Pũhto, dũhse yuhũ yegũ cahmeajari mũhũ? niahye Saulo.

Tiquiro sa nigũ ohõ saha niahye Jesu:]

—Wahcãdũcaya mũhũ. Si macapũ wahaya. Tĩ macapũ mũhũ esagũ ti maca cjũno mũhũ yeatire yahurota mũhũre, niahye Jesu Saulore.

⁷ Tiquiro sa nigũ Saulo mehna cjẽna pehe tiquiro yahuducuye dihitare tũhoahye. Jesu pehere ihñedahye. Tiquiro sa wahagũ ihñañe, cueye, tiquina yahuducu masiedahye.

⁸ Sa yero Saulo yehpapũ cuñariquiro wahcãdũca, tiquiro ihñagũ tiquiro caperi bajuerahye. Sa ye

tiquina tiquiro omocare ñehe, Damascop_u tũã cãa wahahye tiquirore.

⁹ Sa yero tiquiro ihtia deco waro ne ihñeda, ihyera, ne sihniedahye.

¹⁰ Sa ye Jesu buheriquiro Anania wame tiriquire Damascop_u ijiahye. Sa yero Jesu bajuahye Ananiare. Sa bajoaro pisuahye tiquirore:

—¿Anania, ijiajari m_uh_u? niahye Jesu.

—Ijiaja, ni, y_uhtiahye Anania tiquirore.

¹¹ Tiquiro sa nigã Jesu yahuahye tiquirore:

—Poto wame tiri mahap_u wahaya. Top_u wahag_u Juda ya w_uh_up_u Tarso cj_unore Saulo wame tiriquire macaña. Tiquiro Cohãcj_ure sinino niaga.

¹² Sa yero quehẽno saha tiquiro ihñarire ihñano niaga top_ure. Ohõ saha ijiyere ihñano niaga tiquiro: M_uh_u omocare tiquiro bui duhu peo, tiquiro caperi quehnoa wahagã ihñano niaga tiquirore bajarire, niahye Jesu Ananiare.

¹³ Tiquiro sa nigã t_uhoro Anania ohõ saha ni-ahye:

—P_uhto, tiquiro m_uh_u yequinare quehnoañequinare Jerusalẽ cj_unare ñano yeñohti. Peyequina masa y_uh_ure sa ni yahuri.

¹⁴ Sa yero ohõre tiquiro ijipihtiyequina m_uh_ure cahmeñequinare peresu yero taro niñohti. Pahia p_uh_utoa tiquirore sa ye dutiñohti, niahye Anania Jesure.

¹⁵ Tiquiro sa nigã Jesu pehe yahuahye tiquirore:

—Tiquiro Saulo pehe y_uh_u beseriquiro ijire. Tiquiro yee buheyere peye macari cj_unare, Israe

masa ijieyequinare, tiquina p̄h̄toare, Israe masa ḡh̄re buherota. Sa yeḡh̄ wahaya m̄h̄h̄.

16 Sa yero peye tahari yeere tiquiro yeri buhiri tiquiro ñano ȳh̄d̄h̄rota. Tire tiquirore masiḡh̄ yeḡh̄tja, niahye Jesu Ananiare.

17 Tiquiro sa nidi bato Anania pehe waha, esa, Saulo tiquiro ijiri w̄h̄h̄p̄h̄ saj̄h̄ye. Saj̄h̄ sa, tiquiro omocare Saulo bui duhu peo, yahuahye tiquirore.

—Ȳh̄h̄ acaȳh̄ Saulo, mari p̄h̄toro Jesu pehe mahap̄h̄ m̄h̄h̄re bajuariquiro ȳh̄h̄re ohori, m̄h̄h̄ caperire ih̄ña dutiro, Esp̄ritu Santore m̄h̄h̄re c̄o dutiro, tiquiro dutiriro sahata m̄h̄h̄re ye dutiro, ni yahuahye Anania Saulore.

18 Tiquiro sa niḡta tiquiro caperire wahi nat̄ari saha bajuyere tiquiro caperire pahna dijiaḡh̄ ih̄ñahye Saulo. Tiquiro sa ih̄ña tuhasari bato wahc̄ãd̄h̄ca saḡh̄ apequiro pehe wame yeahye tiquirore.

19 Sa yero tiquiro ihyari bato paḡh̄ tutuariquiro wahahye.

Saulo Damascop̄h̄ Jesu yere buhe d̄h̄cah̄ye

Sa ye meheñe decorigã Damasco cj̄na Jesu yequina mehna ijiahye Saulo.

20 Sa yero ti pjereta tiquiro judio masa buh-eye w̄h̄h̄sep̄h̄ Jesu yere buheahye masare. Jesu Coh̄ãcj̄ mac̄no tiquiro ijiyere yahuahye Saulo.

21 Tiquiro sa yahuḡh̄ ih̄ñañe ijipihtiyequina tiquirore t̄h̄oyequina ac̄h̄aa wahahye.

—Ahriquiro Coh̄ãcj̄ yequinare Jesure cahmeñequinare ñano yee tiriquiro ijire. Sa yero tiquiro tiquinare ñehe, d̄h̄te, pahia p̄h̄toare oho

duari jimedi. Sa ye duaro ohõp̄ure ahtari jimedi tiquiro, niahye masa tiquirore t̄ahoyequina.

²² Tiquina sa ni t̄ahotuepeḡta Saulo cuero marieno tutuaro mehna buhe d̄ucahye. Judio masare Damasco cj̄nare quehnoano yahuahye. “Ahriquiro Jesu potota Cristo marine ȳhd̄oriquiro ijire”, tiquiro ni yahuḡa tiquina pehe tiquirore “Ni mehono nine ahriquiro”, ni masiedahye tiquirore.

²³ Sa ye peye decori bato judio masa tiquirore wej̄e duaye, tiquina basi yahuducuahye.

²⁴ Sa yero Saulo tiquina wej̄e duaḡa masiahye tiquiro basi. Sa ye ti maca cj̄e sopecaharire decop̄ure, ñamip̄u ḡuh̄ure cohtee tiahye tiquirore wej̄e duaye.

²⁵ Tiquina sa wej̄e duaḡa ihñañe ñamip̄u Saulo buheyequina tiquirore p̄uh̄aro pajiri p̄uh̄dup̄u ne s̄aa, ti maca cj̄ã sahr̄ino behero pehep̄u duhu dijioahye tiquirore.

Saulo Jerusal̄ep̄u ijiahye

²⁶ Sa ye Saulo Jerusal̄ep̄u esaro, top̄u Jesu yequina mehna tiquiro iji duamahye. Tiquiro sa iji duepeḡta tiquina tiquirore “Jesu buheriquiro ijierare ahriquiro”, niñe, tiquirore cue niahye.

²⁷ Tiquina sa cuepeḡta Bernabé pehe tiquirore ne c̄ahye Jesu c̄uriquina cahap̄u. Sa yero Saulo mahap̄u Jesure tiquiro ihñarire, Jesu mehna tiquiro yahuducurire, Damascop̄u cuero marieno Jesu yere tiquiro buhe d̄ucarire yahuahye Bernabé pehe.

²⁸ Tiquiro sa ni yahuri bato Saulo tiquina mehna sajãno, Jerusal̄ep̄u tiquina mehna ijie tiahye.

29 Sa yero tiquiro cuero marieno Jesu yere buhee tiahye. Sa yero tiquiro judio masare Jesu yere yahu yahuducucaro niahye. Tiquina judio masa griego masa yere yahuducuyequina ijiahye. Sa ye Saulo tiquiro sa yahu yahuducucari buhiri tiquina tiquirore wejẽ duamahye.

30 Tiquina sa wejẽ duagũ ihñañe, Saulo mehna cjẽna Jesu yequina pehe tiquirore Cesarepũ ne duhti cãa wahahye. Topũ tiquirore siho ijiducume Tarsopũ ohoahye tiquirore.

31 Sa ye ijipihtiropũ, Judea yehpapũ, Galilea yehpapũ, Samaria yehpapũ Cohãcjũ yequina quehnoano ijie tiahye. Ti pjere ne masa ñano yera tiahye tiquinare. Sa ye quehnoano buheahye tiquina. Sa ye tiquina Cohãcjũre cua pesaro ihñañe. Espíritu Santo tiquinare tiquiro yedohogũ tiquina pehe masa peyequina wahahye.

Pedro Eneare quehnoa wahagũ yeahye

32 Sa ye Pedro ijipihtiye macaripũ waharo, Jesu yequina Lida maca cjẽna cahapũ gũhare esahye tiquiro.

33 Topũ esaro Enea wame tiriquire boca sahye. Enea tini masieniquire ijero, ocho cãhmari waro cuñari cahsero mehna cuñaẽ tiahye tiquiro.

34 Sa yero Pedro pehe tiquirore ohõ saha niahye:

—Enea, Jesucristo mũhare quehnoa wahagũ yere. Wahcãducaya. Mũhũ eõ tu cuñari cahserore quehnoña, niahye Pedro tiquirore.

Tiquiro sa nigũta tiquiro wahcãducã wahaa wahahye.

³⁵ Sa ye ijipihtiyequina Lida cjēna, Sarona cjēna tiquirore ihñañe, tiquina ñañe yerire duhu, Jesure wacũ tutuahye.

Dorca wame tiricorore masoahye Pedro Jesu tutuaye mehna

³⁶ Sa ye Jope wame tiri macapꝰ Jesure ño peoricoro Tabita wame tiricoro ijiahye. Ticoro wame Tabita griego ye yahuducuye mehna Dorca ijire. Ticoro quehnoañene yero, peye ohoe tiahye pejecꝰoyequinare.

³⁷ Sa yero ti pjere ticoro dohati wahcõ, yariaa wahahye. Ticoro yariagũ ihñañe, tiquina ticorore quehnoano cose, ʰmꝰano cjã tucũꝰꝰ cũahye ticorore.

³⁸ Lida wame tiri maca Jope cahagãꝰꝰ ijiri. Sa ye Jesu buheyequina Jope cjēna Pedro Lidapꝰ tiquiro ijigũ tũhoahye. Sa tũhoye, ꝰaro ohoahye Pedro cahapꝰ. Tiquiro cahapꝰ esaye, Pedrore yahuahye tiquina.

—Sojaro mehna ʰsã ijiropꝰ wahaya, ni yahuahye tiquina.

³⁹ Tiquina sa nigũ tũhoro tiquina mehna waha wahahye tiquiro. Topꝰ tiquirore tiquina ne sari bato ʰmꝰano cjã tucũꝰꝰ ne mꝰjaa wahahye tiquirore. Sa ye ijipihtiyequina wape wiha numia tiquiro cahapꝰ esadꝰca, utiahye. Tabita tiquina mehna ijininopꝰ peye suhtire yee tiahye. Sa ye tiquina ticoro yeri suhti ijrيره ihñaohye Pedrore.

⁴⁰ Tiquina sa ihñoepẽgũta Pedro tiquinare ti tucũꝰꝰ ijiyequinare wijia dutiahye. Tiquina wi-jiari bato tiquiro dꝰsepe curi mehna quehe sa,

Cohãcjũre ticorore sini basahye. Sa yero ticoro pagũre majare ihñahye.

—Tabita wahcãña, niahye tiquiro.

Tiquiro sa nigũta ticoro pehe ihña wahcõ, Pedrorore ihña, wahcã nuju sahye.

⁴¹ Ticoro wahcã nuju sagũ ihña, tiquiro ticoro omocare ñehe, tũã wahcõ docoahye ticorore. Sa yero tiquiro to cjẽnare Jesu yequinare, wape wiha numiare pijio, ticorore catiricorore wiahye tiquinare.

⁴² Tiquiro sa yeri bato ijipihtiyequina Jope cjẽna tire masiñe peyequina masa Jesure wacũ tutua dũcahye.

⁴³ Came Jopepũ Simo wahiquina cahserire quehnoriquiro mehna peye decori Pedro tiquiro mehna ijiahye.

10

Pedro Corneliore Jesu yere yahu dũcahye

¹ Ti pjere Cesareapũ Cornelio wame tiriquire ijiahye. Tiquiro cien surara pũhoro ijiahye. Tiquina surara pehe tiquina ya curua Italiano wame tiahye.

² Cornelio tiquiro ya wũhũ cjẽna mehna mari Pacũre ño peyequina, cua pesaro ihñañequina ijie tiahye. Sa yero tiquiro judio masa pejecũoyequinare yedohoro, peye ohoahye. Sa yero decoripe tiquiro mari Pacũre sinie tiahye.

³ Sa ye ñamicahapũ tres hora ijigũ Cohãcjũ yaquire angel tiquirore bajuahye. Sa bajoaro Cornelio cahapũ sajãhye.

—Cornelio, niahye angel tiquirore.

4 Sa yero Cornelio tiquirore ihña cuero ohõ saha niahye:

—¿Pũhto, yabere cahmeajari? niahye tiquiro.

—Pejecũoyequinare mũhũ ohorire, mari Pacũre mũhũ sinidire tiquiro wacũno niaga.

5 Sa yegũ Joperũ mũhũ cahacjẽnare ohoya. Topũ Simo Pedro wame tiquiro ijire. Tiquirore ne cãhta dutiya mũhũ cahacjẽnare.

6 Tiquiro apeqũro Simo wahiquina cahseri quehnoriquiro caharũ, pajiri ma dũhtũ caharũ ijiri wũhũrũ ijire, niahye angel Corneliore.

7 Angel sa ni tuhasa, wijiaa wahahye. Tiquiro sa wijiari bato Cornelio pũaro tiquirore yedo-hoyequinare ihcãquiro surara mehna cjũnore piji-ahye. Surara pehe mari Pacũre ño peoriquiro ijiro, decoripe Corneliore yedohoe tiahye.

8 Sa yero Cornelio tiquinare yahu peho, Joperũ ohoahye tiquinare.

9 Sa ye ape deco Joperũ tiquina wahari watoa coheri pje ijigũ Pedro pehe wũhũ buipũ Cohãcjũre sinino wahahye.

10 Sa yero tiquiro mũjũa ahbagũ ihya duahe. Sa ihya duaro apeqũna tiquiro ihyayere tiquina dahreri watoa tiquiro pehe bajuagũ ihñahye.

11 Ʋhmũanopũ parĩ maagũ, pajiri cahsero ti cahsero sohtoripũ dũhteri cahsero dijia tagũ ihñahye.

12 Ti cahsero puhiarũ peyequina wahiquina nũcũ cjẽna, yehparũ bũa tiniñequina, minicjũa pari ijiahye.

13 Tire tiquiro ihñari bato, Pedro yahuducugũ tũhoahye.

—Pedro, wahcãdũcaya. Ahriquinare wejẽ ihyaya, ni yahuducugũ tũhoahye tiquiro.

14 Tiquiro sa niepegũta Pedro ohõ saha niahye:

—Puhto, ne tiquinare ihyeraja yũhũ. Ñãñequinare, Cohãcjũ tiquiro ihya dutier-ariquinare ne ihyera tii yũhũ, niahye Pedro.

15 Sa yero Pedro pari turi yahuducugũ tũhoahye:

—Cohãcjũ “Quehnoañequina ijire”, tiquiro ni-diquinare “Ñãñequina ijire”, niedacãhña mũhũ tiquinare, ni yahuducugũ tũhoahye Pedro.

16 Sa ye ihtia taha tiquina sa ni yahuducuri bato ti cahsero mũmũanopũ mũjaa wahahye tja.

17 Sa yero Pedro tutuaro wacũ “¿Dũhse ni yahu duaro niajari sa bajoaro?” ni tũhotuahye tiquiro basi. Tiquiro sa tũhoturi watoa Cornelio ohoriquina pehe Pedro ijiri wũhũpũ esahye. “¿Simo ya wũhũ nohopũ ijiajari?” ni, tiquina sinituri bato ti wũhũpũ esahye tiquina.

18 Sa ye tiquina sinitu madoqueohye. “¿Simo Pedro wame tiriquire ahri wũhũre ijiajari?” ni sinituahye tiquina.

19 Sa yero Pedro tiquiro tũhoturi watoa Espiritu Santo tiquireore yahuahye:

—Ihñaña. Ihtiaro mũmũ mũhũre macaña nine.

20 Wahcãdũcaya. Dijiahya. Tiquina mehna wahaya. Yabiro marieno wahaya quehnoano mehna. Yũhũ pehe tiquinare ohõpũre ahtagũ yei, niahye Espiritu Santo Pedrore.

21 Tiquiro sa nigũ tũhoro Pedro tiquina cahapũ dijiaa wahahye.

—Ihñaña. Ohõpũ ijiaja yũhũ mũsa maca cãhtarigũ. ¿Dũhse yena tana niajari mũsa yũhũ cahapũre? niahye Pedro tiquinare.

²² Tiquiro sa nigũta tiquina pehe ohõ saha niahye:

—Cornelio cien surara pũtoro, quehnoañene yeriquiro, mari Pacũre cua pesaro ihñariquiro, ijipihtiyequina judio masa “Quehnoariquiro”, tiquina nidiquiro mũhũre piji dutiro ohori usãre. Cohãcjũ quehnoariquiro yaquiro angel Corneliore mũhũre piji dutiñohti. Ohõ saha niñohti: “Pedrore mũhũ ya wãhũpũ ne cãhta dutiya mũhũ cahacjẽnare. Sa ye tiquiro mũhũre yahurota”, ni piji dutiñohti angel Corneliore, ni yahuahye Cornelio Pedrore tiquiro piji dutiriquina pehe.

²³ Tiquina sa nigũ Pedro pehe tiquinare sajã ta duti, ihyaye oho, tiquiro ijiri wãhũpũ carĩ dutiahye tiquinare. Sa yero ape deco Pedro wahcã, tiquina mehna wahaa wahahye. Sa ye apequina Cristo yequina Jope cjẽna Pedrore piti ti cãhye.

²⁴ Ape deco tiquina Cesareapũ esahye. Sa yero Cornelio pehe tiquiro acayere, tiquiro mehna cjẽna gũhũre piji cahmecoa, Pedrore cohteahye.

²⁵ Sa yero Pedro Cornelio ya wãhũ cahapũ tiquiro ahtagũ ihñano Cornelio pehe tiquirore piti ca wijia, tiquiro dahpocãri cahapũ quehe sahye.

²⁶ Sa yepegũta Pedro tiquirore ne wahcõ doco ohõ saha niahye:

—Ducuya mũhũ. Yũhũ gũhũ mũhũ yero saha ijigũ ijiaja. Cohãcjũ ijieraja yũhũ, niahye Pedro tiquirore.

27 Tiquiro sa ni tuhasari bato Cornelio tiquirore ne sajàa wahahye tiquiro ya wuhuph. Toph sajà saro masa pari ti wuhuph cahmecoa, tiquirore cohteyequinare ihñahye Pedro.

28 Sa yero Pedro tiquinare yahuahye:

—Judio masu ijiepegata ape curua cjēna mehna ijigū usā dutiyere yuhduducagū niaja yuhū. Tire quehnoano masine musa. Sa ijiepegata ape curua cjēnare “Ñañequina ijire”, yuhure ni dutierari Cohācjū. Sa ni yahuri yuhure tiquiro.

29 Tiquiro sa nigū tūhogū ohōpūre musa cahapūre ahtaū. Musa yuhure pijiogū “Ne wahaeraja”, niedū yuhū. “¿Dūhse ijiro boro yuhū ohōpū ahtagū cahmeari musa?” niahye tiquinare Pedro.

30 Tiquiro sa nigū tūhoro Cornelio pehe ohō saha niahye:

—Tres hora ijigū waro mari Pacū yaquiro angel yuhure bajuari. Pititia deco wahare yuhure tiquiro bajuari bato. Ti decota mari Pacūre yuhū sinini watoa angel asi siteri suhtiro sañariquiro yuhū cahapū ducuri.

31 Sa yero tiquiro yuhure ohō saha nidi: “Cornelio, mūhū mari Pacūre mūhū sinigū tiquiro tūhori. Sa yero pejecūoyequinare tiquina cahmeñene mūhū ohogū ihñano mari Pacū wacūno mahure yedohorota.

32 Sa yegū Joperū mūhū cahacjēnare ohoya, Simore, Pedro wame tiriquire mūhū cahapū tiquina ne cāhtagū. Tiquiro apequiro Simo wahiquina cahseri quehnoquiro ya wuhuph pajiri ma dūhtū cahapū ijiri wuhuph ijire tiquiro”, ni yahuri yuhure tiquiro.

³³ Tiquiro sa nigũ tãhogũ yũhũ cahacjẽnare mãmure ne cãhta dutigũ ohou yũhũ. Sa yegũ quehnoano yegũ ahtari jiri mãmũ usã cahapũre. Sa yena usã ijipihtina ohõre mari Pacũ tiquiro ihñonopũ ijina niaja usã. Ijipihtiyere mari Pacũ mãmure tiquiro yahu dutirire tãho duana, cohteĩ usã, niahye Cornelio Pedrore.

Pedro Jesu yere yahuahye

³⁴ Tiquiro sa nigũ tãhoro, Pedro ohõ saha ni yahuahye:

—Yojoꝛũ masiaja. Ijirota ijire. Cohãcjũ ihcãno saha quehnoano yere marine.

³⁵ Sa yero ijipihtiyere macari cjẽna Cohãcjũre cua pesaro tiquina ihñagũ, quehnoañene tiquina yegũ Cohãcjũ pehe tiquina mehna bucuere.

³⁶ Cohãcjũ usã judio masa cahapũ Jesucristore ohori. Masare Cohãcjũ mehna quehnoano iji dutiro Jesu pehe quehnoañe buheyere yahuri. Ti buheyere mũsa masine. Jesucristo pehe ijipihtiyequina masa pãhtoro ijire.

³⁷ Ñũ wame yeriquiro ohõ saha ni yahuri: “Mũsa ñañene bũjũa witiya. Sa yena wame yenohrina ijiya”, ni, yahuri Ñũ. Masare tiquiro sa ni yahuri bato Galileapũ quehnoañe buheyere Jesu pehe yahu dũcari. Came Judea yehpapũ ti buheyere yahu pehori.

³⁸ Ahriquiro Jesu Nazare cjãnore Cohãcjũ pehe tiquiro tutuayere, Espíritu Santo mehna tiquiro ye masiatire ohori Jesure. Sa yero Jesu quehnoano yero wahari. Sa waharo watĩare cũoyequinare ñano yũhdũyequinare ijipihtiyequinare quehnoa wahagũ yeri. Mari Pacũ Jesu mehna ijiri.

³⁹ Judea yehpapꝰ, Jerusalẽꝰ gũhũre ijipihtiye tiqũiro yerire ʁsã ihñañ. Came tiquina curusapꝰ wejẽdi tiqũirore.

⁴⁰ Sa yero ihtia deco wahaboro Cohãcjũ tiqũirore masori jiri. Sa yero Jesure apequinare bajuagũ yeri jiri mari Pacũ.

⁴¹ Ti pjere Jesure ijipihtiyequina ihñedari. Meheñequinagãre bajuari tiqũiro. Mari Pacũ tiqũiro cahmenare, Jesure ihñatinare panopꝰ ʁsãre mari Pacũ beseahye. ʁsã pehe Jesu tiqũiro masari bato tiqũiro mehna ihya, sihnii.

⁴² Sa yero ʁsãre tiqũiro dutiri. “Masare yahuya. Yũhũ Jesu ijipihtiyequina catiyequinare, yari-ariquina gũhũre buhiri dahreacjũ yũhũre ijigũ yeri mari Pacũ. Sa yena tire masare yahuya”, ni dutiri Jesu ʁsãre.

⁴³ Ijipihtiyequina Jesure tiquina wacũ tutuagũ ihñano Cohãcjũ tiquina ñañene borota. Tire ijipihtiyequina Cohãcjũ yere yahu mũhtariquina panopꝰ cjẽna yahuyuahye, ni yahuahye Pedro.

Judio masa ijieyequina Espĩritu Santore cũo dũcahye

⁴⁴ Ti ijipihiyere tiqũiro sa ni yahuri watoapꝰ, ijipihtiyequina tire tũhoyequina mehna Espĩritu Santo iji dũcahye.

⁴⁵⁻⁴⁶ Sa ye judio masa ijieyequina tũhomehneñe yahuducuye mehna bucueye mehna yahuducu dũcahye. Ti yahuducuye mehna Cohãcjũre “Tutuagũ, quehnoagũ ijire”, niñe niahye. Tiquina sa nigũ tũhoahye Pedro acaye judio masa Jesu yequina. Sa ye Espĩritu Santo judio masa ijieyequina mehna tiqũiro iji dũcagũ ihñañe judio masa

pehe ihña maria wahahye. Sa yero Pedro ohõ saha ni yahuahye judio masare:

⁴⁷ —Mari yero sahata Espíritu Santore cuore ahriquina gũhũ. ¿Tiquina sa ijigũ ihñana ahriquinare wame yeraboagari mari? niahye Pedro tiquinare.

⁴⁸ Sa ni tuhasa Jesu wame mehna judio masa ijieyequinare wame ye dutiahye Pedro. Tiquina sa yeri bato “Ûsã mehna meheñe decorigã tojoarĩña”, niahye tiquina Pedro gũhare.

11

Pedro Jerusalẽ cjẽnare Jesu yequinare yahuahye

¹ Sa ye judio masa ijieyequina gũhũ Cohãcjũ yere tiquina quehnoano cahmegũ Jesu cũriquina pehe tiquina acaye Judeapũ ijieyequina mehna tũhooahye.

² Sa ye Pedro Jerusalẽpũ tiquiro tojoa sagũ ihñañe judio masa Jesu yequina meheñequinagã tiquirore ohõ saha niahye:

³ —¿Judio masa ijieyequinare dũhse ijiro boro ihñagũ esari mũhũ? ¿Dũhse ijiro boro tiquina mehna ihyari mũhũ? ni, tuhtiahye Pedroro tiquina.

⁴ Tiquina sa nigũ tũhoro Pedro tiquiro yerire yahu peho cãhye tiquinare.

⁵ Ohõ saha ni yahuahye:

—Yũhũ Jopepũ ijigũ Cohãcjũre sinigũ nii. Sa yero yũhare ohõ saha bajuari. Pajiri cahsero ti cahsero sohtoripũ dũhteri cahsero uhmũanopũ yũhũ cahapũ dija tagũ ihñaũ.

⁶ Sa yeg_u ti cahserore quehnoano ihñau, “¿Yabe boro ti cahserop_ure ijiajari?” nig_u. Sa yeg_u ihñau ti cahserop_ure ijiyequinare: Wahiquinare n_uc_u c_uñare, yehp_u b_ua tiniñequinare, minic_ua parire ihñau.

⁷ Sa yeg_u y_uh_ure tiquiroyahuducuyere t_uhou. “Pedro, wahcãd_ucaya. Wejẽ ihyaya ahriquinare”, nino ca tari y_uh_ure.

⁸ Tiquiro sa nig_u t_uhog_u ohõ saha nii y_uh_u. “P_uhto, ne tiquinare ihyeraja y_uh_u. Ñañequinare, Cohãc_u tiquiro ihya dutieyequinare ne ihyera tii y_uh_u”, nii y_uh_u.

⁹ Y_uh_u sa niepegãta uhm_uanop_u pari turi y_uh_ure yahuducuro ca tari tja. “Cohãc_u ‘Quehnoañequina ijire’, tiquiro nidiquinare ‘Ñañequina ijire’, niedacãhña m_uh_u”, nino ca tari y_uh_ure.

¹⁰ Sa yero ihtia taha u_usã sa ni yahuducuri bato ti cahsero uhm_uanop_u m_ujaa wahari tja.

¹¹ Y_uh_u sa ihñari watoa ihtiaro u_um_ua u_usã ijiri w_uh_up_u esari jiri. Tiquina Cesarea c_uño ohoriquina ijiri.

¹² Sa yero Espiritu Santo pehe y_uh_ure tiquina mehna waha dutiro “ ‘Tiquina ñañequina ijire’, niedacãhña tiquinare”, ni yahuri y_uh_ure tiquiro. Sa ye ahriquina seis y_uh_u acaye mehna Cesarea c_uño ya w_uh_up_u sajã u_usã.

¹³ Sa yero tiquiro u_usãre ohõ saha ni yahuri. “Angel y_uh_u w_uh_up_u ducug_u ihñau y_uh_u. Ohõ saha ni yahuri y_uh_ure: ‘Jop_u Simore Pedro wame tiriquirore ne cãhta dutiya.

¹⁴ Tiquiro m_uh_ure m_uh_u acaye mehna m_usare ijipihtinare pecap_u wahaborinare m_usa y_uhd_uatire yahurota’, nidi angel y_uh_ure”, ni,

yahuri Cesarea cǵno yuħure.

¹⁵ Sa ye yuħu yahuducuri watoa Espíritu Santo pehe tiquina mehna iji ducari, marine tiquiuro ye muħtariro sahata.

¹⁶ Sa yegu Jesu tiquiuro yahurire wacũu yuħu. Ohõ saha ni yahuri tiquiuro: “Ñu musare wame yero aco mehna wame yemedi. Yuħu pehe tiquiuro yuħduoro yeitja musare. Came Espíritu Santore musa mehna ijuducugũ yeitja”, ni yahuri.

¹⁷ Sa yero Jesucristo mari puħtorore mari wacũ tutuagũ ihñano Cohãcjũ yaquiuro Espíritu Santore ohori marine. Sa yero Cohãcjũ marine Espíritu Santore tiquiuro ohoriro sahata judio masa ijieyequina gũħure tiquiuro ohori. Cohãcjũ tiquiuro sa yegũ ihñagu tiquiurore yuħduuca masiedaja yuħu, niahye Pedro tiquinare, judio masare Jesu yequinare.

¹⁸ Tiquiuro sa nigũ tuħoye, tiquina tiquiurore ne ni nemoedahye. Tiquiurore tuhti masiedahye. Sa ye tiquina,

—Cohãcjũ quehnoariquiuro, tutuariquiuro ijire, niahye.

Ohõ saha ni nemoahye:

—Judio masa ijieyequina gũħu tiquina ñañene bujma witiyequina ijiye, Cohãcjũ yequina ijietā. Sa tiquiuro yequina ijiye, tiquina gũħu ijipihtiye decori tiquiuro mehna ijietā, ni nemoahye tiquina.

Antioquíaru apequna Jesu yequina ijiahye

¹⁹ Sa ye Estebãre tiquina wejedi bato masa Jesu yequinare ñano yeahye. Tiquina sa yegũ ihñañe Jesu yequina duhti sitea wahahye. Sa ye tiquina Feniciaru, Chiprepu, Antioquíaru waha,

judio masa dihitare Cohãcjũ yere yahue timahye tiquina.

²⁰ Tiquina sa yepegũta apequina pehe Jesu yequina mehna cjẽna Chipre cjẽna, Cirene cjẽna, Antioquíapũ esa, judio masa ijieyequinare Jesu yere buheahye Cohãcjũ tiquinare tiqiro yãhdũoatire.

²¹ Sa yero mari pãhtoro tiquinare yedohoahye. Sa ye masa peyequina Jesure wacũ tutuaye, quehnoañe pehere comesahye.

²² Sa ye “Antioquía cjẽnapũ Jesure cahmeaga”, ni tãhooahye Jerusalẽ cjẽna Jesu yequina. Tiquina sa tãhoori bato Jerusalẽ cjẽna Bernabé wame tiriqirore Antioquíapũ ohoahye.

²³ Sa yero tiqiro Antioquíapũ esaro, Cohãcjũ yedohoye mehna judio masa ijieyequina tiqiro yequina tiquina wahagũ ihñano, tutuaro bucueahye. Sa yero tiqiro to cjẽnare ohõ saha ni yahuahye:

—Jesure sa wacũ tutuaducuya. Tiqiro yere ne duhueracãhña, ni yahuahye tiqiro ijipihtiyequina tiquinare.

²⁴ Bernabé quehnoariqiro ijiro, Espíritu Santore pajiro cãoriquiro ijiro, tiqiro dutiriro sahata yeriquiro ijiro, Jesure quehnoano wacũ tutuahye tiqiro. Sa ye tiqiro buheri bato masa peyequina wacũ tutuahye Jesure.

²⁵ Came tiqiro Tarso wame tiri macapũ Saulore macano wahahye.

²⁶ Topũ tiqirore boca sahye. Tiqiro boca sari bato Antioquíapũ ne cãhye Saulore. Topũ tiquina esari bato ihcã cãhma waro tiquina Cohãcjũ

yequina mehna cahmecoa, peyequina masare buhee tiahye tiquina. Sa ye Antioquíapɛ Cristo yequina Cristiano wame ti dɛcahye.

²⁷ Ti pjere Cohãcjã yere yahu mɛhtariquina Jerusalẽpɛ ijiriquina waha, Antioquíapɛ esahye.

²⁸ Sa yero tiquina mehna cjũno Agabo wame tiriquire Jesu yequina watoapɛ ducuro, Espiritu Santo tutuaye mehna yahuahye tiquinare. “Ijipihtiri yehpapɛre tutuaro ɛjɛa waharota”, ni yahuahye tiquire. Ti pjere ihyaye mariedi pje ijigã ijipihtiyequina pɛhtoro Claudio ijiahye.

²⁹ Sa ye Cristo buheyequina, ijipihtiyequina tiquina cɔoro puno tiquina acayere oho duaye, tiquina basi cahme yahuducuahye. “Judea yehpa cjẽna Jesu yequinare niñerure ohouhna”, niahye tiquina basi.

³⁰ Tiquina sa nidi bato Bernabé, Saulo mehna ti niñerure ne cã basahye. Topɛ esaye Judea yehpa cjẽnare Jesu yequina pɛhtoare wiahye ti niñerure.

12

Pedrore peresu yeahye

¹ Ti pjere pɛhtoro Herode ihquẽquinare Jesu yequinare ñano ye dɛcae tiahye.

² Sa yero tiquire Ñu wahminore Santiago pehere ñoseni pjĩ mehna tiquire wejẽ dutigã apequina pehe tiquire wejẽahye.

³ Santiagore tiquire wejẽgã judio masa bucueahye. Tiquina bucueyere Herode masino, “Sa dihita cahmene tiquina”, nino Pedro gãhɛre

peresu yeahye. Ti decorire pugũ yeye more-mehneñe pãre tiquina ihyati bose deco pascua ijiahye.

⁴ Sa ye Herode ñehe dutiriquina Pedrore ñehe, peresu yeahye. Sa yero diez y seis surarare cohte dutiahye tiquirore. Pititiaro surara cohteahye tiquirore. Came pititiaro tiquina comesayequina tiquirore cohte m̄jae tiahye. Sata yeahye tiquina diez y seis surara. Herode pehe pascua bato Pedrore peresup̄a ijiriquirore masa ihñonop̄a duhu doco duamahye tiquirore wejẽ dutiro taro.

⁵ Sa yero Pedro peresup̄a ijiahye. Top̄a tiquiro ijigũ Jesu yequina pehe Cohãcjãre tutuaro sini basae tiahye tiquirore.

Peresup̄a ijiriquirore Pedrore Cohãcjũ wioahye

⁶ Sa ye ñamine Pedro come dari p̄a da mehna tiquina d̄hteri quiro p̄aro surara watoap̄a carño niahye. Sa ye surara sopecahap̄a cohteducue tiahye tiquirore. Sa yero ti deco bohrearo Herode Pedrore judio masa ihñonop̄a duhu doco duamahye tiquirore wejẽ dutiro taro.

⁷ Sa yero Cohãcjũ yaquiro angel pehe Pedro cahap̄a tiquiro ducugũ peresup̄a tiquiro ijiri tucũ buhrio pihtia wahahye. Sa yero angel Pedro cahap̄a ducuro Pedro pati pahmap̄a ohbe careahye. —Sojaro mehna wahcãña, niahye tiquiro Pedrore.

Tiquiro sa nigãta tiquiro omocarine tiquina d̄hteri dari come dari suru site dijiaa wahahye.

⁸ Sa yero angel tiquirore yahuahye:

—Weje dihoya m̄h̄a weje dihori dare. M̄h̄a dahpo suhti ḡh̄are sañaña, niahye tiquiro.

Tiquiro sa nigũ Pedro pehe tiquiro nidiro saha yeahye.

—Mũhũ bui cjã suhtirore sañaña. Yũhũ mehna wahaya, niahye angel.

⁹ Tiquiro sa nigũ ti tucũpũ ijiriquiro wijia, angel bato wahaa wahahye tiquiro. Sa wahaeperota ohõ saha ni tũhotumahye tiquiro. “¿Ahri poto ijier-agari? ¿Quehẽgũ niagari yũhũ?” ni, tũhotumahye tiquiro.

¹⁰ Sa ye tiquina tiquiro ijiri tucũ sopecahapũ ducuyequina surarare yũhdũ cã, apequina yoa cjũno ducuyequina gũhũre yũhdũ cã, pajiri sopecahapũ esahye. Ti sope pahma macapũ wahari mahare cahmotari pahma ijiahye. Ti sope pahma esa tuharo parĩgũ tiquina wijiaa wahahye. Wijiaa waha, tiquina mahapũ wahaa wahahye. Mehenogã tiquina waha nemogũ angel pehe wahaa wahahye. Sa yero Pedro ihcãquirola tojoahye.

¹¹ Sa tiquirore angel tiquiro wahari bato tiquiro yerire Pedro masiahye. Ohõ saha ni tũhotuahye tiquiro. “Angel Cohãcjũ ohoriquiro peresupũ yũhũ ijigũ yũhũre wioro wihiri. Yojopũ tire masiaja tiquiro sa yerire. Judio masa pehe yũhũre tiquina ye duarire Cohãcjũ pehe tiquinare ye dutierari. Sa yero yũhũre, Herode tiquiro peresu yerigũre wiori”, ni, tũhotuahye Pedro.

¹² Tiquiro sa ni tũhoturi bato María Ñu pacoro ya wũhũpũ esahye Pedro. Ñu pehe Marco wame tiriquire ijiri. Ti wũhũpũ masa peyequina cahme-coa, Cohãcjũre siniñe niahye.

¹³ Sa yero Pedro sope pahmare doteahye. Rode wame tiricoro cahacjõno tiquiro dotegũ tũhoro

ihñano esahye ticoro.

14 Sa yero Pedro ticorore tiquiro pisugã tãhoro tiquiro yahuducuyere tãho masi, tutuaro bucue, sopecahare p̄oedahye. Sa bucuemeno tiquirore p̄oboricoro boaa wahahye. Pedro top̄u tiquiro ducugãta ticoro majareduca oma sajãa wahahye.

—Pedro sopecahap̄u wihiri, ni, yahuro sajãhye.

15 Sa ye tiquina wãhup̄u ijiyequina ticoro sa nigã tãhoye,

—Sa nicõo niaga mãh̄u. Sa ni macacõo nine mãh̄u, niahye tiquina ticorore.

—Poto tjire. Poto nigota niaja, niahye ticoro.

Ticoro sa nigã tãhoye,

—Tiquiro ijieraga. Tiquiro jeripohna wihiro niaga, niahye tiquina pehe.

16 Tiquina sa nini watoa Pedro sope pahmare sata doteducuro niahye. Tiquiro sa yegã tãhoye, tiquina sopecahare p̄o, tiquirore ihña, ihña maria wahahye.

17 Sa yero Pedro tiquiro omoca mehna “Dihta mariaihña”, nino, Cohãcjã peresup̄u tiquirore wiorire yahuahye tiquinare.

—Ahrire yahuya Santiagore, apequina Jesu yequina gãh̄ure, niahye tiquiro.

Sa ni yahu tuhasa tiquiro ape sie pahrẽp̄u yãhd̄u cãa wahahye.

18 Sa ye bohrea quehagã surara Pedro tiquiro dãhse ye wijiarire ne masiedahye. Sa masiedaye acãaa wahahye.

19 Sa yero Herode Pedrore maca dutimahye. Sa yero tiquiro surarare peresu cohteriquinare tiquiro sinituri bato tiquinare wejẽ dutiahye

Herode pehe. Sa yero Herode Judeap_u ijiriquiro waha, Cesareap_u ijiro wahahye.

Herode yariaa wahahye

²⁰ Sa yero Tiro wame tiri maca cjēna mehna, Sidō cjēna mehna Herode pehe usuahye. Tiquiro sa usuagū ihñañe ti macari cjēna pehe Herode tiquina mehna tiquiro usarire quehnoñe waha, tiquiro mehna yahuducuye wahahye. Sa ye tiquiro cahacjūnore Blasto wame tiriquire piti tiahye tiquina. Sa ye tiquina Blasto yedohoro mehna Herode cahap_u esahye. Tiquiro cahap_u esa, ohō saha niahye:

—Mari quehnoano ijihna. Mari basi ihña tuhtieracāhna, ni siniahye tiquina Herodere.

Tiquina ya yehpa cjēna Herode ya yehpap_u ihyayere bocaē tiahye. Sa ye Herode tiquinare ihña tuhtigū cahmedahye tiquina.

²¹ Sa yero Herode tiquiro queori decop_u, p_uhtoro tiquiro sañañe suhti quehnoañe suhtire sañahye tiquiro. Sa yero tiquiro dujirop_u dujitjiāno, masare yahuducu ihñoahye.

²² Tiquiro sa yahuducu ihñogū t_uhoye masa pehe sañuducuahye:

—Ahriquiro yahuducuriquiro masano ijierare. Cohācjū ijire, ni sañuducumahye tiquina Herodere.

²³ Tiquina sa nigūta Cohācjū yaquiro angel Herodere dohatiyere ohoahye. “Cohācjū ijieraja y_uh_u”, ne niedahye Herode. Tiquiro sa niedari buhiri angel tiquirore dohatigū yeahye. Tiquiro sa dohatigū tiquirore becoa ihya wejē cāhye.

²⁴ Sa ye Jesu yequina peyequina masare Jesu ye buheyere buhee tiahye.

²⁵ Sa ye Bernabé, Saulo mehna buhe peho, Jerusalẽpũ ijiyequina Antioquíapũ tojoaa wahahye. Sa ye Ñu Marco wame tiriquirene tiquina ne cãhye tiquina mehna.

13

Jesu yequina Bernabére Saulo mehna Cohãcjũ yere buhe dutiye ohoahye

¹ Ti pjere Antioquíapũ Cohãcjũ yequina mehna cjẽna, Cohãcjũ yere yahu mũhtariquina ijiahye. Masare buheyequinata ijiahye tiquina gãhũ. Bernabé, Simo Negro wame tiriquire, Ludio Cirene cjãno, Manae, Saulo mehna tiquina ijiahye. Manae pehe pũhtoro Herode mũnano mehna tiquina pũaro ihcãno mehna bũcũariquina ijimahye.

² Sa ye tiquina Cohãcjũre tiquina ño peori watoa, tiquina sijiri watoa, Espíritu Santo pehe yahuahye tiquinare.

—Bernabére, Saulo mehna cũña yũhũ cahmeno saha yeatiquinare. Tire yeatiquinare bese cũgũ niaja tiquinare, niahye Espíritu Santo.

³ Tiquiro sa nigũ tiquina pehe siji Cohãcjũre sini, Bernabé bui Saulo bui tiquina omocarine duhu peoahye. Sa duhu peoye tiquinare buhe dutiye ohoahye.

Chiprepũ Jesu cũriquina buheahye

⁴ Sa ye tiquina Saulo, Bernabé mehna Espíritu Santo tiquiro ohoriquina ijiye, Seleuciapũ esa, ti macare yũhdũ cã, Chipre wame tiri pũcũopũ esahye tiquina.

⁵ Sa ye Salamina wame tiri petamahap_u esahye. Ti macap_u judio masa buheye w_uh_usep_u, Cohãcjũ yere yahu d_ucah_uye tiquina. Sa yero Ñu Marco gãh_u tiquina mehna waha, tiquinare yedohoahye.

⁶ Sa ye tiquina ti n_uc_uo sohtoap_u maja, ti n_uc_uo topep_u ijiri macap_u Pafo wame tiri macap_u esaye, yairore boca sah_uye tiquina. Tiquiro judio mas_uno, Barjesu wame tiriq_uiro ijiah_uye. Barjesu griego ye mehna niñe Elima tiquina ni pisuriq_uiro ijiah_uye. “Cohãcjũ yere yahu m_uhtag_u ijiaja y_uh_u”, ni, masare ni mehoducuriq_uiro ijiah_uye tiquiro.

⁷ Sa yero tiquiro Sergio Paulo wame tiriq_uiro mehna cjãno ijiah_uye. Sergio Paulo pehe ti n_uc_uo cjẽna p_uhtoro masi pehoriq_uiro ijiah_uye. Sa yero Cohãcjũ yere t_uho duaro tiquinare Bernabé, Saulo mehna pijioah_uye tiquiro.

⁸ Tiquiro sa pijioep_ugãta Elima, yairo pehe tiquinare buhe dutierah_uye. Tiquiro Sergio Paulo Jesu yere tiquiro ño peogã cahmesãedah_uye yairo pehe. Sa yero yairo pehe Sergio Paulore Cohãcjũ yere cohã dutiro nimah_uye.

⁹⁻¹⁰ Tiquiro sa cohã dutiep_ugãta Saulo, Pablo tiquina nidiquiro Espíritu Santore c_uoriq_uiro ijiro, yairore quehnoano ihña diho cũ tiquirore yahuah_uye:

—M_uh_u ni mehoñe peyag_u, ñag_u, watĩno tiquiro dutiyere yeg_u, quehnoañene ihña yabig_u ijire m_uh_u. ¿D_uhse yeg_u Cohãcjũ yere “Ni mehoñe ijire”, sa niducujari m_uh_u?

¹¹ M_uh_u sa nigã Cohãcjũ caperi bajueragã yerota m_uh_ure. Sa yeg_u meheñe decorigã m_uh_u ihñasi, niah_uye Pablo.

Tiquiro sa nigãta yairo pehe bueri yero saha ijiyere ihña mũhtano, nahitiano dihitare ihñahye. Sa yero tiquirore tũãtiquirore macahye tiquiro.

¹² Tiquiro sa wahagũ ihñano, Sergio Paulo pehe Jesu yere “Ijirota ijire”, ni masiahye. Mari pũhoro yere tiquiro tũho, tũho maria waha, Jesure wacũ tutua dũcahye.

Pablo Bernabé mehna Antioquíapũ Pisidia yehpapũ ijiri macapũ ijiahye

¹³ Sa ye Pablo gũhũ Pafopũ ijiriquina yucũsa mehna waha, Pergepũ esahye. Perge Panfilia yehpapũ ijire. Topũ esa, Ñu Marco tiquinare cohã cã, Jerusalẽpũ wahaa wahahye.

¹⁴ Sa ye tiquina Pergepũ ijiriquina waha, Antioquíapũ esahye. Antioquíã Pisidia yehpapũ ijire. Topũ esaye, saurú deco ijigũ tiquina judio masa buheri wũhũpũ sajã sa, topũ dujiahye.

¹⁵ Sa ye ti wũhũre cohteyequina Cohãcjũ du-tiyere, Moisepũ marine tiquiro cũrire, Cohãcjũ yere yahu mũhtariquina tiquina ojoarire tiquina buheri bato tiquina pijiahye Pablo gũhũre.

—¿Usã acaye, masare mũsa yahu duaye ijiajari? Tire yahu duana yahuya mianogãta, niahye ti wũhũre cohteyequina.

¹⁶ Tiquina sa nigũ tũhoro, Pablo wahcãdũca sa, “Yahuducueracãhña”, nino tiquiro omoca mehna quẽ dijioahye. Tiquina dihta mariagũ ihñano, tiquiro ohõ saha niahye:

—Israe masa, Israe masa ijiena gũhũ mari Pacũre ño peona, tũhoya mũsa.

¹⁷ Mari ñecũsumũna mũna panopũ cjẽna Cohãcjũre ño peoe tiahye. Tiquina mũnare

Cohãcjũ besee tiahye. Sa ye mari ñecusũmũa mũna yoari pje Egiptopũ ijie tiahye ape yehpa cjẽna ijiepetã. Topũ tiquina ijigũ Cohãcjũ quehnoano yee tiahye tiquinare. Sa ye peyequina masaputiahye tiquina. Ohõ saha yeahye tiquinare. Tiquinare Egiptopũ ijiriquinare tiquiro tutuaye mehna wioahye Cohãcjũ.

18 Tiquiro sa wiori bato tiquina cuarenta cãhmari waro masa marienopũ tinie tiahye. Topũ tiquirore tiquina yũhdũdũcagũ Cohãcjũ sata tũhotu cãhye.

19 Sa yero Canaa wame tiri yehpapũre siete cururi cjẽnare cohã tuhasa, Cohãcjũ ti yehpare ohoahye Israe masa pehere.

20 Ti ijipihtiyere tiquina yegũ cuatrocientos cincuenta cãhmari waro yũhdũahye. Camepũ masare dutiatiquinare cũahye Cohãcjũ Israe masare. Cohãcjũ tiquiro cũriquina Samuel tiquiro ijigũpũ iji bato tie tiahye. Samuel pehe Cohãcjũ yere yahu mãhtariquiro ijie tiahye.

21 Came Israe masa pehe tiquina pũhtoro ijiatiquirore macae tiahye. Sa ye Cohãcjũre sinie tiahye. Tiquina sa sinigũ ihñano Cohãcjũ Saulore cũahye tiquinare. Saulo Cis macũno ijiro, Benjami ya curua cjũno ijiahye. Sa yero cuarenta cãhmari waro tiquina pũhtoro ijiatiquiro cũahye Cohãcjũ tiquirore.

22 Sa yero Cohãcjũ Saulore tiquiro cohãri bato Davire cũahye tiquiro. Ohõ saha niahye Cohãcjũ Davire: “Davi Isaí macũnore bocaũ yũhũ. Tiquiro mehna bucueaja yũhũ. Tiquiro yũhũ cahmeñene yerota”, niahye Cohãcjũ.

23 'Ahriquiro Davi panamino iji turiariquiro

ijire Jesu. Cohãcjũ Jesure cũri jiri Israe masare yãhdũoatiqairo. “Masare quehnoano yeitja”, ni-ahye Cohãcjũ. Tiquiro nidiro sahata yeri tiquiro.

²⁴ Tiquiro sa yeato pano Jesu wihiato pano Ñu ohõ saha ni buheri jiri: “Musa ñañene bũjũa witiya. Quehnoañe pehere comesaya. Sa yena wame yenohrina ijiya”, ni buheri jiri Ñu ijipihtiyequina Israe masare.

²⁵ Sa yero Ñu tiquiro buhe bato tiato pano, tiquiro yariato pano ohõ saha ni yahue tiri jiri: “¿Noa boro ijiajari yũhũ, musa tũhotugũ? Cristo ijieraja yũhũ. Apegũ ijiaja. Yũhũ sa ijiepegũ tũhoya yũhũre. Yũhũ bato yũhũ yãhdũoro tutuariqairo ahtarota. Tiquiro quehnoa yãhdũuriqairo ijire. Tiquiro yero saha ijieraja yũhũ”, ni yahuahye Ñu masare.

²⁶ Yũhũ acaye, Abrahã panamena iji turiana, Israe masa ijiena gũhũ ijipihtina mari Pacũre ño peona, marine ahri tiquiro yãhdũoatire yahuri buheyere ohori jiri mari Pacũ.

²⁷ Jerusalẽ cjẽna tiquina pũhtoa mehna saurũ decori ijigũ Cohãcjũ yere yahu mũhtariquina tiquina ojoarire buhepeta quehnoano masiedari jiri. Sa masiedaye, Jesu tiquinare yãhdũoatiqairo tiquiro ijigũ gũhũre masiedari jiri. Tiquina sa masiedapeta Jesure wejẽ dutiahye. Sa yeye Cohãcjũ yere yahu mũhtariquina tiquina ojoariro sahata yeye niahye.

²⁸ Tiquirore tiquina wejẽato pano tiquina Jesure yahusãmahye. Sa ye tiquiro ñañene yerapegãta tiquina Pilatore Jesure wejẽ dutiye tee, siniahye.

²⁹ Sa ye panopũ tiquina ojoariro sahata Jesure ye tuhasa, tiquirore curusapũ ijiriqirore ne dijio,

masa copereᵐ utāre tiquina seheri copereᵐ cūahye tiquiore.

³⁰ Sa ijiepegūta tiquiore yariari bato Cohācjū masori jiri tiquiore.

³¹ Sa ye Galileapeᵐ ahtariquina Jerusalēpeᵐ tiquiore mehna esariquina peye decori tiquiore yaria masa bajuariquiore ihñae tiahye. Sa ye yojopere tiquiore tiquina ihñarire masare yahuri tiquina.

³²⁻³³ 'Sa yena quehnoañe buheyere yahuaja usā musare. Cohācjū mari ñecusumare “Masare quehnoano yeitja”, panopeᵐ tiquiore nidiro sahata yojopere marine tiquina acayere yeri. Tire tiquiore yahurire ohō saha yeri tiquiore. Cohācjū Jesure masori jiri. Sa yena Jesure tiquiore masorire yahuaja musare. Puarō Salmopeᵐ panopeᵐ tiquina ojoariro sahata sa wahari jiri. “Muhᵐ yahᵐ macᵐ ijire. Miare muhᵐre bajuagū yei’, nine Cohācjū tiquiore macanore”, ni ojoahye panopere.

³⁴ Sa yero Cohācjū Jesure tiquiore masoatire pari turi tiquiore yarieratire yahuyuro ohō saha ni, yahu ojoahye Salmore ojoariquiore. “ ‘Davire yahᵐ paja ihñariro sahata tiquiore yahᵐ nidiro sahata potota quehnoano yegutja muhᵐ gūhᵐre’, nidi Cohācjū”, ni ojoahye.

³⁵ Sa yero ape Salmo gūhᵐre ohō saha ni, yahuahye: “Cohācjū muhᵐ cahacjāno quehnoariquiore tiquiore pagure ahba dutierare muhᵐ”, ni, ojoahye.

³⁶ Sa yero Davi Cohācjū tiquiore cahmediro sahata tiquiore ijiri pje cjēnare yedohoahye. Came tiquiore yariaa wahahye. Tiquiore yariari bato tiquiore pacusumare tiquina yeriro sahata yahye tiquiore gūhᵐre. Sa yero tiquiore ahbaa wahahye.

37 Tiquiro sa ahbaepēgūta ahriquiro, Cohācjū tiquiro masoriquiro pehe ne ahbaerari.

38 Sa yena mūsa yahū acaye ahrire masiña: Cohācjū mūsa ñañene tiquiro cohātire mūsare yahuaja usā. Jesu pehe ñañene cohātiquiro ijire.

39 Sa yero tiquirore wacū tutuayequinare tiquiro tiquina ñañe yerire borota. Moisere Cohācjū cūri dutiyere mūsa yeri mehna Cohācjū caharū wahasi mūsa. Sa yero dutiyere yeye mehna yūhdū duayequinare tiquina ñañene cohāsi Cohācjū.

40 Sa yena quehnoano yeya. Mūsa quehnoano yeragū Cohācjū yere yahu mūhtariquina tiquina ojoariro sahata mūsare wahaboaga. Ohō saha ni ojoahye:

41 Tahoya mūsa. Ñano ni bujapena, yahure ihña tuhtina ijire mūsa. Yahū ohō saha yegū cueya mūsa. Sa yena butia wahaya. Mūsa ijiye decorire Cohācjū tutuaye mehna mūsare ye ihñogatja. Yahū sa ye ihñogū ihñaepenata “Ijirota ijire”, nisi mūsa. Apequiro tire mūsare tiquiro quehnoano yahuepegūta “Ijirota ijire”, nisi mūsa, ni ojoahye Cohācjū yere yahu mūhtariquiro, ni yahuahye Pablo tiquinare.

42 Tiquiro sa ni yahuri bato judio masa buheri wūharū tiquina wijiari bato masa tiquirore tūhoriquina pehe tiquinare siniahye:

—Ape semanarū saurū ijigū usāre ahrire buheya tja, ni siniahye tiquina Pablo gūhare.

43 Sa ye ti wūharū ijiriquina wija, judio masa peyequina, judio masa ijieyequina gūhū Pablo

gũh̄ mehna wahahye. Judio masa ijieyequina judio masa yere buheyequina ijiahye. Tiquina sa wahagũ Pablo, Bernabé mehna quehnoano yahuahye tiquinare. “Cohãcjũ m̄sare cahĩne. Sa yena tiquirore ño peoducuya”, ni buheahye tiquina.

⁴⁴ Sa ye ape semanare saurú ijigũ ijipihtiyequina Jesu yere tũho duayequina cahmecoahye.

⁴⁵ Sa yepegũta judio masa pehe peyequina masare Jesu yere tũho duayequinare ihñañe, ihña tuhtiahye. Sa ihña tuhtiye tiquina sijoro ni yahuducu, Pablöre ñano quiti dojomehneahye. “M̄sare tiquiro buheye poto ijierare”, niahye tiquina.

⁴⁶ Tiquina sa nigũ tũhoye, Pablo, Bernabé mehna tiquinare quiti dojomehnediquinare cuero marieno yahuahye:

—Cohãcjũ tiquiro dutiriro sahata m̄sare buhe m̄htami ãsã. Ûsã sa buhepegũta m̄sa pehe tire cahmeda tuhasari. Ijipihtiye decori Cohãcjũ mehna ijiye gũh̄re cahmeda tuhasari m̄sa. Sa yena ãsã pehe judio masa ijieyequina pehere buhe d̄canatja.

⁴⁷ Sata dutiahye mari p̄htoro ãsãre:

“M̄sa judio masa ijieyequinare buhena tiquinare Cohãcjũ yere quehnoano masigũ yenata m̄sa. Sa yeḡ m̄sa yoarop̄ ijieyequinare m̄sa buhegũ tũhoyequinare tiquina pehere pecap̄ wahaboriquinare yũhd̄oḡtja yũh̄”, ni yahuahye ãsãre Cohãcjũ, ni yahuahye Pablo, Bernabé mehna.

⁴⁸ Tiquina sa nigũ tũhoye judio masa ijieyequina pehe bucueahye. “Cohãcjũ ye pehe quehnoañe ijire”, niahye tiquina. Sa ye Cohãcjũ tiquiro cah-meñequina ijipihtiye decori tiquiro mehna tiquina ijiatire tiquiro oho duariquina Jesure wacũ tutua dũcahye.

⁴⁹ Sa ye mari pũhtoro Cristo yere ti yehpapũre yahu pehoahye.

⁵⁰ Tiquina sa yahugũ ihñañe judio masa coerahye. Topũ mari Pacũre ño peoye numia, quehnoañe numia ijiahye. Sa ye judio masa Pablo gũhũre ñano ni yahu wajahye. Tiquina sa ni yahu wajagũ tũhoye ti numia Pablo mehna, Bernabé mehna gũhũre usuahye. Sa ye ti maca cjẽna pũhtoa gũhũ tiquina mehna usuahye. Sa usuaye to cjẽna ñano yeahye Pablo gũhũre. Tiquina sa yeri bato Pablo gũhũre tiquina ya yehpapũ ijiyequinare cohã wioahye.

⁵¹ Tiquina sa yegũ ihñañe Pablo, Bernabé mehna tiquina dahpocãri cjẽ dihta wahãrire wejẽ site boro cũahye ti maca cjẽna tiquina ñañe buhirire ihñoñe. Sa ye tuhasa tiquina Iconiopũ wahaa wahahye.

⁵² Sa ye tiquina Jesu yequina pajiro bucueye, Espĩritu Santo pajiro cũoye, tiquiro dutiro sahata yeyequina ijiahye.

14

Pablo, Bernabé mehna Iconiopũ ijiahye

¹ Sa ye Pablo, Bernabé mehna judio masa buheri wũhũpũ sajã, Jesu yere yahuahye. Sa ye judio masa peyequina Jesure wacũ tutua dũcahye. Sa

ye judio masa ijieyequina gãhꝥ Jesure wacũ tutua dꝥcahye.

² Sa ijiepegãta judio masa Jesure cahmedariquina gãhꝥ tiquina mehna ijiahye. Tiquina judio masa ijieyequinare usuagã yeahye. Jesu yequina mehna tiquinare usuagã yeahye judio masa pehe. Tiquina sa yegã judio masa ijieyequina ñano tãhotuahye Jesu yequinare.

³ Tiquina sa tãhotugã ihñañe Jesu yequina Pablo, Bernabé mehna topꝥ yoari pje ijiye, cuero marieno mari pãhtoro yere quehnoano buheahye. Cohãcjũ masare tiquiro cahñene buheahye. Tiquina sa buheri watoa Cohãcjũ tutuaye mehna ye ihñoahye, “Ahri buheye ijirota ijire”, niñe.

⁴ Sa ijiepegãta ti maca cjẽna deco mehna judio masa yere cahmeñequina tojoahye. Deco mehna Jesu yere cahmeñequina gãhꝥ tojoahye. Tiquina pꝥa curua tojoahye.

⁵ Sa ye judio masa ijieyequina, judio masa, tiquina pãhtoa mehna Jesu cãriquinare ñano yemahye. Utã paca mehna doque wejẽ duamahye tiquinare.

⁶ Tiquina sa ye duarire masiñe, Pablo, Bernabé mehna Licaonia yehpapꝥ duhti cãa wahahye. Ti yehpapꝥ ijiri maca Listra wame tiri macare yãhdu cã, Derbepꝥ esahye.

⁷ Topꝥ esaye, quehnoañe buheyere buheahye tiquina.

Listrapꝥ Pablora utã paca mehna doqueahye

⁸ Sa ye Listrapꝥ tini masieniquiro ijiahye. Tiquiro wahma masa bajaropãta tini

masieniquiro ijiahye.

⁹⁻¹⁰ Sa yero tiquiro Pablo buhegũ tũhoahye. Tiquiro tũhori watoa Pablo pehe tiquiro dihitare ihñahye.

—Ahriquiro Jesure wacũ tutuare. Sa yero tiquiro quehnoariquiro waha duare, ni tũhotuahye Pablo.

Sa ni tũhoturo tutuaro mehna ohõ saha niahye Pablo tiquirore:

—Wahcãdũcaya, niahye Pablo tiquirore.

Tiquiro sa nigũ tũhorota tini masieniquiro pehe uhpudũca sa, wahaa wahahye.

¹¹ Pablo sa yegũ ihñañe masa sañuducuahye. Tiquina Licaonia ye mehna sañuducuahye.

—Cohãmana, masa saha bajuyequina uhmũsepũ ijiyequina mari cahapũ dijia tari jiri, ni sañuducuahye tiquina.

¹² Sa ye tiquina Bernabére “Zeus”, ni, pisuahye. Sa ye Pablo buhe mahtariquiro pũhtoro yero saha tiquiro ijigũ ihñañe “Hermes”, ni, pisuahye tiquina tiquirore.

¹³ Sa yero Zeure ño peoyequina ya wũhũ ti maca dũhtũ cahapũ ijiahye. Sa yero Zeus yequina tiquina yaquiro pahi pehe wecũare, cohori mehna macapũ sajã tari sopecaha cahapũ ne cãhtahye. Zeure ño peo duaro wecũare oho duamahye. Sa yero tiquiro wecũare uñũa mũoñe mehna Pablöre, Bernabére ño peo duamahye tiquiro, masa mehna.

¹⁴ Tiquina sa yegũ ihñañe Pablo, Bernabé mehna tiquina basi tiquina ye suhtire tũhrẽdoqueoahye tiquina bũjũa witiyere masare ihñoñe tehe.

Tuhrêdoqueo tuhasa masa watoa oma cã, sañuducuahye tiquina:

¹⁵ —Musa ohõ saha yeracãhña. Usã gãhũ masa yero sahata masa ijiaja. Musa ohõ saha yeye ne dũhseati ijierare. Sa yena musare buhena ahtaũ masa ohõ saha yeyere duhu dutina tana. Ahriquina cohãmanare masa yeriquinare ñañequinare cohãña. Sa yena Cohãcjũre catiriquiro pehere ño peoya. Cohãcjũ pehe Ʃhmũsere, yehpare, pajiri mare ijipihtiyere yeriquiro ijire.

¹⁶ Sa yero tiquiro panopũ ijipihtiyere macari cjẽna tiquina yerire sa ihña cãhye.

¹⁷ Sa yeperota tiquiro ijieye tiyere ihñore masare. Tiquiro masare quehnoañene ye, acoro ahtagũ ye, dũca tigũ ye, masare ihyayere ohoducure. Tiquiro sa ohogũ masa bucuere. Sata tiquiro ijieye tiyere ihñore masare, niahye Pablo, Bernabé mehna.

¹⁸ Tiquina sa nigũ tũhoepeta masa wecũare wejẽ Ʃjũa mũo, tiquinare ño peo duamahye. Sata tiquina ño peo duagũ ihñañe tiquinare sa ye du-tierahye Pablo gãhũ. Tiquina sa yeyere duhu duerapeta duhuahye.

¹⁹ Sa ye apequina judio masa Antioquía cjẽna, Iconio cjẽna gãhũ Listrapũ esahye. Topũ esaye, Pablora ñano yahuducuahye judio masa. Tiquina sa ni yahuducugũ tũhoye, masa tiquiro mehna usuahye. Sa usuaye Ʃtã paca mehna doqueahye tiquirore. Ʃtã paca mehna tiquirore doque tuhasa “Ahriquiro yariaa wahare”, niñe, ti maca dũhtũ cahapũ tiquirore weje sa cũ cã, wahaahya.

²⁰ Tiquina sa yeri bato Jesu yequina Pablora ihñañe esahye. Tiquiro cahapũ tiquina cahme-coadũca sagũ waro Pablo wahcãdũca, tiquina

mehna macap_u tojoaa wahahye. Sa ye ape decop_u tiquiro Bernabé mehna Derber_u wahahye.

²¹ Sa ye top_u tiquina quehnoañe buheyere peyequina masare yahuahye. Sa ye peyequina Jesu yequina tiquina wahari bato, Pablo g_uh Lis-trap_u esa, ti macare y_uhd_u cã, Iconiop_u esa, ti macare y_uhd_u cã, Antioquíap_u Pisidia yehpap_u ijiri macap_u esa, ti macap_u tojoahye.

²² Ti macarip_u esaye to cjēna Jesu yequinare quehnoañe buheyere yahuye, tiquinare quehnoano jeripohna tig_u yeahye. Sa Jesure wacū tutuaducu dutiye ohō saha ni yahuahye tiquinare:

—Cohãcj_u ijirop_ure mari waha duana, tutuaro marine ñano y_uhd_uro cahmene, ni yahuahye Pablo g_uh_u.

²³ Sa ye macaripe cjēnare Jesu yequinare tiquina p_uhtoa ijiatire cūahye Pablo, Bernabé mehna. Sa ye tiquina sijiri bato Cohãcj_ure siniahye:

—P_uhto, ahriquina m_uh_u yequinare ihña ihboya, ni sini basahye tiquina Cohãcj_ure, tiquina wacū tutuariquirore.

Pablo Bernabé mehna Antioquíap_u tiquina iji m_uhtari macap_u tojoaa wahahye

²⁴ Tiquina sa yeri bato tiquina Pisidia yehpap_u ijiriquina waha wahahye Panfilia yehpap_u.

²⁵ Sa ye Pergep_ure tiquina buhe tuhasa, Atalia wame tiri macap_u waha wahahye.

²⁶ Sa ye ti macap_u esa, Antioquíap_u tojoaye, yuc_usa mehna waha wahahye. Ti macap_uta panop_u tiquina ijinig_u Jesu yequina Cohãcj_u yere

buhe dutiye Pablo gũhũre ohoahye. Sa ohoeye, ohõ saha niahye:

—Cohãcjũ mũhũ cahĩñe mehna ahriquinare ihña ihboya, ni ohoahye tiquina.

Sa ye tiquina buhe dutirire buhe pehoahye Pablo, Bernabé mehna.

²⁷ Sa ye tiquina Antioquíapũ tiquina tojoa sari bato Jesu yequina mehna cahmecoa, Cohãcjũ tutu-aye mehna tiquina yerire yahu pehoahye tiquina. Judio masa ijieyequina gũhũ Cohãcjũ yequina tiquina waharire yahuahye tiquina.

²⁸ Sa ye Pablo gũhũ topũre Jesu yequina mehna yoari pje ijie tiahye.

15

Jerusalẽpũ Jesu yequina cahmecoahye

¹ Sa ye Judea yehpa cjẽna meheñequinagã Antioquíapũ esaye, Jesu yequinare ohõ saha ni buhe dũcahye tiquina:

—Cohãcjũ dutiyere Moiserere cũno ohõ saha ni cũahye. Ijipihtiyequina tiquina cuhnucunũ sohtoa cahserogãre tiquina yũhre neatire yahu cũahye Moiserere. Mũsa tire yeragũ Cohãcjũ mũsare yũhdũosi, ni buheahye tiquina to cjẽnare.

² Sa ni buheye Judea yehpa cjẽna pehe cahme dũse tini wiahye Pablo, Bernabé mehna. Tiquina sa cahme dũse tini wiari bato Jesu yequina pehe Pablora, Bernabére apequina to cjẽna gũhũre Jerusalẽpũ ohoahye. Judea yehpa cjẽna tiquina buherire Jesu cũriquinare, Jesu yequina pũhtoa gũhũre sinitu dutiye ohoahye Pablo gũhũre.

³ Sa ye Jesu yequina tiquinare ohogũ waha, Fenicia yehpare esa, yũhdũ cã, Samaria yehpapũ esahye. Ti macaripũ esaye, judio masa ijieyequina Cohãcjũ yere tiquina cahme dũcarire yahuahye tiquina to cjẽnare. Tiquina sa yahugũ tũhoye to cjẽna Jesu yequina tutuaro bucueahye.

⁴ Sa ye tiquina Jerusalẽpũ esagũ ihñañe to cjẽna Jesu yequina tiquiro cũriquina, tiquiro yequina pũhtoa mehna bucueye mehna quehnoano piti cahye tiquinare. Sa ye Pablo, Bernabé mehna Cohãcjũ tutuaye mehna tiquina yerire yahuahye tiquina Jerusalẽ cjẽnare. Judio masa ijieyequina Jesu yequina tiquina wahari gũhare yahuahye tiquinare.

⁵ Sa ijiepegũta topũ fariseo masa Jesu yequina meheñequinagã ijiahye. Sa ye tiquina topũre wahcãdũca, ohõ saha ni yahuahye:

—Tiquinare judio masa ijieyequinare tiquina cuhnucunũ sohtoa cahserogãre yũhre neno cahmene. “Cohãcjũ Moiserere tiquiro dutirire yeya mũsa gũhũ”, nino cahmene tiquinare, niahye tiquina fariseo masa gũhũ.

⁶ Tiquina sa nigũ tũhoye Jesu cũriquina, Jesu yequina pũhtoa mehna tiquina sa nidire quehnoñe tehe, cahmecoahye.

⁷ Sa ye peye tiquina yahuducuri bato Pedro wahcãdũca yahuahye tiquinare:

—Yũhũ acaye, panopũ yũhare mũsa mehna ijirigũre Cohãcjũ ohõ saha ye dutiro yũhare cũri. Tiquiro yũhare quehnoañe buheyere judio masa ijieyequinare yahu dutiro cũri. Tiquinare Jesure wacũ tutua dutiro yũhare tiquinare buhe dutiri.

8 Sa yero Cohãcjũ masa tũhotuyere masine. Sa yero tiqiro judio masa ijieyequinare tiqiro yequina tiqiro yerire ihñono taro Espĩritu Santore ohori tiquinare, marine tiqiro yeriro sahata.

9 Sa ohoro tiqiro marine tiquina gũhare ihcãno saha quehnoano yeri. Tiquirore tiquina wacũ tutuagũ tiquina ñañene bori tiqiro.

10 Mari pehe Cohãcjũ Moiserere tiqiro cũri dutiyere ye peho masiedaja. Sa ye mari ñecusumua muna gũhu ti dutiyere ye peho masiedahye. ¿Sa mari ye masiedapegũta dahse yena Jesu yequinare judio masa ijieyequinare tire ye duti duajari masa? Sa ye dutina Cohãcjũ tiquinare tiqiro yerire “Queoro wahaerare”, nina niaga masa.

11 Musa sa niepegũta ohõ saha usã tũhotuaja. Yojopure judio masa ijieyequina yero sahata mari gũhare mari pũhtoro Jesu cahĩne mehna Cohãcjũ yũhdũorota, niahye Pedro tiquinare.

12 Tiquiro sa nigũ tũhoye ijipihtiyequina dihta maria wahahye. Sa ye Pablo, Bernabé mehna judio masa ijieyequina watoa Cohãcjũ tutuaye mehna tiquina ye ihñorire yahuahye tiquinare.

13 Sa tiquina yahu tuhasari bato Santiago yahuahye.

—Acaye, tũhoya yũhare.

14 Cohãcjũ judio masa ijieyequinare tiqiro yequina wahagũ yeahye. Coã tiquinare sa wahagũ yeahye. Tire yahu tuhasari marine Pedro pehe.

15 Panopũ cjẽna Cohãcjũ yere yahu mũhtariquina tiquina yahuriro sahata sa wahari judio masa ijieyequinare. Ohõ saha ni mari Pacũ yere ojoahye tiquina:

16 Panop_u Davi m_unano ya curua c_uĵena tiquina p_uh_utoa tiquina ijiri pihtia wahari. Came tojoa tautja y_uh_u. Sa yeg_u pari turi Davi ya curua c_uĵanore p_uh_utoro s_uutja.

17 Y_uh_u sa yeri bato ijipihtiyequina apequina judio masa ijieyequina y_uh_uare tiquina p_uh_uto_ure cahmeeta tiquina. “Yeequina ijiya”, y_uh_u ni pisuriquina pehe y_uh_uare cahmeeta.

18 Sata nine mari p_uh_utoro. Panop_u tiquiro ahrire masare yahue tiri jiri, ni ojoahye Coh_uĵc_uĵ_u yere yahu m_uhtariquina.

19 'Sa yeg_u oh_u saha t_uhotuaja y_uh_u. Judio masa ijieyequinare Coh_uĵc_uĵ_u yere wahma cahme d_ucayequinare peye ye dutierac_uĵh_una mari.

20 Sa dutierapenata tiquinare ojoa ohouhna mari. Oh_u saha ni, ojoa ohouhna. “N_uñe ihyayere, ‘Coh_uĵc_uĵ_u ijire’, tiquina nimeri queoyere ño peo tiquina duhu peori ihyayere ihyerac_uĵh_una. Sa yena w_uana tierac_uĵh_una. Sa yena wam_una tiquina ñehe wej_uĵdiquinare wahiquinare ihyerac_uĵh_una. Diire sihniedac_uĵh_una”, ni yahu ojoa ohouhna.

21 Yoari pje judio masa buheye w_uh_usep_u saur_u ijig_u Coh_uĵc_uĵ_u Moiseri tiquiro c_uri dutiyere buhee tiri masa. Sa ye ijipihtiyere macarip_u Moise tiquiro yahuyere buhee tiri. Sa yena y_uh_u nidiro sahata judio masa ijieyequinare Jesu yequinare ojoa ohouhna, judio masa pehe tiquina mehna “Usuari”, nina, niahye Santiago.

Judio masa ijieyequinare Jesu yequina p_uh_utoa ojoa ohoahye

22 Ti pjere Jesu c_uriquina, Jesu yequina p_uh_utoa ijipihtiyequina Jesu yequina mehna

p̄aro tiquina mehna cjēnare beseahye tiquina ohoatiquinare. Antioquíap̄ Pablo, Bernabé mehna wahatiquinare tiquinare bese ohoahye. Sa ye tiquina Judare, Sila mehna ohoahye. Juda pehe Barsaba p̄aro wame wame tiahye. Tiquina acaye Jesu yequina tiquinare ño peohye.

²³ Tiquinare tiquina beseri bato Jesu yequina ojoari p̄re ohoahye tiquina mehna. Ohō saha ni ojoahye tiquina:

—Jesu cūrina, tiquiro yequina p̄htoa, m̄sa acaye Jesu yequina mehna us̄a quehnoa dutiaja m̄sare. Ijipihtina judio masa ijienare Antioquíap̄, Siriap̄, Ciliciap̄ ijinare m̄sare Jesu yequinare quehnoa dutiaja us̄a.

²⁴ Us̄a mehna cjēna m̄sa cahap̄ esaye, m̄sare peye dutiyere ye dutiñohti. Sa ye m̄sare cariboñohti. Tiquina sa dutiepeḡta us̄a pehe tiquinare tire buhe dutina ohoer̄.

²⁵⁻²⁶ Sa yena us̄a ijipihtina ihcāno mehna m̄sa cahap̄ ohoatiquinare us̄a besei. Mari cahñequinare Pablo, Bernabé mehna Cristo Jesu mari p̄htoro yere cuero marieno tiquina buheḡ peye tahari apequina tiquinare wejēmahye. Tiquina sa wejē duaḡ mehenoḡ mehna yuhdahye tiquina. Tiquina mehna us̄a beseriquinare yojop̄re ohoaja.

²⁷ Sa yena Judare, Sila mehna m̄sa cahap̄ ohoaja. Us̄a ojoarire tiquina pehe m̄sare yahueta.

²⁸ Esp̄ritu Santo wacūno sahata us̄a ḡhu t̄hotuaja. Ohō saha ijire ti: Apeye dutiyep̄re cūedaja m̄sare. Ahri dutiye dihitare cūnatja m̄sare:

²⁹ Ñañe ihyayere, “Cohãcjũ ijire”, tiquina nimesi queoyere ño peo tiquina duhu peori ihyayere ihyeracãhña. Diire sihniedacãhña. Wamua tiquina ñehe wejëdiquinare wahiquinare ihyeracãhña. Sa yena wuana tieracãhña. Ahri yuhu ye dutierarire yerana quehnoañene yena ninata musa. To puno tjire musare usã yahu duaye, ni ojoa ohoahye Jesu yequina Jerusalẽpa ijiyequina.

³⁰ Ti pũre ojoa tuhasa, ohoahye Antioquíapa waha yequinare. Tiquina ohoari bato waha, Antioquíapa esahye. Topa tiquina esari bato peyequina masare cahmecoa duti, tiquina ojoari pũre wiahye tiquinare.

³¹ Ti pũre tiquina buheri bato quehnoañene tiquina yahugũ tũhoye, quehnoano bucueahye.

³² Sa ye Juda, Sila mehna Cohãcjũ yere yahu mahitariquina ijiye, yoari pje Jesu yequinare Cohãcjũ yere yahuahye. Tiquina sa yahugũ tũhoye, Jesu yequina pehe bucue, quehnoano jeripohna tiahye.

³³ Sa ye Juda, Sila mehna topa meheñe decorigã tiquina ijiri bato tiquina tojoa tagũ to cjẽnare tiquina cohe tigã, “Quehnoano wahaya musa”, niahye Antioquia cjẽna. Sa ye Juda gãhure ohoriquinare quehnoa dutioahye. Tiquina sa nidi bato Juda pehe tojoaa wahahye.

³⁴ Sa ijiepegũta Sila pehe topata tojoa cãhye Antioquíapata.

³⁵ Sa ye Pablo, Bernabé gãhu meheñe decorigã tojoarĩahye ti macapa. Sa ye tiquina apequina peyequina mehna Jesu yere buheahye.

Pari turi Pablo quehnoañe buheyere buhe tinino

wahahye

³⁶ Sa ye meheñe decorigã bato Pablo, Bernabé mehna yahuducuahye:

—Ijipihtiyequinare mari buhe ducariquinare ihñana wahañhna tja, niahye Pablo gũhũ tiquina basi.

³⁷ Sa yero Bernabé pehe Ñure tiquina mehna nea duamahye. Ñu Marco pũaro wame wame tiriquireo ijiahye.

³⁸ To pano tiquiro tiquina mehna Panfliapũ esaro tiquina mehna tojoerahye. Tiquina yerire ihcãno sahaeraro, tojoaa wahahye. Tiquiro ihcãno sahaeragũ ihñano Pablo pari turi tiquirore nea duerahye.

³⁹ Tiquiro nea dueragũ ihñano Bernabé Pablo mehna pũaro tiquina basi cahme yahuducu cahme tu wahye. Bernabé pehe Chipre wame tiri nũcũopũ Marco mehna pehãa wahahye.

⁴⁰ Pablo pehe Sila mehna piti ti cã, wahahye. Sa ye tiquina buheye wahato pano Jesu yequina tiquinare ohoye, “Cohãcjũ mũsare quehnoano ihña ihboahro”, niahye. Tiquina sa nidi bato Pablo, Sila mehna wahaa wahahye.

⁴¹ Sa wahaye, Siria yehpapũ, Cilicia yehpapũ gũhũre esaye, topũ Jesu yequinare quehnoano jeripohna ti bucuegũ yeahye tiquinare.

16*Timoteo Pablo mehna wahahye*

¹ Tiquina sa yeri bato Pablo gũhũ Derberũ, Listrapũ esaye, Timoteore boca sahye. Timoteo Jesu yaquireo ijiro, judio masono macũno ijiahye

tiquiro. Tiquiro pacoro gũhũ Jesu yacorota ijiahye. Tiquiro pacuro pehe griego masũno ijiahye.

² Sa ye Listra cjẽna, Iconio cjẽna Jesu yequina ohõ saha niahye Timoteore: “Timoteo masa quehnoariquiro ijire”, ni yahue tiahye.

³ Sa yero Pablo Timoteore nea duahe. Sa ijiepegũta ti yehpa cjẽna judio masa pehe Timoteo pacuro griego masũno tiquiro ijigũ masiahye. Sa yero Pablo judio masare “Usuari”, nino, Timoteo cuhnucunũ sohtoa cahserogãre yãhre neahye. Judio masa dutiye nidiro sahata yeahye.

⁴ Tiquiro sa yeri bato tiquina esari macari cjẽnare tiquina dutiyere ojoari pũ cjẽne yahuahye. Ti pũ Jesu cũriquina, tiquiro yequina pãhtoa mehna Jerusalẽpũ ijiequina tiquina ojoari pũ ijiahye. Sa ye ti dutiyere quehnoano yahuahye to cjẽnare Jesu yequinare.

⁵ Tiquina sa yahugũ tãhoye Jesu yequina pehe Jesure wacũ tutua nemoahye. Sa ye Jesu yequina decoripe peyequina wahaducuahye.

Pablo quehẽnopũ Macedonia cjũnore ihñahye

⁶⁻⁷ Sa yero Asia yehpapũ pehere quehnoañe buheyere buhe dutierahye Espĩritu Santo tiquinare. Sa ye tiquina Frigia yehpare yãhdũa, Galacia yehpare yãhdũa, Misia yehpa dũhtũ cahapũ esahye. Bitinia yehpa pehe waha duamahye. Tiquina waha duepegũta Espĩritu Santo pehe tiquinare topũre waha dutierahye.

⁸ Tiquiro sa nidi bato tiquina pehe Misia yehpare yãhdũa, Troapũ wihiri.

⁹ Topũ tiquiro wihiri bato ohõ saha quehẽahye Pablo. Macedonia yehpa cjũno tiquiro caha

ducugũ ihñahye tiquiro. “Ûsãre Macedonia yehpa cjãnare yedohogũ ahtaya”, ni, pijiahye tiquiro Pablöre.

¹⁰ Tiquiro quehẽdi bato wahcã, usã yere quehno tuhasa, Macedoniapũ wahaa wahaũ usã. “Cohãcjũ ti yehpapũre quehnoañe buheyere buhe dutiro nine marine”, ni tũhotuu usã.

Pablo, Sila mehna Filipopũ ijiahye

¹¹ Sa yena usã Troapũ ijina yucusa mehna Samotracia wame tiri nũcũopũ pehã saũ usã. Sa yena ape deco Neapolipũ wahaũ usã.

¹² Ti macare yũhdũ cãna Filipopũ Roma cjẽna ya macapũ esau usã. Ti maca Macedonia yehpapũ ijiri maca ijiri. Ihyo ijiri maca ijierari. Topũre meheñe decorigã usã ijii.

¹³ Sa yena saurũ ijigũ usã ti maca duhtũ cahapũ, dia duhtũ cahapũ esau. Topũ Cohãcjũ mehna tiquina yahuducuro ijiri. Topũ dujina topũ cahme-coañe numia mehna yahuducuu usã.

¹⁴ Ihcãcoro usãre tũhoricoro Tiatira cjõno Lidia wame tiricoro ijiri. Sa yero ticoro quehnoañe suhti wapa tiye suhtire duaricoro, mari Pacũre ño peoricoro ijiri. Sa yero Pablo yahuyere quehnoano tũhogũ yeri Cohãcjũ ticorore.

¹⁵ Sa ye ticorore, ticoro ya wũhũ cjẽna mehna wame yeri Pablo. Tiquiro sa wame yeri bato ohõ saha nidi ticoro:

—“Jesu yacoro tjire mũhũ gũhũ”, nine mũsa yũhũre. Sa yena ya wũhũpũ sajã tarĩña mũsa. Yũhũ mehna tojoarĩña, nidi ticoro usãre.

Ticoro sa nigũ tũhona ticoro ya wũhũpũ tojoarĩ usã.

16 Ape deco Cohãcjũ mehna tiquina yahuducorũ usã wahagũ watĩnore c̃horicoro piti cari usãre. Ticoro apequina cahacjõno ijiri. Sa yero ticoro masare “Ohõ saha waharota m̃sare”, ni, yahuyuricoro ijiri. Sa yahuro pajiro wapata basari ticoro p̃h̃toare.

17 Sa yero Pablo mehna usã wahagũ, usãre ñnũ tã, sañuducuri ticoro:

—Ahriquina Cohãcjũ tutua ỹhd̃h̃ariquiro yedo-horiquina ijire. Mari yariari bato Cohãcjũ marine tiquiro quehnoano ỹhd̃h̃oatire yahure tiquina, ni sañuducuri ticoro.

18 Peye decori sa ni cariboducuri Pablore. Sa yero pari turi ticoro sa ni sañuducugũ t̃h̃oro Pablo majare ihña, ohõ saha nidi watĩnore:

—Jesucristo tutuaye mehna dutiaja m̃h̃are. Tidorore duhuya. Waharĩsa m̃h̃ũ, nidi Pablo.

Tiquiro sa nigũta watĩno pehe wahaa wahari.

19 Tiquina sa yeri bato ticoro p̃h̃toa pehe niñeru ticoro wapataericoro wahagũ ihñañe, tiquina Pablore, Sila mehna ñehedi. Ñehe tuhasa, tiquinare neari ti maca decorp̃ũ p̃h̃toa cahap̃ũ.

20 Sa ne cã, buhiri dahre dutiyequina cahap̃ũ c̃uri tiquinare.

—Ahriquina judio masa mari ya maca cjẽnare cariboye nine.

21 Tiquina mari dutiyere cohã dutiye, apeye buheyere buheye nine. Mari ye dutiyere ỹhd̃h̃dcagũ ye duaye nine. Mari Roma cjãna ijina ahriquina yahuye pehere ye masiedaja mari. Sa yena tiquina buheyere mari cahmedaja, nidi ticoro p̃h̃toa buhiri dahre dutiyequinare.

²² Tiquina sa nigũ tũhoye masa peyequina Pablo gãhũ mehna usua yũhdũa wahahye. Sa ye buhiri dahre dutiyequina pehe Pablo gãhũ suhtire tiquina tũhrẽ cohãri bato daye cjũgã mehna tana dutiri tiquinare.

²³ Tutuaro tana tuhasa peresu yeri tiquinare. Tiquina sa peresu yeri bato peresu ijiyequinare cohteriquirore quehnoano ihña ihbo dutiahye tiquina.

²⁴ Tiquina sa dutiri bato tiquinare cohteriquiro pehe ti wũhũ puhia cjã tucũpũ tiquinare cũ, taboa mehna tiquina dahpocãrine biha cũahye.

²⁵ Ñami deco Pablo, Sila mehna Cohãcjũre sini, tiquiore basa peohye. Tiquina sa basagũ tũhoahye apequina peresupũ ijiyequina.

²⁶ Tiquina sa ni basagũta ti wũhũ tutuaro ñuhmiahye. Sa ñuhmigũ ihcãno mehna ijipihtiye sope pahmari parĩa wahahye. Sa ye peresupũ ijiyequinare tiquina dũhteri dari come dari suru site dijiaa wahahye.

²⁷ Sa wahagũ ihñano ti wũhũre cohteriquiro pehe “Peresu ijiyequina duhti tuhasari jiri”, ni tũhotumahye. Sa ni tũhoturo tiquiore ñoseni pjĩne nedoqueo tiquiore basi ñosemahye.

²⁸ Tiquiro sa yegũ ihñano Pablo tiquiore tutuaro sañuducu ohõ saha niahye:

—Mũhũ basi ñano yeracãhña. Ijipihina ohõre ijiaja usã, niahye tiquiore tiquinare cohteriquirore.

²⁹ Tiquiro sa nigũ tũhoro tiquinare cohteriquiro pehe sihã duti, tiquina cahapũ oma cã, Pablo, Sila tiquina dahpocãri cahapũ nanare doque quehe sahye tiquiore.

30 Sa yero tiqairo tiquinare ti tucũꝑꝑ ijiyequinare ne wijia, sinituahye:

—¿Dũhse yeagari yũhũ Cohãcjũ yaqairo iji duagũ? ni, sinituahye tiqairo.

31 —Jesucristore wacũ tutuaya mũhũ. Mũhũ acaye gũhũ tiqirore wacũ tutuahro. Mũsa sa yegũ mũsare pecapũ wahaborinare Cohãcjũ yũhdũorota, ni, yahuahye tiquina.

32-33 Tiquina sa nidi hora ñami deco batogã iji-ahye. Tiquina sa nidi bato tiquinare cohteriquiro ya wũhũꝑꝑ neahye tiquinare. Tiquiro ya wũhũꝑꝑ ne sa, tiquina camine coseahye tiqairo. Tiquiro sa cose tuhasari bato tiqairo cohteriquiro acaye mehna ijigũ Cohãcjũ yere buheahye Pablo gũhũ. Tiquina buheri bato wame yeahye tiquinare.

34 Tiquina wame ye tuhasari bato tiquinare cohteriquiro Pablo gũhũre ihyaye peohye. Sa ye tiqairo acaye mehna quehnoañe buheyere tiquina tũhori bato tutuaro bucueahye, Cohãcjũre masi dũcaye.

35 Bohrea parĩ cãhtagũ ihñañe pũhtoa pehe surarare peresu yeri wũhũꝑꝑ ohoahye Pablo gũhũre wio dutiye.

36 Tiquina sa wio dutiri bato ti wũhũre cohteriquiro Pablo gũhũre yahuahye:

—Pũhtoa mũsare wio dutiri. Sa yena cuero marieno wijiaya, niahye tiqairo Pablo gũhũre.

37 Tiquina sa wio duepegũta Pablo yahuahye surarare:

—Usã ñano yerũ. Sa yena usã ne buhiri mariedaja. Ihyo warota tiquina pũhtoa pehe masa ihñonopũ yucũri mehna tanari usãre, usã Roma cjãna usã ijiepegũta. Tana tuhasa peresu

yeri usãre. Sa ye yojopu masa tiquina ihñeno wio duare usãre, usãre ñano tiquina yerire “Buro yuhduri”, niñe. Puhtoa tiquina basita wioye ahtaahro usãre, niahye Pablo surarare.

³⁸ Tiquiro sa nigũ tuhoye surara pehe puhtoare yahuye wahahye. Tiquina sa ni yahuri bato Pablo, Sila mehna Roma cjẽna tiquina ijigũ masiñe puhtoa pehe cue niahye.

³⁹ Sa ye tiquina Pablo gũhu cahapu esa, ohõ saha niahye:

—Ñano yeahti usã musare. Ne pari turi sa yesi, niahye puhtoa Pablo gũhure.

Sa ni tuhasa puhtoa tiquinare peresupu ijiyequinare wio, tiquinare ape sierpu waha dutiahye.

⁴⁰ Tiquina sa nidi bato Pablo, Sila mehna peresupu ijiriquina wijia, Lidia wame tiricoro ya wuhupu wahahye. Ti wuhupu tiquina esari bato Jesu yequinare piti cahye. Sa ye tiquina Jesu yequinare quehnoano buheye, quehnoano jeripohna tigũ yeahye tiquinare. Tiquina sa yeri bato Pablo, Sila mehna waha wahahye.

17

Tesalónica cjẽna usuahye Jesu yequina mehna

¹ Sa ye tiquina Anfipolipu esa, yuhduaye, Apoloniapu esa, yuhduaye, Tesalonicapu esahye tiquina. Topu judio masa buheri wuhu ijiahye.

² Semanaripe tiquiro yeriro sahata Pablo buheri wuhupu waha tiahye. Topu esa, ihtia semana waro saurú decorire tiquiro panopu cjẽ tiquina ojoarire Cohãcjũ yere masare buhe, tire tiquina basi cahme yahuducue tiahye Pablo.

³ Sa yero tiquiro Cohãcjũ yere yahuahye:

—Judio masa, m̄sa p̄h̄toro m̄sa coheriquiro Cristo ahtahye ñano ȳhd̄uatiquiro. Sa yero tiquiro yariaa wahahye masa m̄jano taro. Sa yero ahriquiro Jesu, ȳh̄u yahuriquiro, tiquiro Cristo warota ijire marine ȳhd̄uatiquiro. Tiquirota ijire m̄sa coheriquiro. Ohõ sahata nine Cohãcjũ yere tiquina ojoari p̄ũ, ni yahuahye Pablo.

⁴ Tiquiro sa nigũ t̄h̄oye meheñequinagã top̄ũ ijieyequina “Potota ijire”, niahye. Sa ye tiquina Pablo ḡh̄u mehna wahahye. Sa ye apequina ḡh̄u griego masa peyequina mari Pac̄re ño peoyequina pehe Pabl̄ore t̄h̄oye, tiquina mehna cj̄ena numia ḡh̄u peyequina p̄h̄toa numia ḡh̄u tiquirore t̄h̄oye Jesu yequina tojoahye. Sa ye Pablo ḡh̄u mehna wahahye.

⁵ Sa ijiepegũta apequina judio masa pehe tiquina sa wahagũ ih̄ñañe, ih̄ña cooahye. Sa ye tiquina ñañequina dahraeyequinare peyequinare p̄iji cahmecoahõ saha ni dutiahye: “Ahriquina ñano yeye nine”, ni sañuducu dutiahye tiquinare. Sa sañuducuye ijipihtiyequina ti maca cj̄enare usuagũ yeahye Pablo ḡh̄u mehna. Sa ye judio masa Jasõ ya w̄h̄up̄u sajã, Pablo ḡh̄ure macamahye, tiquinare masap̄ure ohoye tehe.

⁶ Sa macaepeta tiquinare bocaerahye. Sa ye Jasõre, apequina Jesu yequina ḡh̄ure ñehe, weje wijiaa wahahye tiquinare. P̄h̄toa cahap̄u ne sa, ohõ saha ni yahusãh̄ye tiquina.

—Pablo ḡh̄u masare ijipihtirop̄ure caribo ȳhd̄uare. Sa ye yojop̄ure tiquina mari ya macare wihi tuhasari.

⁷ Sa yero ahriquiro Jasõ tiquinare tiquiro ya wuhupũ sajã ta dutiri. Tiquina ijipihtiyequina mari pũhoro Roma cjẽno tiquiro dutiyere yũhdũdũcare. “Apequiro masa pũhoro ijire. Jesu tiquirota ijire”, niñe, mari pũhoro dutiyere yũhdũdũcare tiquina, ni yahusãhye judio masa pehe pũhtoare.

⁸ Tiquina sa ni yahusãgũ tũhoye, ijipihtiyequina masa, pũhota gũhũ usua, tutuaro sañuducuahye.

⁹ Tiquina sa sañuducuepegũta pũhota Jasõre, tiquiro mehna cjẽna gũhũre, niñerure wapa ye duti, wioahye.

Pablo Sila mehna Bereapũ esahye

¹⁰ Ti pjeta ñamipũ Pablo gũhũre Jesu yequina nuo ohoahye Bereapũ. Topũ esa tiquina judio masa buheri wuhupũ sajãa wahahye.

¹¹ Berea cjẽna pehe Tesalónica cjẽna yũhdũoro Jesu yere quehnoano tũhoyequina ijiahye. Sa ye tiquina Jesu yere tũhori bato “¿Potota ijiajari?” ni masi duaye, decoripe tiquiro yere tiquina ojoari pũre sa buheducue tiahye tiquina.

¹² Sa ye tiquina peyequina Jesure wacũ tutu-ayequina ijiahye. Griego masa gũhũ, amũa, pũhota numia mehna Jesure wacũ tutuayequina ijiahye.

¹³ Sa ijiepegũta Pablo Bereapũ Cohãcjã yere tiquiro buhegũ gũhũre tũhoye, Tesalónica cjẽna judio masa topũ esahye. Topũ esaye, Berea cjẽnare quti dojomehneñe, Pablo gũhũ mehna usuagũ yeahye tiquina.

¹⁴ Tiquina sa yegũ ihñañe Jesu yequina Pablora sojaro mehna pajiri ma dũhtũ cahapũ ohoahye.

Tiquina sa ohoepēgūta Sila, Timoteo mehna Bereap_u tojoahye.

¹⁵ Sa ye apequina Pablöre Atenap_u ne cã soahye. Tiquirore so tuhasa, majare tojoaa wahahye Bereap_u tja.

—Sojaro mehna waha, piti tina wahaya Pablöre, ni yahuahye Silare, Timoteo gūh_ure.

Sa ni yahu dutiahye Pablo tiquinare.

Pablo Atenap_u ijiahye

¹⁶ Sa yero Pablo Atenap_u cohtero niahye Sila, Timoteo gūh_ure. Sa yero Atena cjęna “Cohãcjū ijire”, tiquina niñe queoyere peye tiquina c_uogū ihñano Pablo tutuaro b_uj_ua witiahye tiquina mehna.

¹⁷ Sa b_uj_ua witiro judio masa buheri w_uh_up_u judio masa mehna yahuducuahye. Sa yero tja judio masa ijieyequina gūh_ure yahuducuahye tiquiro. Tiquina ihquēquina mari Pac_ure ño peoyequina ijiahye. Sa yero Pablo ti maca decop_u decoripe tiquiro cahap_u sa tini majare sajãñequina mehna yahuducuahye.

¹⁸ Apequina Epicúreo yere buheyequina, Estico yere buheyequina gūh_u Pablo mehna yahuducuahye.

—¿Ahriquiroyahuducuye peyariquiroy d_uhse ni yahuducuro niajari tiquiro? niahye tiquina.

Pablo Jesu yere, tiquiro masa m_ujarire tiquiro yahugū t_uhoye ohō saha ni t_uhotumahye masa. “Tiquiro apequina cohāmanare yahuro niaga”, ni, t_uhotumahye tiquina.

¹⁹ Tiquina t_uhori bato Areópago wame tirop_u Pablöre nea wahahye.

—Ahri buheye, wahma buheyere yojopu muhu yahurire masi duaja usã.

²⁰ Muhu buheye sijoro saha ijire. Sa yena usã tire masi duaja, niahye tiquina Pablore.

²¹ Ijipihtiyequina Atena cjenã decoripe wahma buheyere yahuducuducu duahye. Sa ye tire taho duahye. Ape yehpa cjenã gũhu Atenapu ijiye, sata ye duahye. Sa ye Pablo yahuyere taho duahye tiquina.

²² Sa yero Pablo Areópago wame tiropu wahcãduca, ohõ saha ni yahuahye:

—Atena cjãna, peyequina musa cohãmanare musa tutuaro ño peona musa ijigũ masiaja yuhu.

²³ Ahri maca musa ya macare cohãmanare musa ño peorire ihña tiniu yuhu. Sa ihña tinigu yuhu ihcã cuhtupu, cohãmanare ño peona musa ohoyere musa cunopu ahrire buhei. “Cohãcjũ, mari masimehnediquiro ya cuhtu ijire”, ni, ojoari jiri musa tire musa cunopu. Musa tiquiore masiedapenata tiquiore ño peori jiri musa. Tiquiroreta musa masiediquirore yahugu niaja yuhu musare.

²⁴ 'Cohãcjũ ijipihtiri yehpare, ijipihtiyere baje mehnediquiro ijire. Tiquiro uhmusere, yehpapare, puhtoro ijiro, tiquiore masa tiquina yeri wuhapu ijierare.

²⁵ Sa yero tiquiore mari ijiyere, mari jeri neñe gũhare, ijipihtiyere marine apee borore ohoriquiro ijiro, mari yedohoyere cahmedare. Tiquiro pejecoriquiro ijierare.

²⁶ 'Tiquiro ihcãquiro umunore ye ducahye. Tiquiro mehnata ijipihtiri yehpa cjenare masare yeahye. Sa yero ijipihtiri yehpapare marine

cūahye tiquiro. “Ohō puno yoari pje ohōp̄ure catieta”, nino queo cūahye marine.

²⁷ “Tiquina yuh̄ure macañe, bocaeta”, ni t̄hotuahye Cohācjū. Sa yero Cohācjū yoarop̄u ijierare. Mari mehnata ijire. Ohō saha ni ojoahye.

²⁸ “Marine ijigū yere tiquiro. Sa yero masa mehna sa ijiducure tiquiro”, ni ojoahye. M̄sa mehna cjēna panop̄u cjēna basayere quehnoano ojoayequina tiquina ojoariro sahata nii niaja. “Mari ḡuh̄u Cohācjū pohna ijiaja”, ni ojoahye tiquina.

²⁹ Sa yena tiquiro pohna ijina ohō saha ni t̄hotueracāh̄ña m̄sa. Queoyere, uru, plata, ut̄a mehna m̄sa esa tuharo m̄sa yeriquinare “Cohāmana ijire”, ni t̄hotueracāh̄ña m̄sa.

³⁰ Panop̄u masa tiquina masieñequina ijinigū tiquina ñañene yepegūta Cohācjū sa ih̄ña cāh̄riahye. Sa yeperota yojop̄ure ijipih̄tiri yehpa cjēnare tiquina ñañene b̄j̄ua witi dutire Cohācjū.

³¹ Came Cohācjū tiquiro queori decop̄u ijipih̄tiri yehpa cjēnare queoro beserota quehnoañequinare, ñañequinare. Tiquiro bese duti cūriquiro Jesu pehe beserota. Jesure yariariquirore masoahye tiquiro. Sa masono “Ahriquiro yuh̄u cūriquiro ijire”, ni, ih̄nono niahye Cohācjū masare, ni yahuahye Pablo Atena cjēnare.

³² Tiquiro sa nigū masa m̄jarire tiquiro yahuducugū t̄hoye apequina tiquirore b̄j̄upeahye. Sa ye apequina pehe ohō saha niahye:

—Pari turi ahrire m̄uh̄u yahugū us̄a t̄ho duaja, niahye tiquina Pablöre.

³³ Tiquina sa nidi bato Pablo wahaa wahahye.

³⁴ Sa ye meheñequinagã tiquiro mehna ijiye, Jesure wacũ tutua d̄cahye. Dionisio Areópago cjũno p̄h̄toa mehna cjũno Jesure wacũ tutua d̄cahye. Damari wame tiricoro ḡh̄u, apequina mehna Jesure wacũ tutua d̄cahye.

18

Pablo Corintop̄u ijiahye

¹ Sa ye, Pablo Atenap̄u ijiriquiro waha, Corinto wame tiri macap̄u esahye.

² Top̄u esaro, judio mas̄no Aquila wame tiriquire boca sahye tiquiro. Ijipihtyequina p̄h̄toro Claudio wame tiriquire judio masare Romap̄u ijiyequinare tiquiro coh̄ḡũ, Aquila pehe tiquiro namono Priscila mehna waha, Corintop̄u esahye. Aquila pehe Ponto wame tiri yehpap̄u masa bajuariquire ijiahye. Sa ye tiquina Corintop̄u tiquina ijiḡũ, Pablo tiquina cahap̄u esahye.

³ Aquila ḡh̄u carpa cahseri w̄h̄usere yeyequina ijiahye. Pablo ḡh̄u carpa cahseri w̄h̄usere yeriquireta ijiahye. Sa yero tiquiro tiquina mehna dahra, top̄u tojoahye.

⁴ Sa yero Pablo saurú ijiḡũ semanaripe judio masa tiquina buheri w̄h̄up̄u judio masare, judio masa ijieyequina ḡh̄ure Coh̄cjũ yere yahuahye. Tiquiro sa ni yahuḡũ t̄h̄oye, “Ijirota ijire”, niahye tiquina ihquẽquina.

⁵ Sa ye Sila, Timoteo mehna Macedoniap̄u ijiriquina, Pablo cahap̄u esahye. Top̄u tiquina esari bato Pablo pehe ijipihtye decori judio masare quehnoano buhee tiahye:

—Jesu, Cristo marine yahduoatiquiro mari cohteriquiro ijire, ni yahue tiahye tiquiro.

⁶ Tiquiro sa ni buhepegāta, judio masa pehe tiquirore tūho duerahye. Sa ye tiquina ñano ni quti dojomehneahye tiquirore. Tiquina sa yegū Pablo tiquinare tiquiro tuhtiboriro sahata, tiquiro suhtirore dihta wahārire wejē site cūahye.

—Musa ye buhiri pecapū wahanata. Cohācjū tiquiro dutiriro sahata musare buhemi yūhū. Sa buhepegāta musa yūhūre tūho duerari. YojoPURE judio masa ijieyequina pehere buhegū wahaūtja, niahye Pablo judio masare.

⁷ Tiquiro sa nidi bato tiquiro topū ijiriquiro waha, Ticio Justo wame tiriquiro ya wūhūPE esahye. Justo Cohācjūre ño peoriquiro ijiahye. Tiquiro ya wūhū pehe judio masa buheri wūhū cahapū ijiahye.

⁸ Sa ye Crispo wame tiriquiro buheri wūhūre cohteriquiro, tiquiro namono, tiquiro pohne gūhū Jesure wacū tutuayequina ijiahye. Sa ye apequina Corinto cjēna peyequina Cohācjū yere tūhoye, Jesure wacū tutuahye. Tiquina sa wacū tutuayequina ijigū tiquinare wame yeahye.

⁹⁻¹⁰ Ihcā ñami Cohācjū quehēnopū yahuahye Pablōre. Tiquirore ohō saha niahye:

—Mūhū mehna ijiaja. Ahri macare yeequina peyequina ijire. Sa ye apequina masa mūhūre ñano ye masiedare. Sa yegū cueracāhña mūhū. Sa cueragū yeere tutuaro yahuya. Sa tūhotueracāhña, ni yahuahye Cohācjū Pablōre.

¹¹ Sa ye ihcā cūhma quehnoano, ape cūhma deco waro to cjēnare Cohācjū yere buhe, ijie tiahye Pablo.

¹² Tiquiro sa ijiri watoa Galiō wame tiriquireo Acaya yehpa cjēna p̄h̄toro tiquiro ijigū judio masa ijipihtiyequina ihcāno mehna Pablora yahusāñe taye, tiquirore buhiri dahre dutiyequina cahap̄u neahye tiquina.

¹³ —Ahriquireo masare Cohācjūre ño peo dutiro ahri yehpa cjē dutiye pehere cohā dutiro nine, ni yahusāhye judio masa buhiri dahre dutiyequinare.

¹⁴ Tiquina sa ni yahusāgū t̄horo Pablo pehe tiquinare yahu duamahye. Sa yahu duepegāta Galiō pehe judio masare yahuahye:

—Ahriquireo usā Roma cjāna ye dutiyere ȳhd̄d̄cariquiro tiquiro ijigū m̄sare ȳhtiboaya ȳh̄u.

¹⁵ Sa yena m̄sa judio masa ye dutiye pehere ahriquireo ȳhd̄d̄cariquiro ijigū m̄sa basi quehnoña. Ahrire m̄sa mehna masino pjerare ȳh̄ure, ni yahuahye tiquiro judio masare.

¹⁶ Sa ninota tiquinare judio masa yahusāñe ah-tamediquinare tiquiro ya tucūp̄u ijiriquinare cohā wioahye tiquiro.

¹⁷ Tiquiro sa cohā wiori bato ijipihtiyequina ti w̄h̄p̄u ijiriquina Sostenene judio masa buheri w̄h̄ure cohteriquirore Jesu yaquiore ñehe, buhiri dahre dutiyequina cahap̄u queāhye tiquirore. Tiquina sa quēgū ihñano Galiō sa ihña cāhye.

Pablo Antioquíap̄u tojoaa wahahye

¹⁸ Sa yero Pablo Corintop̄u yoari pje ijiriquiro “Wahau niaja”, ni cohe tiahye tiquiro Jesu yequinare. Tiquiro sa nidi bato tiquiro Priscila,

Aquila mehna Siria yehpapu ijiri macapu pehãa wahahye. Cencrea wame tiri petamahapu tiquina esari bato Pablo Cohãcjüre “Ohõ saha mahure ye basautja”, tiquiro nidire ye tuhasariquiropu ijiahye. Sa yero sa yeriquina judio masa tiquina yeducuriro sahata tiquiro poarire waha peho dutiahye.

¹⁹ Sa yero tiquina Efeso wame tiri macapu pehã sa, Priscilare, Aquila gũhare cũahye Pablo. Tiquinare topu cũ, judio masa tiquina buheri wuhuru wahahye. Ti wuhuru esa, Cohãcjũ yere yahuahye. Sa yahuro judio masa mehna yahuducuahye.

²⁰ Tiquiro sa yahuducuri bato tiquirore tiquina mehna tojoa dutimahye. Tiquina sa dutiepegũta ohõ saha niahye Pablo:

—Tojoeraja m̄sa mehna, niahye Pablo tiquinare.

²¹ Sa ninota,

—Wahaguru niaja. Cohãcjũ cahmegũ pari turi tojoa taboaga, niahye tiquinare Pablo.

Sa ni tuhasa Efesopu ijiriquiro pehãa wahahye tiquiro.

²² Sa yero Cesareapu pehã sa, yũhdu cã, Jerusalẽpu esahye. Topu esa, to cjẽna Jesu yequinare “¿Ne ijiajari m̄sa?” ni, tiquinare ihña yũhdu Antioquiaru esahye.

²³ Topu meheñe decorigã ijiahye. Topu ijiriquiro yũhduahye. Galacia yehpapu ijiye macaripu, Frigia yehpapu ijiye macaripu pari turi esa, ti macari cjẽnare Jesu yequinare buhero, bucuẽgũ yeahye.

Apolo wame tiriquiro Efesopꝰ buheahye

²⁴ Ti pjere, judio masꝰno Apolo wame tiriquiro, Alejandría cjũno Efesopꝰ esahye. Tiquiro quehnoano yahu mihnidiquiro ijiahye. Sa yero tiquiro Cohãcjũ ojoarire quehnoano masiahye.

²⁵ Apequiro tiquirore Cohãcjũ yere yahu tuhasae tiahye. Sa yero tiquiro Ñu wame yeriquiro ye buheye dihitare masiahye. Sa ijieperota tiquiro tutuaro bucueye mehna Cohãcjũ yere quehnoano buheahye.

²⁶ Sa yero judio masa tiquina buheri wꝰhꝰpꝰ tiquiro cuero marieno tiquinare buhe dꝰcahye. Tiquiro sa buhegũ tiquina tꝰhori bato Priscila, Aquila mehna tiquirore tiquina mehna neahye. Cohãcjũ yere tiquiro quehnoano poto yahu pehoeragũ ihñañe quehnoano poto yahu pehoahye tiquina tiquirore.

²⁷⁻²⁸ Sa ye tiquiro Apolo pehe Acaya yehpꝰpꝰ tiquiro waha duagũ Jesu yequina tiquirore “Quehnoano wahaya”, ni, ojoari pũrine ohoahye tiquirore. Ti pũri Acayapꝰ ijieyequina Jesu yequinare Apolore quehnoano piti ca dutiye pũri ijiahye. Sa yero Apolo topꝰ esaro, to cjẽnare Jesure wacũ tutuayequinare Cohãcjũ cahĩne mehna quehnoano yedohoahye. Judio masare ti macapꝰ ijieyequinare ohõ saha ni yahuahye:

—Cohãcjũ ohoriquiro mꝰsa cohteriquiro ijire Jesu. Cristo waro ijire tiquiro, ni yahuahye judio masare apequina masa tiquina ihñonopꝰ.

Cohãcjũ yere tiquina ojoari mehna tiquiro quehnoano queoro yahugũ tꝰhoye tiquina “Poto ijierare”, ni masiedahye. Sa yero Cohãcjũ

cahĩne mehna tiqirore wacũ tutuayequinare quehnoano yedohoahye Apolo.

19

Pablo Efesopu wahahye

¹ Corintopu Apolo tiqiro ijiri watoa, Pablo pehe canu cju pu mija yuhduu, Efesopu esahye. Topu esaro ihquẽquina Jesu yequinare bocahe.

² Tiquinare boca saro tiqiro tiquinare sinituahye:

—¿Musa Jesure wacũ tutuari bato musa pehe Espiritu Santore cuo ducari? ni, sinituahye Pablo.

Tiqiro sa nigũ tũhoye tiqirore ohõ saha ni yuahye tiquina:

—“Espiritu Santo ijire”, ni yahuerari usãre, ni yuahye tiquina.

³ Tiquina sa ni yahuri bato Pablo tiquinare sinituahye tja:

—¿Noa ye buheyere musa tũhori bato wame yeri masare? niahye tiqiro tja.

—Ñu ye buheyere usã tũhori bato wame yeri usãre, ni yuahye tiquina.

⁴ Tiquina sa nigũ tũhoro ohõ saha niahye Pablo:

—Masa tiquina ñaãe yerire tiquina duhugũ ihñano wame yeahye Ñu. Sa yero tiqiro wame yeye pehe tiquina ñaãe yerire tiquina duhurire masare ihñoati ijire. Sa yero apee boro gãhure yahu nemoahye Ñu. “Yuhũ bato ahtariquiro pehere wacũ tutuaya musa”, ni yuahye tiqiro. Sa nino Jesure yahuro niahye, ni yuahye Pablo tiquinare.

⁵ Tiquiro sa nigũ tiquina tũhori bato, Jesu wame mehna wame yeahye tiquinare.

⁶ Sa yero Pablo tiquina ihquẽquina bui tiquiro omoca duhu peogũ, Espíritu Santo pehe wihiahye tiquinapure. Tiquiro sa wihiri bato tiquina pehe tũhomehneñe yahuducuye mehna yahuducu, Cohãcjũ yere yahuahye.

⁷ Tiquina ijipihtiyequina doce umua ijiye iji-boaga.

⁸ Came Pablo judio masa tiquina buheri wũhũpũ sajã, ihtia asũ waro decoripe cuero marieno Cohãcjũ pũhtoro tiquiro ijiyere yahuducuahye tiquina mehna. Tiquirore tiquina sa tũhori bato “Ahri ijirota ijire”, niahye tiquina.

⁹ Sa niepegũta apequina pehe tũho duerahye. Sa ye tiquina masa tũhoro quehnoañe buheyere ñano niahye. Tiquina sa nigũ tũhoro Pablo pehe Jesu yequinare piji wijia, ape siepũ wahahye. Waha, Tirano wame tiri wũhũ buheri wũhũpũ decoripe masare Cohãcjũ yere yahuahye tiquiro.

¹⁰ Pũa cũhma waro buhee tiahye tiquinare. Tiquiro sa buhegũ ijipihtiyequina Asia yehpa cjẽna judio masa, judio masa ijieyequina mehna mari pũhtoro Jesu yere tũhoahye.

¹¹ Sa yero Cohãcjũ tutuaye mehna Pablo peye tahari ye ihñoahye.

¹² Suhti cahseri Pablo tiquiro pagure pihari cahserire, tiquiro pihari suhti gãhũre ne cã, dohatiyequinare ohoahye. Ti suhtire ohogũ tire ñehẽñe tiquina dohatiye yũhdũa wahahye. Sa ye watĩa tiquina mehna ijiriquina waha wahahye ti suhtire tiquina ñehedi bato.

¹³ Sa ijigũ apequina judio masa, sa tiniducuyequina, watĩare cohãñequina judio masa yayia ijiahye. Sa ye Pablo tiquiro yeriro sahata Jesu tutuaye mehna watĩare cohã duamahye. Sa ye watĩare duhu dutimahye tiquina.

—Pablo yahuriquiro, Jesu tiquiro tutuaye mehna dutiaja m̄sare. Wahaya. Ahriquiro mehna pari turi ijieracãhña, nimahye tiquina watĩare ohoye.

¹⁴ Esceva wame tiriquire siete tiquiro pohne pehe sata yemahye. Esceva pehe judio masano pahia p̄htoro ijiahye.

¹⁵ Tiquiro pohne watĩnore tiquina waha dutiri bato, watĩno pehe ohõ saha niahye tiquinare:

—Jesure masiaja. Pablo gũhure masiaja. M̄sa pehere masiedaja, niahye watĩno tiquinare.

¹⁶ Tiquiro sa nigũta watĩnore c̄oriquiro pehe tutuaro tiquinare ñehe maa wahahye. Sa yero tiquinare ña yãhd̄aro yeahye. Tiquiro sa yeri bato suhti marieñequina, cami tiyequina oma wijaahya wahahye tiquina ti wãhure.

¹⁷ Tiquina sa yeri bato ijipihtiyequina Efeso c̄j̄na, judio masa, judio masa ijieyequina mehna tire tãhoye, cue yãhd̄ahye tiquina. Sa ye mari p̄htoro Jesu yere b̄j̄pero marieno yahuducahye masa pehe.

¹⁸ Sa ye masa peyequina Jesure wacũ tutuayequina tiquina ñano yerire yahuye ahtahye.

¹⁹ Tiquina mehna c̄j̄na peyequina yayia masare ujuayequina yero saha yevequina ijiahye. Sa ye tiquina ojoari p̄rine yayia tiquina yerire yahuye p̄rine top̄ ne cãhta, masa ih̄nonop̄ ti p̄rine ãj̄ã cohã cãhye tiquina. Ti p̄ri wapa tirire tiquina

queogã, ijipihtiye pũri cincuenta mil cjoeri niñeru cjoeri wapa timahye ti pũri.

²⁰ Sa ye Cohãcjũ yere cahmeñequina peyequina wahahye. Cohãcjũ tutuaye mehna tiquiro yequina wahahye.

²¹ Tiquina sa wahari bato Pablo ohõ saha ni tũhotuahye: “Macedonia yehparũ esa mũhta, ti yehpare yũhdũa, Acaya yehpare esaũtja. Ti yehpare yũhũ esari bato Jerusalẽrũ wahaũtja. Ti macare yũhũ esari bato Romarũ wahaũtja”, ni tũhotuahye Pablo.

²² Pũaro tiquirore yedohoyequinare tiquiro pano oho mũhtahye Macedonia yehparũ. Timoteo, Erasto gũhũ ijiahye tiquina. Sa yero Pablo pehe ihcãquirota tojoa nũnũ tãrĩahye Asia yehparũ.

Efesopũ masa usua, sañuducuahye

²³ Ti pjere Efesopũ Jesu yere apequina cahmedaye, Pablo gũhũre tuhtiahye.

²⁴ Plata mehna dahrariquiro Demetrio wame tiriquiro plata mehna cohãcjõno Artemisa wame tiricoro ya wũhũ queoyere yeriquiro ijiahye. Sa yero tiquiro apequina plata mehna dahrayequina mehna ti queoyere dua, pajiro wapatahye tiquina.

²⁵ Sa yero Demetrio apequina plata mehna dahrayequinare piji cahmecoa yahuahye tiquinare.

—Tũhoya mũsa. Ahri dahraye mehna pajiro mari wapatarire masine mũsa.

²⁶ Ahriquiro Pablo yerire tiquiro buheri gũhũre masine mũsa. Ohõ saha ni buhere tiquiro. “Cohãmana queoye masa tiquina yeyequina

catiyequina ijierare”, ni yahue tiri tiquiro. Tiquiro sa nigũ tũhoye peyequina Efeso cjēna, ijipihtirop̄a apequna Asia yehpa cjēna gũh̄a ti buheyere “Ijirota ijire”, nie tiri.

²⁷ Sa niñe mari dahrayere masa ñano yahuducuboaga. Sa ye mari yacoro cohãcjõno Artemisa ya wũh̄are masa cohãboaga. Sa yero ticoro ijipihtiyequina Asia yehpa cjēna, ijipihtiri yehpa cjēna tiquina ño peoricoro ticoro ijiepegũta ticoro tutuaye butiarota. Sa ye masa ticorõre masiedaboaga, niahye Demetrio tiquinare.

²⁸ Tiquiro sa nigũ tũhoye tiquina pehe tutuaro usua, sañuducuahye:

—Artemisa Efeso cjãna mari yacoro cohãcjõno tutuaricoro ijire, ni, sañuducuahye tiquina.

²⁹ Sa ye Efeso cjēna ijipihtiyequina sañuducu yũhd̄na, tũho masiñe pihtia wahahye. Sa wahaye, Gayore, Aristarco gũh̄are ñehe, masa tiquina cahmecoanop̄a tiquinare weje cãhye. Gayo, Aristarco mehna Macedonia cjēna ijiye, Pablo mehna tiniñequina ijie tiahye.

³⁰ Sa ye Pablo masa cahap̄a tiquiro waha duagã, Jesu yequina pehe tiquirore waha dutierahye.

³¹ Sa ye apequna ti yehpa cjēna pũhtoa, Pablo mehna cjēna ijiye, tiquina cahacjēnare yahu dutiahye Pablore:

—Masa tiquina cahmecoanop̄a wahaeracãhña, ni yahu duti ohoahye pũhtoa tiquina cahacjēnare Pablop̄are.

³² Sa ye top̄a cahmecoañequina mehna cjēna pehe peyequina “¿Dũhsena tana mari cahme-coana niajari?” ni, masiedahye. Sa ye tiquina

sañuducu nemoahye. Ahrie pehep_u ijiyequina si-joro ni, sañuducuahye. Apequina g_uh_u sijoro ni sañuducuahye.

³³ Sa ye judio masa pehe Alejandro wame tiriquireore masare yahu dutimahye. Sa yero Alejandro “Dihta mariahña”, nino tiquireo omoca mehna quē dijioahye. “Ahriquina _us_ure judio masare tuhtiye nine”, ni t_uhoturo judio masare cahmota duaro, yahuducumahye.

³⁴ Tiquireo sa niepeg_uta judio mas_uno tiquireo ijig_u ihñañe masa ijipih_utiyequina ihc_uno mehna p_ua hora waro sañuducuahye:

—Artemisa, Efeso cj_una mari yacoro coh_uñc_uño tutuaricoro ijire, ni, sañuducuahye tiquireo.

³⁵ Tiquireo sa ni sañuducug_u ihñano, Efeso cj_una p_uhtoare yedohoriquiro masare, “Dihta mariahña”, ni, yahuahye tiquireo.

—M_usa Efeso cj_una t_uhoya. Efeso cj_una mari yacoro tutuaricoro coh_uñc_uño Artemisa ya w_uh_u cohtena mari ijig_u ijipih_utiri yehpa cj_una masine. Sa ye _uh_um_usep_u bora dijia tari queoyere cohtena mari ijig_u g_uh_ure masine masa.

³⁶ Sa ye apequina “Ahri poto ijierare”, ni masiedare. Sa yena usuerac_uhña m_usa. Quehnoano t_uhotuya m_usa.

³⁷ Ahriquina m_usa ñehe tariquireo mari coh_uñc_uñore ñano ni yahuducuerari. Sa ye tiquireo coh_uñmana w_uh_usep_ure saj_u, yaquerari. Sa yena quehnoano yeya m_usa.

³⁸ Sa ye Demetrio, plata mehna dahrayequina mehna ahriquireo m_usa ñehediquinare yahus_u duaye, buhiri dahre dutiyequina pehere

yahuahro tiquina. Tiquina buhiri dahre dutiyequinare ahriquinare yahusã masine.

³⁹ Pari turi cahmecoana quehnoano mehna cahmecoaña. Yojoꝛꝛe mꝛsa yeriro saha yeracãhña.

⁴⁰ Miare mꝛsa ihyo waro usua, sañuducurire mari ꝑꝛhtoa tꝛhoye, “Marine cohãñe niaga”, ni tꝛhotueta tiquina. Sa yena mꝛsa sa ni sañuducurire tiquinare quehnoano poto yahu masiedaja mari, niahye ꝑꝛhtoare yedohoriquiro masare.

⁴¹ Sa ni yahu tuhasa, “To puno tjire. Wahaya”, niahye tiquiro masare.

20

Macedonia yehpapꝛ gãhꝛe, Grecia yehpapꝛ gãhꝛe Pablo esahye

¹ Ti sa wahari bato, Pablo pehe Jesu yequinare piji cahmecoa yahuahye. Yahu tuhasa, tiquinare cohe tiahye. Cohe ti tuhasa, Macedonia yehpapꝛ wahaa wahahye.

² Topꝛ esa, buhe, to cjẽna Jesu yequinare bu-cuegã yeahye tiquiro. Tiquinare buhe tuhasa, Grecia yehpapꝛ esahye tiquiro.

³ Topꝛ tiquiro ihtia asũ waro ijiahye. Topꝛ ijiro Siria yehpapꝛ pehãa waha duamahye. Tiquiro sa waha duepegũta judio masa duhti queahye, tiquirore ñehe duaye. Sa yero Pablo ape mahapꝛ, Macedoniapꝛ wahari mahapꝛ wahahye.

⁴ Sa waharo Asiapꝛta esahye. Topꝛ Berea cjãno Pirro macꝛno Sópater wame tiriquiro pehe Pabllore piti ti cãhye. Sa ye Tesalónica cjẽna Aristarco, Segundo gãhꝛ tiquirore piti ti cãhye. Sa ye Asia cjẽna Tíquico, Trófimo gãhꝛ Asiapꝛ tiquirore

piti ti cãhye. Derbe cjãno Gayo wame tiriquireo Timoteo gãhũ tiquiro mehna wahahye.

⁵ Tiquiro mehna cjẽna tiquiro pano waha, Troa wame tiri macapũ tiquirore coheri jiri.

⁶ Tiquina sa cohtegũ pugũ yeye moremehneñe pãre tiquina ihyari bose deco bato usã pehe Filipopũ ijirina yucũsa mehna waha, ihcã omope decori pehã, Troapũ usã esapũ. Siete decori waro ijii torũre.

Troapũ Pablo tinino wahahye

⁷ Domingo ijigũ Jesu yequina cahmecoã, pãre duhu peori Santa cena yeye tehe. Tiquina sa yeato pano Pablo tiquinare buheri. Sa yero Pablo ape decorpũ wahatiquiro ijiro yoari pje tiquiro buheri. Ñami decorpũ buhe duhuro taro nimesi.

⁸ Sa yena uhmũano cjã tucũpũ peye paca sihãñe paca ijiri tucũpũ cahmecoapũ usã.

⁹ Pablore tiquiro tũhori watoa wahmũno Eutico wame tiriquireo meheni sopecahagã buipũ mũja pje dujiri. Sa yero Pablo tiquinare yoari pje tiquiro buhe nemogũ wahmũnore wũjua ahtari. Sa yero tiquiro carĩ maa, ihtia casario buipũ dujiriquireo majare maa dijiaa wahari. Tiquiro bora dijiari bato tiquina tiquirore yariariquireopũre tu wahcõ daporĩ.

¹⁰ Tiquina sa yegũ ihñano Pablo dijia, wahmũnore quẽ suhsuri. Tiquiro sa yeri bato Jesu yequinare yahuri tiquiro:

—Jeripohna ñaedacãhña. Yarierare ahriquireo. Catire, nidi Pablo pehe.

¹¹⁻¹² Tiquiro sa nigũ wahmũno yariamediquiro masaa wahari. Tiquiro sa masagũ ihñañe tiquina

bucue y^hd^hari. Sa bucueye ^hm^hano c^jã tuc^hr^h m^hja, p^hre duhu peori Santa cena yeye tehe. Tiquina sa yeri bato yoari p^je Pablo tiquinare buheri. Tee bohreato panog^hr^h tiquinare buhe duhuri. Tiquiro buhe tuhasag^h wahaa waha^h ^hsã.

Pablo Troap^h ijiriquiro waha, Miletop^h esahye

¹³ Pablo pano yuc^hsa mehna As^hõ^h ^hsã pehe esa m^hhta^h. Pablo pehe mahap^h waha duari. Pablo tiquiro nidiro sahata As^hõ^h tiquirore ^hsã piti ca^h.

¹⁴ Tiquirore ^hsã piti cag^h, ^hsã mehna tiquiro saj^hri yuc^hsap^h. Tia mehna waha, Mitilener^h ^hsã esa^h.

¹⁵ Top^hre esa y^hd^hã, ape decop^h Quíore y^hd^hã^h ^hsã. Ape decop^h Samop^h esa^h ^hsã. Ape deco pehere Miletop^h esa^h ^hsã.

¹⁶ Pablo Pentecoste deco ijig^h, Jerusal^hr^h esa duari. Sa yero Asia yehrap^h yoari p^je iji duerari. Sa yero Efesore poto y^hd^hã, Miletop^h wahã sa^h ^hsã.

Pablo Efeso c^jẽnare Jesu yequina p^hhtoare yahuahye

¹⁷ Sa yero Pablo Miletop^h ijiro, Efeso c^jẽnare Jesu yequina p^hhtoare pijiori tiquiro.

¹⁸ Sa tiquiro pijiori bato tiquina Pablo cahap^h wihiri. Tiquina wihig^h ih^hano tiquinare Pablo yahuri:

—Asiap^h coã wihig^h m^hsa mehna y^hh^h yerire masine m^hsa.

¹⁹ M^hsa mehna ijig^h ne sijoro nino marieno Jesu, mari p^hhtoro yere yee tii y^hh^h. Sa yeg^h m^hsare paja ih^hã. “M^hsare y^hd^hd^hcaja”, n^hed^h y^hh^h.

Judio masa yũhure tiquina ñano yepegũta Cohãcjũ yere yee tii yũhũ.

20 Sa yegũ masa quehnoano wahatire cahmegũ musare yahu peho cãh yũhũ. Masa tiquina ihñonopũ masa wãhusepũ gũhure buhei yũhũ.

21 Sa yegũ judio masare, judio masa ijieyequina gũhure ihcãno mehna buhei yũhũ. “Musa ñañene bujãa witina, Cohãcjũ ye pehere comesaya. Sa yena Jesu mari pãhtorore wacũ tutuaya”, ni yahuu yũhũ.

22 Sa yegũ Espiritu Santo tiquiro dutiriro sahata yojopũre Jerusalẽpũ wahaũ niaja. Yũhũ topũ wahagũ yũhũ dahse wahatire masiedaja yũhũ.

23 Ohõ saha nidi Espiritu Santo yũhure: “Jerusalẽpũ mũhũ ñano yũhdũta. Sa ye mahure peresu yeeta”, nidi Espiritu Santo yũhure. Yojopũre yũhũ macaripe yũhũ esagũ sa ni yahuri yũhure. Jerusalẽpũ wahagũ Espiritu Santo tiquiro yahuri dihitare masiaja.

24 Tiquiro sa yahuepegũta quehnoañe buheyere, Cohãcjũ tiquiro cahĩñe buheyere yahuacjũ ijiaja. Jesu mari pãhtoro tiquiro ye dutirire ye peho duaja. Ahrire yerigũ ijigũ, yũhũ yariatire cueraja yũhũ.

25 'Sa yegũ masa mehna ijigũ Cohãcjũ tiquiro pãhtoro ijiyere yahue tii yũhũ musare. Ne musare pari turi ihñasi yũhũ. Ahrire masiaja yũhũ.

26-27 Sa masigũ miare ahrire yahuaja musare. Ijipihtiyẽ Cohãcjũ yere yahuu yũhũ musare. Sa yero ijipihtiyequina masa mehna cjẽna Cohãcjũ yere cahmeeñequina tiquina ijigũ yee buhiri ijierare.

28-29 Musa basi quehnoano yeya. Sa yena Jesu

yequinare Espiritu Santo m̄sare ihbo dutigũ, tiquiro ihbo dutiriquinare quehnoano ihboya. Ovejare ihboyequina ovejare tiquina ihboro saha Jesu yequina gũh̄re ihboya m̄sa. Cohãcjũ macano tiquiro yariaro tiquiro dii cohãno mehna Cohãcjũ tiquinare tiquiro yequina ijiatiquinare yeri. Ȳh̄h̄ ohõre wahari bato apequina ñañequina pehe yaquiro ovejare tiquina wejẽno saha Jesu yere m̄sa yeborire dojomehneeta. Sa yena Jesu yequinare quehnoano ihboya.

³⁰ Camer̄re apequina m̄sa mehna cjẽna pehe Jesu yequinare ni meho, apeye buheyere t̄ho dutieta. Tiquina sa dutigũ tiquina t̄hoeta.

³¹ Sa yena quehnoano yeya m̄sa. Decoripe, ñaminipe paja ihñañe mehna buhei ȳh̄h̄ m̄sare. Ihtia cahma waro quehnoano buhei ȳh̄h̄ m̄sare ijipihtinare. Tire quehnoano wacũña m̄sa.

³² 'Yojor̄re ȳh̄h̄ wahari bato Cohãcjũ m̄sare ihña ihborota. Tiquiro cahñe buheyere buhena quehnoano ijinata m̄sa. Cohãcjũ tiquiro buh-eye mehna m̄sare tiquiro yequinare quehnoano yedoho masine. Sa yero tiquiro yequina dihitare tiquiro ye duariro sahata m̄sa pũritare quehnoano yerota.

³³ M̄sa niñeru c̄oyere, m̄sa suhti c̄oye gũh̄re “Ȳh̄h̄re ohoya”, nied̄h̄.

³⁴ Ȳh̄h̄ basi dahra wapatā ye ijiatire. Sa yeḡh̄ ȳh̄h̄ cahmeñene, ȳh̄h̄ mehna cjẽna tiquina cahmeñe gũh̄re ȳh̄h̄ dahra wapatar̄ mehna nei. Ȳh̄h̄ sa yerire masine m̄sa.

³⁵ Mari ohõ saha tutuaro dahrana apee boro c̄oeyequinare yedohoro cahmene marine. Ahr̄re m̄sare ye ihñou ȳh̄h̄. Jesu mari p̄h̄toro

tiqairo nidire wacũña m̄sa. “Tiqairo ohogũ ñehediquiro ȳhd̄uro ohoriquiro pehe bucuere”, nidi jiri Jesu tiqairo basi, ni yahuri Pablo Jesu yequina p̄htoare.

³⁶ Sa nidi bato Pablo tiquina mehna d̄sepe curi mehna quehe sa, Coh̄cj̄re sinidi.

³⁷ Tiqairo sa sinidi bato tiquina ijipihtiyequina Pablöre quẽ suhsu, wahsupure ihmi, utiri.

³⁸ “M̄sare pari turi ih̄ñasi ȳh̄h̄”, to pano tiqairo nigũ t̄hoye tutuaro b̄j̄h̄a witiri tiquina. Sa ye tiqairore tu n̄n̄ t̄a buhari petamahap̄. Top̄ us̄re ih̄ña n̄n̄ t̄ari us̄ã wahagũ.

21

Pablo Jerusal̄p̄ pari turi wahahye

¹ Jesu yequinare “Wahana niaja”, ni, yuc̄sa mehna, Cos wame tiri n̄c̄op̄ poto waha, pehã sā us̄ã. Ape decop̄ Roda wame tiri n̄c̄op̄ pehã sa, ȳhd̄h̄a, Pátara wame tiri macap̄ esā us̄ã.

² Pátarap̄ ijina, Feniciap̄ wahatiare yuc̄sare bocā us̄ã. Sa yena tia mehna wahā us̄ã.

³ Sa wahana Chipre wame tiri n̄c̄ore poto ih̄ña ȳhd̄h̄ us̄ã. Cũ pehe pehe ijiri ti n̄c̄o. Ti n̄c̄ore ȳhd̄h̄a, Siria wame tiri yehpap̄ esā us̄ã. Sa yena yuc̄sa cj̄e doeri cj̄ene yuc̄sa cj̄ano Tiro wame tiri macap̄ tiqairo dure mogũ top̄ pahsar̄i.

⁴ Top̄ Jesu yequinare ih̄ñana, siete decori waro tojoar̄i us̄ã ti macap̄. Sa ye to cj̄ena Jesu yequinare Esp̄ritu Santo tiqairo yahuriro sahata tiquina Pablöre Jerusal̄p̄ waha dutieramedi.

⁵ Tiquina sa niepegãta ti macare siete decori usã ijiri bato, waha_u usã. Usã wahato panogã ijip-
ihtiyequina Jesu yequina, tiquina namosãnumia
mehna, tiquina pohne mehna, maca dũht_u cahap_u
usãre ihña tojoari. Sa yena ijipihitina usã padũrop_u
esa, dũsepe curi mehna quehe sa, Cohãcjũre sini.

⁶ Usã sa sinidi bato, “Wahana niaja”, ni,
tiquinare quẽ suhsu bato ti waha_u usã. Usã
wahagũ ihña nũnũ tã, tiquina pehe majaa wahari
tiquina ye wũhũsep_u.

⁷ Tiro wame tiri macare maja yũhdũũ usã. Sa
yena Tolemaidap_u wahã sa_u usã. Topũta pajiri
mare waha bato tii usã. Ti macap_u esa, Jesu
yequinare “¿Usã acaye, ijjajari?” ni, ihcã deco usã
tiquina mehna ijini.

⁸ Sa yena ape decop_u tja Pablo mehna mahap_u
waha_u usã Cesarea wame tiri macap_u wahana.
Top_u esa, quehnoañe buheyere yahuriquiro Fe-
lipe wame tiriquiro ya wũhũp_u esa_u. Sa yena
tiquiro mehna tojoa_u usã. Felipe Jesu yequina
tiquina siete besenohriquina mehna cjũno ijiri.

⁹ Sa yero tiquiro pititiaro numia pacũro ijiri.
Tiquina numia pehe Cohãcjũ yere yahuye numia
ijiri. Nuhmia ijiri.

¹⁰⁻¹¹ Top_u usã meheñe decorigã usã ijiri
bato, Agabo wame tiriquiro Cohãcjũ yere yahu
mũhtariquiro Judeap_u ijiriquiro usãre ihñano
wihiri. Sa yero tiquiro Pablo ya dare jeri turi
dare ne, tiquiro dahpocãrine, tiquiro omocarine
dũhtero, queo yahuri:

—Ohõ saha nidi Espíritu Santo. “Ahri dare
cũoriquiro Jerusalẽp_u tiquiro esagũ, judio masa
sa dũhteeta tiquirore. Dũhte tuhasa, judio masa

ijieyequinare ohoeta tiquina tiquirore”, nidi Espiritu Santo, ni yahuri Agabo.

¹² Tiquiro sa nigũ tũhona, usã Cesarea cjẽna mehna Pablora tutuaro cahĩ usã. Tiquirore Jerusalẽpu waha dutierami.

¹³ Usã sa nigũ Pablo pehe yũhtiri:

—¿Dũhse ni utina niajari mũsa? Yũhũ pehere bujũna witigũ yeaga mũsa. Tiquina yũhũre peresu tiquina yegũ quehnoanota. Yũhũ Jerusalẽpu Jesu mari puhtoro yere yũhũ yeri buhiri yũhũ yariagũ quehnoanota, nidi Pablo usãre.

¹⁴ “Wahaeraja”, tiquiro nigũ tũho duana nimi usã. Tiquiro “Wahaũtja”, tiquiro nigũ, sa tũhotu cãhũ usã. Ohõ saha nii:

—Mari puhtoro tiquiro cahmeno sahata yeahro, nii usã.

¹⁵ Tire yahu bato ti, usã yere quehno, wahaa wahau usã Jerusalẽpu wahana.

¹⁶ Topũ usã wahagũ meheñequinagã Cesarea cjẽna Jesu yequina pehe usã mehna wahari. Sa yena tiquina mehna cjũno Chipre cjũno Mnasõ wame tiquiro ya wũhũpu esau usã. Tiquiro yoari pje Jesu buheriquiro ijiri. Sa yero tiquiro ya wũhũ usã ijiati wũhũ ijiri. Sa yena Jerusalẽpu esau usã.

Pablo Santiagore ihñano wahahye

¹⁷ Jerusalẽpu usã esagũ, to cjẽna Jesu yequina pehe “¿Wihiajari?” ni, bucueye mehna pitĩ cari usãre.

¹⁸ Ape decopũ Pablo usã mehna Santiagore ihñano esari. Usã topũ esagũ topũ ijipihtiyequina Jesu yequina puhtoa ijiri.

¹⁹ Sa yero Pablo tiquinare tiquiro omoca ñehedi bato judio masa ijieyequinare tiquiro buherire

yahu pehori Jesu yequinare. Cohãcjũ tiquiro yedo-
hoye mehna tiquiro yerire yahu pehori.

²⁰ Tiquiro sa ni yahugũ tũhoye, “Cohãcjũ quehnoagũ, tutuagũ ijire mũhũ”, ni ño peori tiquina pehe Cohãcjũre. Sa ni tuhasa tiquina Pablöre ohõ saha ni yahuri:

—Usã acayũ, yojopũre peyequina judio masa Jesure wacũ tutuayequina ijire. Tire masine mũhũ. Sa ye tiquina ohõ saha ni tũhoture: “Cohãcjũ dutiyere, Moiserũta marine tiquiro cũrĩre marine ye pehoro cahmene”, niñe nine.

²¹ Ohõ saha ni nemore tiquina. “Ape siepũ ijiye-quinare judio masa ijieyequina watoapũ ijiye-quinare judio masare Cohãcjũ Moiserẽ tiquiro cũrĩre cohã dutiahye Pablo”, nĩmedi ohõ cjẽna judio masa mũhũre. “Pablo judio masa pohnene cuhnucunũ sohtoa cahserogãre yũhre ne dutiare”, nĩmedi mũhũre tiquina. “Judio masa tiquina yee tiyere Pablo duhu dutire”, ni ahri gũhũre ni yahu wajare mũhũre.

²² Sa ye mũhũ ohõre wihigũ tũhoye tiquina cah-mecoaeta mũhũre tuhtiyẽ tehe. Sa yegũ ohõ saha yero cahmene mũhũre.

²³ Mũhũre usã dutiro sahata yeya. Yojopũre ohõre pititiaro amũa Cohãcjũre wacũñequina “Ohõ saha yenatja”, niñequina ijire.

²⁴ Tiquina mehna wahaya. Sa ye Cohãcjũ Moiserẽ tiquiro dutiriro sahata tiquina basi Cohãcjũ yere yee tehe tiquina ñano yeyere coseye nine. Mũhũ gũhũ sata yeya. Sa yegũ tiquina sa yeati wapare wapa yeya mũhũ pehe. Mũhũ sa wapa yeri bato tiquina poarire wũha peho duti masine tiquina. Mũhũ sa yegũ ihñañe masa mũhũre

tiquina niñe ni mehorì ijigũ masieta ijipihtiyequina. Cohãcjũ Moiserere tiquiro cũri dutiyere yegũ m̄h̄ũ ijigũ masieta tiquina.

²⁵ Sa yena judio masa ijieyequina Jesu yequina pehere usã ojoari pũre oho tuhasau. Ohõ saha ni, ojoau usã. “Cohãcjũ ijire’, tiquina niñe queoyere ño peo tiquina duhu peori ihyayere, diire, wam̄ũa tiquina ñehe wejẽdiquinare wahiquinare ihyeracãhña m̄usa. Sa yena w̄ana tieracãhña”, ni, yahu ojoau usã ojoari pũr̄e, nidi tiquina Pablöre.

Cohãcjũ w̄h̄ũp̄ũ judio masa Pablöre ñeheahye

²⁶ Tiquina sa ni yahuducuri bato ape deco Pablo pehe p̄ititiaro m̄m̄ũa mehna tiquina basi Cohãcjũ yere yeye tehe tiquina ñano yerire coseye tehe, Cohãcjũ w̄h̄ũp̄ũ sajãa wahahye. Ti w̄h̄ũp̄ũ sajã saro, tiquinare yahuahye Pablo: “Ohõpe decori d̄hsare m̄usa coseato”, ni yahuahye tiquiro p̄ititiarore. Sa ye tiquina cose bato tiri decop̄ũ tiquinapequina Cohãcjũre wahiquinare tiquina ohoati deco ijiri.

²⁷ Sa ye tiquina cose pehoboriro mehenogã d̄hsagũ waro Cohãcjũ w̄h̄ũp̄ũ Pablo tiquiro ijigũ Asia yehpa cjẽna judio masa pehe ihñahye tiquirore. Sa ihñañe Pablöre quitì dojomehne, apequinare tiquiro mehna usuagũ yeahye tiquina. Sa usua, judio masa Pablöre ñehe, sañuducuahye:

²⁸ —M̄usa usã acaye, Israe masa usãre yedohona ahtaya. Ahriquiro ijire. Ahriquiro Cohãcjũ Moiserere tiquiro cũri dutiyere, ahri w̄h̄ũ ḡh̄ũre cohã duti, buhere ijipihtiyequinare. Sa ye marine judio masare ñano ni yahuducure. Sa yero tiquiro

Cohãcjũ wãhũpũre judio masa ijieyequinare ne sajãri. Sa yero ahri wãhũre ñãñe mariedi wãhũre tiquiro dojomehnedi, ni, sañuducuahye judio masa Asia yehpa cjẽna to cjẽnare.

²⁹ To pano Jerusalẽpũ Pablo Trófimo mehna tiquiro ijigũ judio masa ihñae tiahye. Trófimo Efeso cjũno judio masũno ijieriquiro ijiri. Tiquiro sa ijigũ masiñe ohõ saha ni tãhotuahye tiquina: “Pablo Trófirmore Cohãcjũ wãhũre ne sajãno niaga”, ni tãhotuahye judio masa.

³⁰ Masare sa ni yahu tiquina sañuducuri bato ti maca cjẽna peyequina tutuaro usuahye. Peyequina oma cãhta, Cohãcjũ wãhũpũ ijiriquirore Pablõre ñehe weje wijiaa wahahye. Sa ye ti wãhũ sopecaharire bihahye tiquina.

³¹ Sa ye tiquina tiquirore wejẽñe tee nimahye. Tiquina sa yegũ ihñañe “Ijipihtiyequina Jerusalẽ cjẽna usua, sañuducuye nidi”, ni, apequina pehe yahuye wahahye surara pãhtõrore.

³² Tiquina sa nigũ tãhoro pãhtõro pehe tiquiro yequina surarare, tiquina dutiyequina gãhũre cahmecoadoqueo, tiquina mehna Pablõre wejẽ duayequina cahapũ oma cã esahye. Surara tiquina esagũ ihñañe Pablõre quẽmediquina quẽ duhu cãhye.

³³ Sa yero surara pãhtõro Pablo cahapũ esa, pũa da come dari mehna tiquirore dũhte dutiahye. Tiquina dũhte tuhasagũ ihñano, pãhtõro Pablõre sinituahye:

—¿Noa boro ijiajari ahriquiro? ¿Yabe buhiri tiquirore sa yeajari masa? ni, sinituahye tiquiro tiquinare.

³⁴ Tiquiro sa sinitugã tãhoye masa pehe “Ohõ saha yeri tiquiro”, ni, apequina gũhũ sijoro saha ni sañuducu, yahuahye surara pãhtorore. Sa ni tiquina sañuducugã surara pãhtoro quehnoano tãhoerahye. Sa yero tiquiro surara ya wãhũpũ Pablöre nea dutiahye.

³⁵ Ti wãhũpũ esa, Pablo mũjari escarera pũ tiquiro mũjano taro yegã masa pehe tiquirore quẽ duaye nimahye. Tiquina sa yegã surara pehe tiquirore ne wãa mũjaa wahahye.

³⁶ Masa tiquinare peyequina nũnũ tã, sañuducu nũnũ tãhye.

—Tiquirore wejẽ cãhã, ni, sañuducuahye tiquina Pablöre.

Pablo “Ne masare ñano yeraja yũhũ”, ni, yahuahye

³⁷ Sa ye ti wãhũpũ tiquina peresu yeato pano, Pablo pehe pãhtorore siniahye:

—Yũhũ mũhũ mehna yahuducu duaga, ni sini-ahye Pablo.

—¿Mũhũ griego masa yere yahuducuajari?

³⁸ ¿Sohõ ijirigũ, Egipto cjũ ijierajari mũhũ? Tiquiro masare tiquina pãhtoare cohã dutiriquiro, cuatro mil masa wejẽñequina pehere masa marienopũ neari jiri. ¿Tiquiro ijierajari mũhũ? niahye surara pãhtoro Pablöre.

³⁹ Tiquiro sa nigã tãhoro Pablo yãhtiahye:

—Tiquiro ijieraja yũhũ. Judio masũ ijiaja. Tar-sopũ Cilicia yehpãpũ ijiri macãpũ masa bajuũ yũhũ. Ihyo ijiri macã cjũ ijieraja yũhũ. Yũhũ ahriquina masa mehna yahuducu duaga yũhũ, niahye Pablo tiquirore.

40 Tiquiro sa nigũ tũhoro pũhtoro pehe tiquirore yahuducu dutiahye masa mehna. Sa yero Pablo mũjari escarerapũ ducuro tiquiro omocari mehna “Dihta mariahña”, niahye masare. Tiquiro sa yegũ ihñañe, dihta mari pihtia wahahye. Tiquina dihta mariahgũ ihñano, Pablo judio masa ye mehna yahuahye tiquinare.

22

1 –Yũhũ acaye, yũhũ yerire yahutja mũsare. Yũhũ yahugũ tũhoya mũsa, niahye Pablo.

2 Tiquiro sa nigũ Pablo judio masa ye mehna tiquiro yahuducugũ tũhoye masa pehe dihta mari dojoa wahahye. Sa yero Pablo tiquinare yahuahye:

3 –Yũhũ judio masũta ijiaja. Tarso wame tiri macapũ, Cilicia yehrapũ ijiri macapũ masa bajuũ yũhũ. Sa ijiepegũta ahri maca Jerusalẽpũta bũcũũ yũhũ. Sa yero yũhũre Gamalie wame tiri quiro buhee tiri. Sa yegũ yũhũ mari ñecũsumũa mũna panopũ cjẽna dutiyere quehnoano buhei. Yojopũre mari Pacũre mũsa yero sahata yũhũ gũhũ ño peoe timi.

4 Sa yegũ Jesu yequinare ñano yee tii yũhũ. Ihquẽquina tiquinare wejẽe tii yũhũ. Ʋmũare, numia gũhũre ñehe, peresu yee tii yũhũ.

5 Pahia pũhtoro, judio masa bũcũna mehna tiquina ojoaye pũrine Jesu yequinare ñehe dutiye pũrine yũhũre ojoa basari. Mari acayere Damasco cjẽnare ti pũrine ihñogũ tũn nimi Jesu yequinare ñehei tũhũ. Tiquinare ñehe, ne cãhta peresu yei tũn nimi. Jerusalẽpũ tiquinare ne cãhta duami buhiri dahrei tũhũ. Ohõ saha yũhũ nigũ pahia pũhtoro,

judio masa bꝛꝛꝛna gũhꝛ quehnoano masine, ni yahuahye Pablo.

Pablo Jesu yaquiro tiquiro waha dꝛcarire yahuahye

(Hch 9.1-19; 26.12-18)

⁶ Sa ni tuhasa ohõ saha ni yahu nemoahye:

—Sa yero coheri pje ijigũ Damascopꝛ yꝛhꝛ esa quehegũ waro ɯhɯanopꝛ asi sitedoque dijiori yꝛhꝛe.

⁷ Sa wahagũ yꝛhꝛ yehpapꝛ bora quehe saa waharꝛ yꝛhꝛ. Yꝛhꝛ bora quehe sari bato yahuducuro ca tari yꝛhꝛe. “¿Saulo, dꝛhsegu yꝛhꝛe ñano yeajari?” nino ca tari yꝛhꝛe.

⁸ “¿Pꝛhto, noa boro ijiajari mꝛhꝛ?” ni, sinituu yꝛhꝛ. “Yꝛhꝛ Jesu Nazare cjũ, mꝛhꝛ ñano yenohrigũ ijiaja yꝛhꝛ”, ni, yꝛhtiri yꝛhꝛe tiquiro.

⁹ Yꝛhꝛ sa wahagũ yꝛhꝛ mehna cjẽna buhriorore ihñari. Sa ihñæpeta yꝛhꝛ mehna tiquiro yahuducugũ tꝛhoerari tiquina.

¹⁰ “¿Pꝛhto, dꝛhse yegꝛtari yꝛhꝛ?” ni sinituu Jesure. “Wahcãdꝛcaya. Damascopꝛ wahaya. Topꝛ mꝛhꝛ wahagũ, mꝛhꝛe ijipihtiye yꝛhꝛ ye dutiatire apeqiro yahurota mꝛhꝛe”, nidi tiquiro yꝛhꝛe.

¹¹ Tutuaro tiquiro asi sitedoqueogũ, yꝛhꝛ caperi oꝛoa waharꝛ yꝛhꝛ. Sa ye, yꝛhꝛ mehna cjẽna yꝛhꝛ omocare ñehe, Damascopꝛ tꝛã cãri yꝛhꝛe.

¹² Topꝛ Anania wame tiriquire, Cohãcjũre ño peoriquire marine Cohãcjũ dutiyere ye pehoriquire ijiri. To cjẽna judio masa ijipihtiequina tiquina ño peoriquire ijiri.

¹³ Sa yero tiquiro yꝛhꝛ cahapꝛ wihidꝛca yꝛhꝛe yahuri. “Yꝛhꝛ acayꝛ Saulo, ihñaña pari turi tja”,

nidi tiqairo. Tiquiro sa nidi bato pari turi ihñau yahu. Sa yegu tiqairore ihñau yahu.

14 Yahu sa ihñagũ tiqairo Anania yahure yahuri. “Mari Pacu tiqairo cahmeñene quehnoano masiacjũre panopu bese tuhasahye mahure. Sa yero ‘Yahu macu quehnoariqairore ihña, tãhorota’, ni yahuahye mahure mari Pacu panopu. Tiquiro ijire mari ñecusamua muna tiquina ño peoriquiro.

15 Sa yegu mahu ihñarire, mahu tãhorire yahugata mahu ijipihtiequinare.

16 Sa yena yojopure yoari pje ijieracũhna. Wahcãdũcaya. Sa yegu wame yenohrigu ijiya. Jesure mahu sinigũ mahu ñañene cohãnota”, nidi yahure tiqairo, niahye Pablo tiqairore wejẽ duariquinare.

Pablo judio masa ijieyequinare tiqairo buherire yahuahye

17 Sa ni tuhasa Pablo yahu nemoahye:

—Sa ye tuhasa yahu Jerusalẽpu tojoa ta, Cohãcjũ wãhãpu Cohãcjũre sinigu esau.

18 Yahu topu ijigũ Jesu yahure bajue tiri. Sa bajuaro yahure yahuri. “Jerusalẽ cjẽna yeere mahu yahugã tãho duerare. Sa yegu amñano ape sieru wahaya”, nidi Jesu yahure.

19 Tiquiro sa nigũ tãhogu yahuu tiqairore: “Pũhto, mahu yequinare judio masa buheye wãhãseru ijieyequinare yahu ñehe, quẽdire masine Jerusalẽ cjẽna.

20 Sa yegu mahure yahuriqairore Estebã pehere tiquina wejẽgũ ihñagu ‘Quehnoano yeye wejẽne’, nimi. Tiquirore tiquina wejẽgũ tiquina suhtire cuo basau yahu. Ti gũhure masine ahri maca cjẽna. Sa

ye yuhũ yahugũ tũhoboaga yũhũre”, ni yahuu yũhũ Jesure.

21 Yũhũ sa nigũ tũhoro Jesu yũhũre yahuri: “Yoaropũ judio masa ijieyequinare buheacjũre ohoutja mũhũre. Sa yegũ wahaya mũhũ”, nidi yũhũre yũhũ pũhtoro, niahye Pablo masare.

Surara pũhtoro Pablo mehna yahuducuahye

22 Tiquiro yahu mũhtari dihitare quehnoano tũhomahye masa. Sa tũhoepeta judio masa ijieyequina cahapũ Jesu Pabllore tiquiro ohoatire tiquiro yahugũ tũhoye tiquina sañuducu dũcahye tja:

—Ahriquiro yojopũ pũritare yariacũnahdo, ni sañuducuahye tiquina.

23 Sa ye tiquina sañuducu nemo, usuaye mehna tiquina suhtire wahba sitedũca, dihta mehna doque mũoahye.

24 Surara pũhtoro surara ya wũhũpũ Pabllore ne sajã dutiahye tiquiro yequina surarare. Sa yero surara pũhtoro “¿Dũhse ijiro boro Pablo mehna usua ñano sañuducuye niajari masa?” ni sinitu duamahye. Pabllore tire sinituro taro, yuta dari mehna tana dutimahye tiquirore.

25 Sa tana dutiepegũta tiquirore tiquina dũhteri bato, tiquiro cahapũ ijiriquirore surarare yahuahye Pablo:

—Yũhũ Roma cjũ ijiaja. Sa yena “Ñano yeriquiro ijire ahriquiro”, yũhũre ni masiedare mũsa. Sa yena yuta dari mehna yũhũre tana masiedare mũsa, niahye Pablo tiquirore.

26 Tiquiro sa nigũ tũhoro surara tiquiro pũhtorore yahuro wahahye:

—Ahriquiroy Roma cĵno ijire. Sa yegũ quehnoano yeya tiquirore, ni yahuahye tiquiro pũtorore.

²⁷ Tiquiro sa nidi bato surara pũtoro pehe Pablory sinituro wahahye:

—¿Potota mũũ Roma cĵ ijiajari? Yahuya yahũre tire, niahye tiquiro.

—To cĵta ijiaja yũũ, ni yũhtiahye Pablo.

²⁸ Tiquiro sa nigũ tũhoro pũtoro pehe tiquirore yahuahye:

—Yũũ Roma cĵ iji duagũ niũeru pajiro wapa yei, niahye tiquiro.

—Yũũ Roma cĵã macapũ masa bajuũ. Sa yegũ Roma cĵ ijiaja yũũ pehe, niahye Pablo.

²⁹ Tiquiro sa nigũ tũhoye tiquirore tanaboriquina wahaa wahahye. Sa yero Pablo Roma cĵno tiquiro ijigũ masino, tiquirore come dari mehna tiquina dũhterire wacũno, cue niahye pũtoro pehe.

Pablo judio masa pũtorore yahuahye

³⁰ Sa yero surara pũtoro judio masa Pablory tiquina yahusũrire quehnoano masi duahye. Sa masi duaro ape decopũ come darire tiquirore pã dutiri bato, pahia pũhtoare, judio masa bũcũna mehna cahmecoa dutiahye surara pũtoro. Tiquiro sa cahmecoa dutiri bato tiquiro topũ Pablory ne cã, tiquina ihũno duhu docoahye tiquirore.

23

¹ Sa yero Pablo judio masa bũcũnare ihũna piti ca ducu, yahuahye:

—Yuhũ acaye, Cohãcjũ tiquiro ihñonopũ ijipihtiye decori quehnoano yeducuaja yuhũ, niahye Pablo.

² Tiquiro sa nigũ tũhoro ijipihtiyequina pahia bui ijiriquiro Anania pehe Pablo dũserore quẽ dutiahye.

³ Tiquiro cahapũ ducuyequinare quẽ dutiahye. Tiquirore tiquina quẽdi bato Pablo Ananiare tuh-tiahye:

—Masa ihñono dihita quehnoano iji mehogũ ijire mũhũ. “Cohãcjũ dutiyere yũhdũducagũ nine”, yũhũre niepegũta yũhũre quẽ dutire mũhũ. Sa quẽ dutigũ mũhũ pehe dutiyere yũhdũducagũ niaga, niahye Pablo tiquirore.

⁴ Tiquiro sa nigũ tũhoye Pablo cahapũ ducuyequina ohõ saha niahye tiquirore:

—Cohãcjũ tiquiro beseriquiro pahia pũhtorore ñano yahuducueracãhña mũhũ, niahye tiquina Pablöre.

⁵ Tiquina sa nigũ tũhoro Pablo ni nemoahye tja:

—Yuhũ acaye, tiquiro pahia pũhtoro ijiyere masiedũ yuhũ. Sa yegũ sa ni maca cãhti yuhũ. Cohãcjũ yere tiquina ojoari ohõ saha ni yahure tiquirore: “Mũhũ ya maca cjẽna pũhtorore ñano ni, yahuducueracãhña”, ni ojoahye, niahye Pablo tiquinare “Boya”, nino.

⁶ Sa ye topũ pũa curua cjẽna ijiahye. Ihcã curua saduceo masa ijiahye. Ape curua pehe fariseo masa ijiahye. Pũa curua tiquina ijigũ masino, Pablo judio masa bũcũnare tutuaro sañuducu yahuahye:

—Yuhũ acaye, yuhũ fariseo masũ ijiaja. Fariseo masũno macũta ijiaja yuhũ gũhũ. “Yariariquina

masa m̄jaeta”, ȳh̄u sa nidi buhiri ȳh̄ure ñano ye duare masa, niahye Pablo.

⁷ Tiquiro sa nigũ t̄hoye fariseo masa, saduceo masa tiquina basi cahme tuhtiahye. Sa ye tiquina basi p̄na curua tu wahye.

⁸ Saduceo masa oh̄o saha niñequina ijiahye: “Yariariquina masa m̄jasi. Espiritua, angele ḡh̄u ne mariedare”, niñequina ijiahye. Sa ye fariseo masa pehe tiquina yero saha niedahye. Sa ye Pablo “Yariariquina masa m̄jaeta”, tiquiro nigũ tiquina basi cahme tuhtiahye.

⁹ Sa cahme tuhtiye, tutuaro sañuducuahye. Sa ye fariseo masa mehna cj̄ena judio masa buheye-quina wahc̄ad̄uca, tuhti, yahuahye:

—Ahriquiro Pablo ñano yerari. Sa yero espíritu o angel, poto tiquiro mehna yahuducuriquiro iji-boaga, niahye tiquina.

¹⁰ Tiquina sa nidi bato tiquina ijipihtiyequina cahme tuhti, tutuaro usuahye. Pablöre tiquina wej̄e duagũ ih̄ñano cuesãh̄ye surara p̄htoro pehe. Sa yero Pablöre tiquiro ya w̄h̄p̄u ne cã dutiro, tiquiro masa watoap̄u surarare ohoahye.

¹¹ Ape ñami Jesu mari p̄htoro Pablo cahap̄u ducuro, yahuahye tiquirore:

—Cueracãh̄ña. Yojōp̄u oh̄ore Jerusal̄ep̄u yee buheyere yahuri m̄h̄u. Sa yeḡu Romap̄u ḡh̄ure oh̄o sahata yei wahaya, niahye mari p̄htoro Jesu Pablöre.

Judio masa Pablöre wej̄e duamahye

¹²⁻¹³ Ape decop̄u ñami cj̄ũno ijigũ judio masa cahmecoahye.

—Ohõ saha yeihna. Pablöre wejêihna. Tiquirore mari wejêato pano sihniedacũhna. Ihyeracũhna. Tiquirore wejêdana ɯjɯa mehna yariɯhna. Sa yero Cohãcjũ mari pehere wejêahdo, niahye tiquina.

Tiquina cuarenta bui cjũno judio masa ijiahye.

¹⁴ Tiquina sa nidi bato tiquina pahia pũhtoare, bucuɯna gũhɯre yahuye wahahye:

—Pablöre ɯsã wejêato pano ihyayere ɯsã ihyer-
aja.

¹⁵ Sa yena mɯsa, bucuɯna mehna ohõ saha ni pijioya. “Pablöre pari turi sinitu duaja”, niña surara pũhtoro. Mɯsa sa nidi bato surara pũhtoro ne cãhta dutiya Pablöre. Sa yena Pablo ohõ cahagã tiquiro wihigũ waro tiquirore wejênatja ɯsã, niahye tiquina pahia pũhtoare.

¹⁶ Sa ye Pablo pacjãno tiquina sa ni yahuducugũ tũhoahye. Tiquina sa nigũ tũhoro waha, surara ya wũhɯpɯ Pablöre yahuro sajãhye.

¹⁷ Tiquiro sa yahuri bato Pablo pehe ihcãquiro surarare pijio yahuahye tiquirore:

—Ahriquiro wahmɯnore pũhtoro cahapɯ neahña. Ahriquiro mɯhɯ pũhtoro yahu duaro nine, niahye Pablo.

¹⁸ Tiquiro sa nigũ tũhoro surara pehe Pablo pacjãnore tiquiro pũhtoro cahapɯ ne sa, yahuahye:

—Peresupɯ ijiriquiro Pablo pehe yũhɯre pijio, ahriquiro wahmɯnore mɯhɯ cahapɯ ne cã dutiri. Ahriquiro mɯhɯre yahuro taro niñohti, niahye surara tiquiro pũhtoro.

¹⁹ Tiquiro sa nigũ tũhoro pũhtoro pehe wahmɯno omocare ñehe tũã cã, masa marienopɯ tiquirore sinituahye:

—¿Duhse nigu tũ niari mũhũ yahũre? niahye tiquiro Pablo pacjũnore.

20 Tiquiro sa sinitugũ tũhoro ohõ saha ni yahuahye:

—Judio masa ihcãno mehna “Ohõ saha yeihna”, ni, ñamiapũ judio masa bũcũna cahapũ mũhũre Pablõre nea dutieta. “Bũcũna Pablõre pari turi sinitu duare”, ni mehoeta.

21 Sa niepegũta cuarenta bui cjũno masa tiquirore wejẽ duayequina duhti, cohte duare. Tiquina tiquirore wejẽato pano ihyayere ihyasi. Sa ye sihnisi. “Tiquirore mari wejẽdagũ Cohãcjũ marine wejẽahdo”, nidi tiquina basi. Sa ye yojopũre mũhũre Pablõre ne cãhta dutiye tiquina pehe duhti, cohte tuhasari, Pablõre wejẽñe tehe. Sa yegũ tiquina yahuye wihigũ tiquinare yũhtieracãhña mũhũ, ni yahuahye wahmũno surara pũhtorore.

22 Tiquiro sa nigũ tũhoro surara pũhtoro ohõ saha niahye:

—Yũhũre mũhũ yahurire apequinare yahueracãhña, ni yahuahye wahmũnore.

Sa ni tuhasa wahmũnore “Waharĩsa”, niahye tiquiro.

Pablõre pũhtoro Feli wame tiriquiro cahapũ ohoahye

23 Sa yero surara pũhtoro pũaro tiquiro yequina cien surara pũhtoare piji cã, tiquinare dutiahye:

—Dos cientos surarare, setenta caballoa bui pe-sayequinare, dos cientos doqueye cjũ cũoyequina mehna Cesareapũ wahatiquinare tiquina yere

quehno dutina wahaya. Sa yena m̄sa mia ñami nueve ijigũ m̄sa wahatore cohteya.

²⁴ Sa yena Pablöre caballoare tiquiro pesa-tiquinare quehno basaya. Pũhtoro Feli cahapũ, Cesareapũ, quehnoano soya tiquirore, niahye surara pũhtoro.

²⁵ Sa ni tuhasa papera ojoahye. Ohõ saha ni ojoahye tiquiro:

²⁶ “Yũhũ Claudio Lisia m̄hũre tutuagũ pũhto Felire quehnoa dutiaja.

²⁷ Judio masa ahriquiro Pablöre ñehe, wejẽmedi. Sa yegũ Roma cjũno tiquiro ijigũ masigũ, yequina surara mehna tiquirore yedohou esã.

²⁸ Sa yegũ tiquirore tiquina yahusãrire masi duagũ judio masa bũcũna cahapũ ne saũ tiquirore.

²⁹ Sa yegũ tiquiro judio masa ye dutiye dihitarẽ tiquiro yũhdũdũcagũ mari ye dutiyere tiquiro yũhdũdũcaeragũ ihñagũ, tiquirore peresupũ cũ duerũ. Yabe buhiri yariaro mariedare tiquirore.

³⁰ Sa yero judio masa tiquirore wejẽ dua, tiquina bũca quehegũ ihñano apequiro yahuri yũhũre. Tiquiro sa yahuri bato Pablöre yojopũre m̄hũ cahapũ ohogũ niaja. Sa yegũ tiquirore yahusãriquinare tiquiro ñañe yerire m̄hũre yahu duti tuhasã yũhũ”, ni, ojoahye surara pũhtoro.

³¹ Sa ye surara tiquina pũhtoro tiquiro dutiriro sahata yeahye. Tĩ ñamine Antipatri wame tiri macapũ Pablöre ne sahye.

³² Ape decopũ apequina surara caballoa bui pesaerariquina ti macapũ tojoa tahye tiquina ya macapũ. Apequina surara caballoa bui pesayequina dihita tiquirore ne yũhdũ cãhye.

³³ Tee Cesareap_u ne sahye Pablöre. Sa ye surara p_uhtoro tiquiro ohori p_ure p_uhtoro Felire wiahye. Sa ye Pablöre ne sahye p_uhtoro cahap_u.

³⁴ Tiquina sa wiari bato p_uhtoro ti p_ure tiquiro ihñari bato apequinare sinituahye:

—¿Di yehpa c_uño ijiajari ahriquiro Pablo? ni sinituahye tiquiro.

—Cilicia yehpa c_uño ijire, ni yahuahye tiquirore.

³⁵ Tiquinare sinitu tuhasa, Feli Pablöre yahuahye:

—M_uh_ure yahusāriquina ohōre tiquina wihig_u m_uh_u yahug_u tuhoutja, niahye Feli Pablöre.

Tiquiro sa nidi bato Herode ya w_uh_up_u tiquirore c_uahye. Sa yero tiquiro yequina surarare Pablöre cohte dutiahye p_uhtoro.

24

Pablo “Ñano yer_u y_uh_u”, ni yahuahye Felire

¹ Ihcā omope decori bato, Anania pahia p_uhtoro, apequina judio masa b_uc_una, dutiyere mihnidiquiro Tertulo wame tiriquiro mehna Cesareap_u esahye. Sa ye tiquina Pablöre yahusā duaye p_uhtoro Feli cahap_u esahye.

² Sa yero Pablöre top_ure tiquina ne sari bato Tertulo tiquirore yahusā d_ucahye. Sa yahusā d_ucaro ohō saha ni yahusāhye Felire:

—M_uh_u quehnoano masig_u, usā p_uhto m_uh_u quehnoano dutig_u usā ahri yehpa c_uña quehnoano iji c_u usā cahmequeno marieno. M_uh_u dutiye mehna quehnoañe pehere comesaro nine ahri yehpa.

³ Sa yena ʘsã quehnoano iji cãna bucueaja. Sa yena m̃h̃h̃ mehna quehnoano bucueaja.

⁴ Yojoꝑ̃re mehenogã m̃h̃h̃re cariboutja ỹh̃h̃. Mehenogã m̃h̃h̃ mehna yahuducu duaja. ʘsãre t̃h̃h̃odoqueorĩna m̃h̃h̃.

⁵ Ahriquiꝑ̃ro ʘsãre caribo ỹh̃h̃d̃h̃are. Ijipihtiye yehpari c̃j̃ñare judio masare tiquina usua sañuducugũ yere ahriquiꝑ̃ro. Sa yero masa tiquina basi cahme tuhtigũ yere ahriquiꝑ̃ro. “P̃h̃toare cohãh̃na”, niñequina mehna c̃j̃ño ijire ahriquiꝑ̃ro. Sa yero nazareno wame tiri curua p̃h̃toꝑ̃ro ijire.

⁶ Sa yero Cohãc̃j̃ w̃h̃h̃re ñano tiquiꝑ̃ro ye duagũ ihñana ʘsã ñeh̃ei ahriquiꝑ̃rore. [ʘsã ñeh̃edi bato ʘsã ye dutiyere tiquiꝑ̃ro ỹh̃h̃d̃h̃d̃ucariquiꝑ̃ro ijigũ tiquiꝑ̃rore buhiri dahre duami ʘsã.

⁷ ʘsã sa ye duepegũta surara p̃h̃toꝑ̃ro Lisia wame tiriquiꝑ̃ro tiquiꝑ̃rore ʘsãre tutuaro mehna ehma cãri.

⁸ Came tiquiꝑ̃rore yahusãriquinare m̃h̃h̃ cahap̃ waha dutiri Lisia. Tiquiꝑ̃ro sa nigũ t̃h̃h̃ona ahtã ʘsã.] M̃h̃h̃ p̃ũrita ahriquiꝑ̃rore sinitug̃, ijipihtiye tiquiꝑ̃ro ye buhirire masig̃ta m̃h̃h̃, niahye Tertulo Felire.

⁹ Tiquiꝑ̃ro sa nidi bato apequina judio masa “Tertulo tiquiꝑ̃ro nidiro sahata poto ijire”, niahye tiquina g̃h̃h̃.

¹⁰ Tiquina sa ni yahusãri bato p̃h̃toꝑ̃ro Feli Pablore yahu dutiahye. Ohõ saha ni yahuahye Pablo:

—Peye c̃h̃mari ahri yehpa c̃j̃ñare m̃h̃h̃ dutirire masiaja ỹh̃h̃. Sa yeg̃ ỹh̃h̃ yerire m̃h̃h̃re yahug̃ bucueaja.

11 Doce decorita wahare Jerusalēpu Cohācjüre yuhũ ño peori bato. Mũhũ ahri poto ijigũ masi duagũ apequinare sinituya.

12 Judio masa yuhũre Cohācjũ wuhũpũre boca tiquina ñehegũ masare ni sañuducugũ niedũ. Sa yegũ “Mũsa puhtoare cohãña”, nigũ niedũ. Sa yegũ judio masa buheye wuhũsere, tiquina ya maca gũhũre ne ñano yera tii.

13 Sa ye yuhũre yahusāriquina pehe tiquina yahusārire “Ohõ saha yeri ahriquiuro”, ni, yahu masiedare mũhũre.

14 Yojopũ yuhũ yerire yahutja mũhũre. Duita usã ñecusũmũa tiquina ño peoriquiurore mari Pacũre ño peoaja yuhũ gũhũ. Sa yegũ tiquiuro yere yeaja Jesu ye quehnoañe buheye nidiro sahata. “Jesu ye ni mehoñe ijire”, ni yahuducure ahriquina judio masa. Tiquina sa niepegũta Cohācjũ dutiye, Moisepũre tiquiuro cũrire ti gũhũre ño peoaja yuhũ. Sa yegũ Cohācjũ yere yahu mũhtariquina tiquina ojoari gũhũre ño peoaja yuhũ.

15 Ahriquina apeqũna judio masa tiquina tũhoturo sahata Cohācjũ ijipihtiyequina masare yariariquinare quehnoañequina, ñañequina mehna tiquina masa mũjagũ yerota. Yuhũ gũhũ sata ni tũhotuaja.

16 Sa yegũ buhiri mariedaja yuhũ. Cohācjũ tire masine. Sa ye masa gũhũ tire masine. Sa ye potota yahuaja yuhũ mũhũre. Sa yegũ quehnoano tũhotuaja.

17-18 'Peye cũhmarine ape siepu tinidigũ ijigũ Jerusalēne tojoa wihi, yuhũ acayere judio masa pejecũoyequinare niñerure ohogũ tũũ nii yuhũ. Tojoa wihi Cohācjüre ño peogũ tũũ, tiquiuro ya

wuhupɯ sajãmi. Sa yegɯ Cohãcjũ tiquiro cose dutiro sa hata yuhɯ basi yuhɯ ñañene coseri bato wahiquire ore oho duami tiquiro ño peogɯ tãhɯ. Topɯ yuhɯ ijigũ ahriquina judio masa yuhure bocari. Tiquina bocagũ apequna yuhɯ mehna mariedari. Usua, sañuducuyequina mariedari.

¹⁹ Sa ye apequna judio masa Asia yehpa cjëna topɯ ijiri. Tiquina yuhɯ ñano yegũ ihñariquina ijiye, yahusãñe ahtaahro.

²⁰ Ahriquina ohõpɯre ijiyequina pehe judio masa bucuna mehna yuhɯ ijigũ ihñariquina yuhɯ ñano yerire masiñe, tiquina gũhɯ yahusãahdo.

²¹ Ihcãnogã pũritare yuhure tiquina yahusã masine: Ti pje tiquina mehna ijigɯ ohõ saha ni tutuaro sañuducu yuhɯ. “Yariariquina masa majaeta’, yuhɯ nidi buhiri, buhiri dahrere masa”, nii tiquinare, ni yahuahye Pablo Felire.

²² Tiquiro sa ni yahuri bato Feli ohõ saha ni yahuahye Pablöre:

—Yojopɯ to puno tjire. Surara pãhtoro Lisia tiquiro wihiri bato mähure yuhɯ yeatore masiitja yuhɯ, niahye Feli Pablöre.

Feli pehe Jesu yequina tiquina yerire quehnoano masi pehoriquire ijiyahye.

²³ Sa ni tuhasa, Pablöre cohteriquiro surarare Feli quehnoano ihña nanɯ dutiahye “Peresupɯ ijiriquiro duhtiari”, nino. Sa ijieperota mehenogã ohori tiquiro tinatorre. Pablo mehna cjënare tiquirore peresupɯ ijiriquirore yedoho dutiro sa dutiahye Feli.

²⁴ Meheñe decorigã bato Feli, tiquiro namono Drusila wame tiricoro mehna ahta, Pablöre piji-ahye. Feli namono pehe judio masono ijiyahye.

Pablore tiquina pijiri bato, Jesucristore tiquiro wacũ tutuayere Pablo pehe yahuahye tiquinare.

²⁵ Sa yahuro quehnoañene, quehnoano wacũ masiñene, ñañene cahmedare, pihtiri deco ijigũ Cohãcjũ masare tiquiro buhiri dahreatore yahuahye Pablo. Tiquiro sa ni yahugũ tahoro Feli cuero, Pablore yahuahye:

—Yojoꝛꝛe waharĩsa. Came yahũre dahraye mariedagũ mũhũre pijiitja tja, niahye Pablore.

²⁶ Sa nino Pablo tiquiro niñeru ohogũ cahmemahye Feli. Sa yero tiquiro niñerure cahmeno, peye tahari Pablore piji, tiquiro mehna yahuducue timahye Feli. Niñerure tiquiro wapa yegũ Pablore wioboaga, ape taha yero.

²⁷ Pũa cahma bato Porcio Festo wame tiriquire Feli comesariquire ijiahye. Sa ijiepegũta Feli pehe pũhtoro ijiro, judio masare bucuegũ ye duahye. Sa yero tiquiro Pablore peresupũ iji dutiniahye.

25

Pablo Festore tiquiro yerire yahuahye

¹ Sa ye Festo ti yehpapũ ihtia deco tiquiro ijiri bato, Cesareapũ ijiriquiro waha, Jerusalẽꝛũ esahye.

² Topũ tiquiro ijigũ pahia pũhtoa, judio masa pũhtoa mehna Pablore tiquina yahusãrire yahuahye Festore.

³ Pablo mahapũ wahagũ tiquirore bũca quehe, wejẽ duaye nimahye tiquina. Sa ye tiquina Festore tutuaro sinimahye:

—Pablore Jerusalẽꝛũ ohoya, ni, sinimahye tiquina Festore.

4 Tiquina sa nigũ tũhoro, Festo yahuahye tiquinare:

—Yojopũre Pablo Cesareapũ peresu ijire. Yojopũre yũhũ topũ wahau tũuta niaja.

5 Pablo tiquiro ñano yeriquiro ijigũ, mũsa pũhtoa Cesareapũ yũhũ mehna waha, tiquirore yahusãahdo, niahye Festo.

6 Sa yero Festo ocho o diez decori tiquina mehna tiquiro ijiri bato Cesareapũ tojoaa wahahye. Ape decorũ tiquiro buhiri dahre dutiri wũhũpũ dujiro, Pablone ne cãhta dutiahye.

7 Sa ye Pablo Festo cahapũ tiquiro wihigũ, judio masa Jerusalẽpũ ahtariquina pehe Pablo cahapũ ducu, tiquirore tutuaro mehna yahusã dũcahye. Sa yahusãepeta “Ahriquiri tiquiro ñano yegũ ihũau”, ni, masiedahye.

8 Tiquina sa ni yahusãri bato Pablo tiquiro yerire yahuahye:

—Judio masa tiquina dutiyere, Cohãcjũ wũhũ cjẽ dutiyere, Roma cjũno pũhoro tiquiro dutiyere yũhdũdũcaerũ, niahye Pablo.

9 Festo pehe judio masare bucuegũ ye duaro, Pablone sinituahye:

—¿Jerusalẽpũ waha duajari mũhũ? Mũhũ yerire yũhũre topũ yahuta mũhũ, niahye Festo Pablone.

10 Tiquiro sa nigũ tũhoro Pablo yahuahye:

—Ijipihtiyequina pũhoro tiquiro ya wũhũpũ buhiri dahre dutiri wũhũpũ ijiaja yojopũre. Ahri wũhũ boropũ yũhũ yerire tũhoya. Judio masare yũhũ ñano yerarire quehnoano masine mũhũ.

11 Dutiyere yũhdũdũcarigũ ijigũ “Yũhũre wejẽdacãhũa”, niedaboaya yũhũ. Sa yegũ ahriquina yahusãri pehe ni mehoñe ijigũ yũhũre

yahusāriquinare yuhure oho masiedare mahu. Yuhu yerire ijipihitiyequina pūhtorore Césare yahu duaja, niahye Pablo.

¹² Tiquiro sa nigū tūhoro Festo pehe quehnoano masi yahuyequinare sinitu tuhasa, yahuahye Pablöre:

—Mahu ijipihitiyequina pūhtorore mahu yerire mahu yahu duagū tiquiro caharu ohonatja mahure, niahye Festo Pablöre.

Festo pūhtoro Agripare Pablo tiquiro ijiye tiyere yahuahye

¹³ Cameru pūhtoro Agripa, Berenice wame tiri-coro mehna Cesarearu Festore ihñañe esahye.

—¿Ne, ijiajari mahu? niahye tiquina Festore piti caye.

¹⁴ Topu peye decori tiquina ijiri bato Festo yahuahye Agripare Pablo tiquiro ijiye tiyere:

—Ohöre Feli tiquiro peresu yeriquiro ijire.

¹⁵ Sa ye Jerusalēru yuhu wahagū judio masa tiquina pahia pūhtoa, tiquina bucana mehna ahriquiore yahusāri. “Tiquiro ye buhirire wejēña tiquirore”, ni, sinidi tiquina yuhure.

¹⁶ Tiquina sa ni sinigū tūhogu yuhu tiquinare ohō saha ni yahuu. “Roma cjēna pehe peresu tiquina yeriquinare masare ohoerare. Sa yegu tiquirore ohoeraja musare. Ūsā ñehediquirore tiquirore yahusāriquinare tiquiro ihñato pano tiquirore buhiri dahre masiedaja usā. Tiquiro basi tiquiro yerire tiquiro yahueragū tiquirore buhiri dahre masiedaja usā”, nii tiquinare.

17 Sa yeg_u ohõre tiquina wihig_u ihñag_u yoari pje yer_u y_uh_u. Sa yeg_u ape decop_u buhiri dahre dutiri w_uh_up_u dujig_u, tiquina yahusãriquiore pijii.

18 Sa ye ti w_uh_up_u tiquiore wihig_u ihñañe tiquiore ihña tuhtiyequina wahcãd_ucari. Tiquina sa wahcãd_ucag_u ihñag_u “Ña y_uhd_uaro ni yahusãeta”, ni, t_uhotumi y_uh_u tiquinare. Tiquiore yahusã duepeta yahusã masiedari tiquina.

19 Sa ye ahriquiore Cohãcj_u yere tiquiore yahuri buhiri judio masa tiquiore tuhtiri. Jesu wame tiriquiore tiquiore yaria masa m_ujarire tiquiore yahuri buhiri yahusãri ahriquiore. Ahri dihitare yahusãri.

20 Tire masiedag_u tiquiore quehnoano sinittuu. “¿Jerusalẽp_u waha duajari m_uh_u y_uh_u mehna? Top_u yahuya m_uh_u yerire y_uh_ure”, nimi tiquiore.

21 Y_uh_u sa niepeg_uta tiquiore waha duerari. “Y_uh_u yerire ijipihtiyequina p_uhtorore yahu duaja”, nidi tiquiore y_uh_ure. Tiquiore sa nidi bato ohõp_uta tiquiore cohte dutii, ijipihtiyequina p_uhtoro cahap_u tiquiore y_uh_u ohoato pano, niahye Festo Agripare.

22 –Y_uh_u basi t_uho duaja tiquiore, niahye Agripa Festore.

–Ñamiap_u tiquiore t_uhoya m_uh_u, ni yahuahye Festo.

23 Ape decop_u Agripa, Berenice mehna tiquina buhiri dahre dutiri w_uh_up_u esa, “P_uhtoa ijiaja _usã”, niñe cua pesaro ye ihñoahye tiquina, surara p_uhtoa, ti maca cjẽna p_uhtoa mehna. Sata ye sajãhye ti w_uh_up_u. Tiquina sajã sari bato Pablore pijiahye Festo.

24 Sa yero Festo ohõ saha ni yahuahye:

—Pũhto Agripa, masa ijipihtina ahri wãhũre cahmecoana, tãhoya. Ohõre ahriquiroy peyequina judio masa tiquina yahusãriquiroy ijire. Jerusalẽpũ, Cesareapũ gũhũre tiquina tiquiroy yahusãri. “Tiquiroy wejẽña”, sa niducuye nine tiquina.

25 Tiquina sa niepegũta ohõ saha tãhotuaja yũhũ. Ahriquiroy ne ñano yeriquiroy ijierare. ¿Yabe buhiri wejẽboagari mari tiquiroy? Sa yegũ ijipihtiyequina pũhtoroy César Augustoy ahriquiroy yerire tiquiroy yahu duagũ ijipihtiyequina pũhtoro cahapũ ohogũtja tiquiroy.

26-27 Sa yegũ ahriquiroy yerire tãho, quehnoano masiedarĩaja yũhũ. Sa masiedagũ mari pũhtoroy yahu ojoa masiedaja. Sa yegũ masare tiquiroy yahugũ tãho dutigũ niaja yojopũre. Pũhto Agripa, yojopũ pũritare ahriquiroy ijire mahũ sinituatiquiroy. Mahũ sinitu tuhasa, mari masidi bato ahriquiroy tiquina yahusãrirey quehnoano yahu ojoaũtja. Ahriquiroy ñano yerire yũhũ masiedapegũta mari pũhtoro cahapũ tiquiroy yũhũ ohogũ quehnoaedare. Sa yegũ yojopũre tiquina yahusãrirey quehnoano masi duagũ niaja, niahye Festo tiquinare.

26

Pablo Agripare tiquiroy yerire yahuahye

1 Tiquiroy sa nidi bato Agripa Pabloy yahuahye:

—Mahũ basita yahuya, niahye tiquiroy Pabloy.

Tiquiroy sa nidi bato Pablo pehe, “Dihta mari-ahña”, nino tiquiroy omocarine siõ mũo, tiquiroy yerire yahuahye:

² —Pũhto Agripa, yũhũre judio masa tiquina yahusãrire, yũhũ yerire mũhũre yahugũ, yojopũre quehnoano jeripohna tiaja.

³ Mũhũ judio masa usã yee tiyere, usã buh-eye gãhũre mũhũ quehnoano masigũ pũritare bu-cueaja yũhũ. Sa yegũ mũhũ yũhũre quehnoano tũhoya, ni dũcahye Pablo.

Pablo Jesu yaquiro tiquiro ijiato pano tiquiro ijie tirire yahuahye

⁴ Sa ni tuhasaro ohõ saha ni nemoahye tiquiro:

—Wahmũ yũhũ ijie tirire ijipihtiyequina judio masa masine. Ijipihtiyे decori yũhũ masa bajuari bato yũhũ ya dihtarũre, Jerusalẽpũ gãhũre yũhũ ijirire masine tiquina.

⁵ Coã waropũre fariseo masũ ijimi. Sa yegũ fariseo masa tiquina dutiyere, tiquina yeye borore ye pehogũ yũhũ ijigũ tiquina masine. Tiquina mũhũre yahu duaye, tire yahu masine tiquina.

⁶ Ahri buhiritã yũhũre yahusã mũjare. Usã ñecusumũa iji turiayequinare “Yariariquinare masoutja”, Cohãcjũ tiquiro ni cũrire “Poto tjire”, yũhũ nidi buhiri ahriquina yũhũre yahusã mũjare.

⁷ Yũhũ acaye judio masa ijipihtiyequina doce cururi cjẽna Cohãcjũ masare tiquiro masoatire bucue, cohteducure. Sa ye Cohãcjũre ño peoducure. Sa cohteducuyequina ijie usã yero saha yere tiquina. Pũhto Agripa, sa ihcãno saha yena usã ijiepegũta tiquina pehe tiquiro masoatire yũhũ cohteri buhiri yũhũre yahusã mũjare judio masa.

⁸ ¿Musa judio masa pehe dahse yena Cohãcjũ tiquiro masorire tiquina yahugã tũho duerajari masa, judio masa? ni yahuahye Pablo.

Pablo Jesu yequinare tiquiro ñano yee tirire yahuahye Agripare

⁹ Sa ni tuhasa ohõ saha ni yahu nemoahye:

—Jesure Nazare cjũnore ihñedarĩgũ, ñañe dihitare ye duami tiquiro yequinare.

¹⁰ Sa yegũ Jerusalẽpũ sa yee timi yũhũ. Pahia pũhtoa yũhũre tiquina dutiri bato peyequina Jesu yequinare peresu yee tii. Sa yegũ pũhtoa tiquinare wejẽ dutigã, wejẽ dutii yũhũ gãhũ.

¹¹ Peye tahari ijipihtiye judio masa buheye wũhũsepũ Jesu yequinare ñano ye dutie tirũ. Sa yegũ Jesu yequina Jesure tiquina cohãgũ ye duagũ nimi. Tiquina mehna tutuaro usuaũ yũhũ. Sa yegũ apeye macaripũ gãhũre tiquinare ñano yegũ esae tii yũhũ, ni yahuahye Pablo.

Pablo Jesu yaquiro tiquiro wahaire yahuahye (Hch 9.1-19; 22.6-16)

¹² Sa ni tuhasa ohõ saha ni yahu nemoahye:

—Damascopũ Jesu yequinare ñano ye duagũ esami. Tiquinare ñano yũhũ ye duagũ ihñañe pahia pũhtoa yũhũre waha dutiri.

¹³ Ohõ saha ijiri pũhto Agripa: Coheri pje ijigã waro mahapũ yũhũ wahagũ uhmũano cjẽ asi siteye, asũ deco cjũno yũhdũoro, yũhũre yũhũ mehna wahayequina gãhũre asi siteri.

¹⁴ Ʋsã ijipihina yehpapũ bora quehe sa, judio masa ye mehna yũhũre tiquiro yahuducugã

tuhou. “¿Saulo, duhse yegu mahu yuhure ñano yeajari? Mahu yuhu mehna usuagu yuhure yahrtieragu, mahu basi ñano yuhdure”, nidi yuhure.

15 “¿Puhhto, noa boro ijiajari mahu?” ni, sinituu yuhu. “Yuhu Jesu, mahu ñano yenohrigu ijiaja.

16 Wahcãdũcaya mahu. Mähure yuhu cahacjũ ijiajũ yegu tagu, yojoru bajuaja yuhu. Miare yuhure mahu ihñarire, came mähure yuhu ihñoati gühure arequinare yahuguta mahu.

17 Judio masare, judio masa ijieyequina gühure mähure buhe dutigu ohogutja. Tiquina caharu mahu ijigũ, mähure tiquina ihña tuhtigũ mähure yedohogutja.

18 Yeere tiquinare masigũ yeya mahu. Sa yegu tiquinare ñañene duhugũ yeya. Quehnoañe pehere comesagũ yeya tiquinare. Watĩnore cahmedagũ yeya mahu. Sa yegu Cohãcjũ ye pehere yegũ yeya mahu tiquinare. Mahu sa yegũ tiquina yuhure wacũ tutuaeta. Tiquina sa wacũ tutuagũ ihñagu tiquina ñañe yerire boutja. Sa ye tiquina Cohãcjũ tiquiro beseriquina mehna cjẽna ijietã. Tiquiro ohoatire cãoatiquina ijietã tiquina”, nidi Jesu yuhure, ni yahuahye Pablo.

Pablo tiquiro yerire tiquiro dahrayere yahuahye

19 Sa ni tuhasa ohõ saha ni yahu nemoahye:

—Puhhto Agripa, uhmano cjẽ yuhu tuhoyere yuhdũdũcaeru.

20 Damascoru buhe mähuta. Came Jerusalẽru buhei tja. Came Judea yehparu, judio masa ijieyequina caharu gühure masare tiquina ñañe yerire buja witi dutii, Cohãcjũ yere cahme dutigu. “Quehnoañene maha yegũ ihñañe ñañene maha

bujua wistirire apequina masieta”, nigu, tiquinare quehnoañene ye dutigu buhei.

²¹ Cohãcjũ ya wuhuru yahu ijigũ yahu sa ni yahuri buhiri judio masa yuhure ñehe, wejẽ du-amedi.

²² Tiquina sa yepegũta decoripe Cohãcjũ tiquiro yedohoro mehna sa buheducuaaja. Sa yegu yojopare musa ijipihtina puhtoare, ihyo ijina gũhure tiquiro yere yahugu niaja. Panopũ cjẽna Cohãcjũ yere yahu mahtariquina, Moise mehna tiquina yahuyuriro sahata yahuaja yuhũ gũhũ. Ohõ saha ni yahuyuahye tiquina.

²³ “Cristo Cohãcjũ ohoriquiro pehe ñano yuhdurota. Sa yero yariaro masa mija mahtariquiro waharota tiquiro. Sa yero masare tiquiro yuhduoatire judio masare, judio masa ijieyequina gũhure masigũ yerota”, ni yahuyu ojoae tiahye panopũ cjẽna. Yuhũ gũhũ tiquina yero sahata yahuaja, ni yahuahye Pablo Agripare.

Pablo Agripare Jesu yaquiro wahagũ ye duamahye

²⁴ Tiquiro sa ni yahuri bato Festo tiquirore tutuaro sañuducu yahuducuahye:

—Pablo, mũhũ tũho masiegũ ijire. Mũhũ peye buhegu cohto tia wahare, ni sañuducuahye tiquiro Pablõre.

²⁵ Tiquiro sa nigũ tũhoro Pablo yuhtiahye Festore:

—Puhto, tũho masiegũ ijieraja yuhũ. Yuhũ yahuye ijirota ijire. Sa yegu yuhũ ahrire cua pesaro mehna quehnoano niaja.

²⁶ Puhtoro Agripa pehe ahri yuhũ yahurire quehnoano masine. Sa yegu yuhũ tiquirore cuero

marieno yahuaja. Ahri yahuyere ijipihtiequina masa masine. Sa yegũ ijipihtie ahrire yũhũ ni-dire pũhtoro Agripa tiquiro masigũ masiaja yũhũ, niahye Pablo Festore.

Sa ni tuhasa ohõ saha niahye Agripare:

27 –Pũhto Agripa, Cohãcjũ yere yahu mũhtariquina tiquina yahue tirire tũhore mũhũ. Tiquina yahue tirire mũhũ tũhogũ masiaja yũhũ, niahye Pablo Agripare.

28 –¿Ahrire yũhũre yahugũ mehenogã mũhũ yahuye mehna Jesu yaquiro yũhũ wahagũ ye duagũ niajari mũhũ? niahye Agripa Pablore.

Tiquiro sa nigũ Pablo yũhtiahye:

29 –Mehenogã yahuducugũ o yoari pje yahuducugũ mũsa ijipihtinare “Yũhũ ijiro sahata Jesu yequina ijiahro”, ni sini basaja Cohãcjũre. Sa siniepegũta yũhũ yero saha peresupũ mũsa ijigũ cahmedaja yũhũ, niahye Pablo Agripare.

30-31 Tiquiro sa nidi bato Agripa, Festo, Berenice ijipihtiequina apequina mehna wahcãdũca, wi-jia, tiquina basi yahuducuahye:

–Ahriquiro buhiri mariedare. Sa yena tiquirore ne peresu ye masiedaja mari. ¿Sa yena mari yabe buhiri tiquirore wejẽboagari? ni, yahuducuahye tiquina basi.

32 –Ahriquiro “Ijipihtiequina pũhtorore César pehere yũhũ yerire yahu duaja”, tiquiro niedagũ mari wioboaya tiquirore peresupũ ijiriquire, niahye Agripa Festore.

27

Pablo tiqirore tiquina yahusãrire Romapɥ yahuro wahahye

¹ Pablöre Italiapɥ yucɥsa mehna ohoye tehe, tiqirore apequina mehna tiquina peresu yeriquina mehna Julio wame tiriqiro mehna cūri tiquina. Julio cien surara pɥhtoro ijiro, tiqiro ya curua “Augusto yequina surara”, wame tiri.

² Sa yena Adramitio wame tiro cjãria yucɥsapɥ sajãɥ usã. Tia Asiapɥ wahatia ijiri. Sajã tuhasa, tia mehna wahaɥ. Aristarco Tesalónica wame tiri maca cjũno usã mehna wahari. Tesalónica Macedonia yehpapɥ ijire.

³ Ape decopɥ usã Sidõpɥ esau. Topɥ esaro Julio Pablöre quehnoano yeri. Sa yero Pablöre tiqiro mehna cjẽna cahapɥ ihñano waha dutiri. Sa yero Pablo mehna cjẽna tiqirore tiqiro cahmeñene tiquina ohogũ “Quehnoanota”, nidi Julio.

⁴ Yucɥsa mehna usã pehãgũ tutuaro wihnono usãre ape sierɥ wẽdoque pehõri. Sa yena Chipre wame tiri nɥcɥo cahmotaropɥ poto peherɥ wahaɥ usã.

⁵ Tee Ciliciare yɥhdɥa, Panflia gũhɥre yɥhdɥa, Mira wame tiri macapɥ Licia yehpapɥ ijiri macapɥ pehã sau.

⁶ Topɥ esana, Alejandríapɥ ahtariare, Italiapɥ wahatiare yucɥsare bocaɥ. Sa yero usãre tiapɥ waha dutiri surara pɥhtoro.

⁷ PeYe decori dero dero waha, “Wape cɥo yɥhdɥare”, ni, waha, Gnido wame tiri maca pɥtopɥ esau usã. Topɥ esa yɥhdɥa, wihnono tutuaro wẽgũ, usã waha duariropɥ usãre wẽ ohõedari. Sa yena usã cū pehe peherɥ majare pehãa wahaɥ. Sa

yena Creta wame tiri nꝛꝛꝛo cahmotari pahrẽ pehe usã pehãa waha, Salmón wame tiri ñoare yꝛhdꝛa wahaꝛ usã.

⁸ Topꝛ yꝛhdꝛ, ti nꝛꝛꝛo dꝛhtꝛ cahapꝛ waha, “Wape ꝛꝛo yꝛhdꝛare”, ni, waha, Quehnoari petamaha wame tiropꝛ wahã saꝛ. Petamaha Lasea wame tiri maca cahapꝛ ijiri.

⁹ Topꝛ yoari pje usã ijiri bato, usã wahato pehe cua yꝛhdꝛari. Sa yero tiqꝛina sijiri deco bose deco yꝛhdꝛari bato, Pablo tiqꝛinare yahuri:

¹⁰ –Tꝛhoya mꝛsa. Sijiri deco bose deco bato mari wahagũ marine minino cua yꝛhdꝛare. Ahria yucꝛsa, yucꝛsa cꝛẽ, mꝛsa doeri cꝛẽ gũhꝛ mari mehna cꝛẽna gũhꝛ mari butiboaga mari wahana, nidi Pablo.

¹¹ Tiquiro sa niepegũta surara pꝛhtoro yucꝛsa upꝛore tꝛhoro, ohoturiquiro gũhare tꝛhoro, Pablo yahuye pehere tꝛho duerari waha duaro.

¹² Tiquina pahsari petamaha quehnoari petamaha pohecꝛ ijigũ tiquina pahsari petamaha ijierari. Sa ijiri petamaha ijigũ yucꝛsa cꝛẽna peyequina waha dua, Feniceꝛꝛ yojoa duamedì. Fenice Creta wame tiri nꝛꝛꝛo cꝛã petamaha ijiro, wiñnono ahtaro pehe, asũ sajãno pehe cũ pehe peheꝛꝛ, poto peheꝛꝛ gũhare ihñadoqueo, wiñnono ahtagũ quehnoano cahmotari maca ijiri. Sa ijiri petamaha ijigũ masiñe tiquina topꝛ ihcã pohecꝛ iji duamedì.

Pajiri mapꝛ wiñnono, acoro mehna pajiro wẽ cãhtahye

¹³ Sa ye sur pehe derogã wiñnono ahta dꝛcari. “Miare quehnoari deco mari wahati deco ijire”, ni tꝛhotumahye tiquina. Sa wiñnono wẽgũ yucꝛsa

mehna waha dũca, Creta nũcũo dũhtũ cahagã yo-
joaũ usã.

¹⁴ Sa yojoaepegũta came cjũno wihnono noreste
wame tiri wihnono tutuaro wẽdi.

¹⁵ Sa yero yucũsare wihnono tutuaro wahã wi-
hiri. Wihnono ahtaro pehere waha masiedana,
majare paha, wihnono wẽonopũ wahaũ usã.

¹⁶ Cauda wame tiri nũcũogã cahapũ sur pehepũ
waha, ti nũcũogã usãre mehenogã cahmotari. “Ma-
rine wape cũo yũhdũare”, nina tore pajiria yucũsa
cjãria meheniagã yucũsagãre quehnoano weje peo
dũhteĩ usã.

¹⁷ Tiagãre yucũsapũ usã weje peo dũhteri bato
pajiria yucũsapũ pajiri da mehna tiquina wahme
ñehe peori. Sirte wame tiri padũrore “Tia yucũsa
doque wahã sari”, niñe, cue nidi tiquina. Sa ye wi-
hno ñeheñe suhtire tiquina ne dijiori bato yucũsa
dihitare wihnono wẽdoqueori.

¹⁸ Wihnono, acoro mehna tutuaro ahtari. Ape
deco gũhũre wihnono mũnanota ahtagũ ihñañe
tiquina doeri cjẽne diapũ duredoque ño tuhasa,
pehãa wahaũ usã.

¹⁹ Ape deco yucũsa cjẽne diapũ cohãri tiquina
basi.

²⁰ Peye decori ñicuñe decori ijigũ, asũ deco cjãno
ñahpicoha paca gũhũ ne bajuerari. Sa yero tutuaro
wihnono wẽdi. Sa yena “Minia wahaja mari. Sa
yena yariaa wahanata”, ni tũhotumi usã.

²¹ Sa ye tiquina yoari pje tiquina sijiri bato Pablo
tiquina potu ducu, yahuri tiquinare:

—To pano mũsare yũhũ yahugũ tũhoerari mũsa.
“Cretapũ ijirina mari wahagũ cuarĩaga”, yũhũ nigũ

tahuerari musa. Yuhure tuhona, ahria cjẽ ijipih-
htiyere boeraboaya musa.

²² Sa niepeguta yojopu musare yahuaja. Cuer-
acãhña. Ijipihina mari yuhunata. Ahria yucusa
dihita marine wahtia waharota.

²³ Mia ñamine Cohãcjũ yaquiro angel yuhure
bajuari. Cohãcjũ yaquiro ijiaja yuhu. Sa yegu
tiquirore ño peoja yuhu. Angel pehe yuhu caharu
ahtaro, yahuri.

²⁴ “Pablo, cueracãhña. Ijipihitequina
puhtorore mahu yerire mahure yahuro cahmene.
Cohãcjũ quehnoariquiro ijire. Sa yero tiquirore
mahu sinidiro sahata yojopure mahu mehna cjẽna
gãhure yedohorota”, nidi yuhure angel.

²⁵ Sa yena cueracãhña musa. Angel yuhure
tiquiro nidiro sahata waharota. Cohãcjũre wacũ
tutuaja yuhu. Sa yegu tiquiro yahuriro sahata
“Ijirota ijire”, ni tahotuaja yuhu.

²⁶ Yuhu sa niepeguta marine nucorpu wihnono
wẽdoque ohõnota, ni yahuri Pablo tiquinare.

²⁷ Ihcã ñami pu semana bato pajiri ma Adria
wame tiri mapu wihnono usãre tutuaro wẽdi. Ti
pjere ñami decoru yucusa cjẽna unna pehe “Duhtu
caharu ijiaja mari”, ni tahoturi tiquina.

²⁸ Sa ni tahotuye nucuria comea yuta da mehna
duhte, duhudoque dijio, queori. Treinta y seis
metro waro uhcuãri. Mehenogã waha, queori tja.
Ti pjere veintisiete metro waro uhcuãri.

²⁹ Sa ye utã pacare “Doque wahã sari”, niñe
yucusa ohoturpu pititia pjine duhte pohoye
pjine duhudoque dijiori diarpu. Sa ye “Sojaro
mehna bohreahro”, ni, tutuaro sinidi tiquina.

³⁰ Yucusa cjẽna unna pehe duhtimedi. Tiquina

meheniagãre yuc̣sa cjãriare diap̣a weje boro poho, yuc̣sa ehquẽap̣a ḍhte pohoye p̣ĩnine tiquina dijioriro sahata yeri tiquina meheniagãre “Marine ihñari”, niñe.

³¹ Tiquina sa yepegũta Pablo surara p̣htorore, tiquiuro yequina surara mehna yahuri:

—Ahriquina ɯṃa meheniagã yuc̣sa mehna tiquina wahagũ ṃsa ijipihtina yarianata, nidi Pablo.

³² Tiquiuro sa nigũ ṭhoye surara pehe meheniagãre ḍhteyē darire ỵhre sure, tiare cohãri.

³³ Bohreato panogã Pablo tiquinare tutuaro ihya dutiri:

—P̣a semana waro ṃsa ḍhse wahatire masi duana, cohtena, ne ihyerari ṃsa.

³⁴ Sa yena yojop̣are ihyana taya. Tutuaro ṃsare ihya dutiaja. Ṃsa cati duana ihyaya. Ijipihtina ṃsa ỵhḍnata, nidi Pablo tiquinare.

³⁵ Tiquiuro sa nidi bato Pablo p̣ãre ne, ijipihtiyequina tiquina ihñonop̣a Cohãcj̣re “Quehnoare”, ni duhu peo, tire ihya ḍcari tiquiuro.

³⁶ Tiquiuro sa ihyagũ ihñañe tiquina cuero marieno waha, ijipihtiyequina tiquina g̣ḥa ihyari.

³⁷ Ƴsã ijipihtina doscientos setenta y seis masa yuc̣sap̣a ij̣i ɯsã.

³⁸ Tiquina ijipihtiyequina yapia waha “Ahria yuc̣sa ṇc̣u niaga”, ni, peye trigo ihyayere diap̣a cohãri.

Yuc̣sa paḍrop̣a doque quehe saḥye

³⁹ Bohreagũ yuc̣sa cjẽna ɯṃa ṇc̣uore ihñañe, “Ohõ saha wame tiri ṇc̣uo ijire ahri ṇc̣uo”, ni, ihña masiedari. Sa masiedapeta tiquina pari

tucũpũ padũro ijigũ ihñañe, “Mari ti tucũpũ wahaana, topũre doque pje saboaga padũropũ”, nidi tiquina.

⁴⁰ Sa niñe dũhte pohoye pjĩnine dũhteye darire yũhre sure dijioahye. Ohoturi pjĩ dũhteye dari gũhũre yũhre sure cãri tiquina. Tiquina sa yeri bato yucũsa ehquẽa cjã suhtirore wahcõ docori, poto wihnono wẽdoqueogũ cahmeñe.

⁴¹ Sa yepegũta yucũsa ehquẽa pehe ape padũropũ quehe sa, nũjũa masiedari. Sa yero ohoturore tutuaro pahcõri quẽ ohõgũ tia ohoturo wahtia wahari.

⁴² Tia sa wahagũ ihñañe ohõ saha nidi surara:

—Ahria minigũ mari peresu yeriquina dũhtũ cahapũ ba nũjũa duhtieta. Sa yena tiquinare wejẽ pehouhna, nidi surara.

⁴³ Sa niepegũta surara pũhtoro pehe Pablore wejẽ dueraro, ijipihtiyequina peresu ijiyequinare wejẽ duerari. Sa yero ijipihtiyequina ba masiñequinare surara pũhtoro poto dũhtũ cahapũ ba nũjũa dutiri.

⁴⁴ Sa ye apeqũna yucũsa cjẽ pjĩni wahti siteri pjĩni mehna bora ñojoa, ti pjĩni bui pesa ba nũjũari. Ũsã sa yena usã ijipihntina dũhtũ cahapũ wahã saũ.

28

Pablo Malta wame tiri nũcũopũ ijiyahye

¹ Sa ye ti nũcũopũ usã ijipihntina majadũca sana, ti nũcũo wamene masii. Malta wame tiri nũcũo ijiri.

² Ti nũcũo cjẽna masa usãre quehnoano yeri. Sa yena usã acoro weri bato yũsũa yũhdũari usãre. Sa ye to cjẽna pehe peca wijiã tuhasa, usãre sohma dutiri.

³ Pablo pecare ne cãhta, tu tiãri. Tiquiro tu tiãri bato ti peca puhiap_u sañariquiro aña tutuaro asigũ wijia taro, Pablo omocap_u bahque wahã sari yaha wero marieno.

⁴ Tiquiro bahque wahã sagũ ihñañe ti n_uc_uo cjëna tiquina basi ohõ saha ni yahuducuri:

—Ahriquiro masa wejëdiquiro ijiboaga. Sa yero tutuaricoro buhiri dahrerico_u a_um_use cjõno tiquirore buhiri dahrero, cati dutierare. Tiquiro pajiri map_u minino y_uhd_u tuhasari jimedi. Yo-jop_uare ticoro pehe tiquirore cati dutierare, nimedi tiquina basi.

⁵ Sa niepegãta Pablo añare pecap_u wejë sitedoqueori. Tiquirore aña purïedari.

⁶ “Ipirota”, niñe, cohtemedi tiquina. Ne ipierari tiquirore. “Tiquiro yariaa waharota”, niñe tiquina cohtemedi. Tiquirore purïedari. Yoari pje bato tiquirore ipieragũ ihñañe, tiquirore purïedagũ ihñañe, sijoro t_uhoturi tiquina. “Ahriquiro cohãmana mehna cjõno ijiboaga” nimedi tiquina.

⁷ Tiquina ba wahã sariro cahagãp_u Publio wame tiriquiro ye weseri ijiri. Tiquiro ti n_uc_uo cjãno p_uhtoro ijiri. Sa yena _usãre tiquiro quehnoano yegũ ihtia deco waro tiquiro ya w_uh_up_u ijini_u _usã.

⁸ Publio pac_uro yojoa mehna, ujuaye dohatiriquiro ijiri. Sa yero tiquiro cuñanop_u cuñari. Sa yero Pablo dohatiriquiro ya tuc_up_u sajã, Cohãcjãre sini, tiquiro omocarine tiquiro bui duhu peo, quehnoa wahagũ yeri tiquirore.

⁹ Tiquiro quehnoa wahagũ ihñañe ijipihtiyequina apequina ti n_uc_uo cjëna dohatiyequinare Pablo cahap_u ne cãhtari. Tiquina sa ne cãhtagũ

ihñano Pablo quehnoa wahagũ yeri tiquina gũhure.

¹⁰ Came tiquina peyequina usãre wapa marieno ohori. Usã wahato panogã ijipihtye usã cahmeñene, usã wahana ihyatire yucusapũ dure sãri tiquina.

Pablo Romapũ esahye

¹¹ Ihtia asũ ti nucupũ usã ijiri bato yucusa mehna waha usã. Tia yucusa ehquẽapũ puaro cohãmana Cástor, Pólux wame tiyequina tiquina queoye ducuri. Alejandriapũ ahtaria ijiri tia. Pohẽcũ ijiro puno ti nucupũ tia yucusa pahsari.

¹² Waha, Siracusa wame tiri macapũ esana, ihtia deco waro ti macare ijii usã.

¹³ Ti macare wijia, waha, Regio wame tiri macapũ usã esau. Ape decopũ surpũ wihnono ahta, usãre wẽdoqueori. Pua deco bato Puteoli wame tiri macapũ esau.

¹⁴ Topũ Jesu yequina meheñequinagã usãre piti cari.

—Ihcã semana waro usã mehna tojoaya, nidi tiquina usãre.

Tiquina sa nigũ tũhona ihcã semana waro tiquina mehna tojoarĩ. Came mahapũ maja, Romapũ esau usã.

¹⁵ To cjẽna Jesu yequina pehe Romapũ usã esatire tũhoye, Apio wame tiropũ doeri cjẽne duaropũ usãre piti cari. Apequina Jesu yequina ihtia wũhũ wame tiropũ usãre piti cari. Tiquina sa piti cagũ ihñano Pablo bucueye mehna Cohãcjũre “Quehnoare”, ni, quehnoano jeri sãa wahari.

16 Romap_u usã esari bato peresu tiquina yeriquinare to cjånore peresu cohteyequina p_uhtorore yahuri. Sa yahuepeg_uta Pablo pehere ihcãquirota c_uri to cj_una p_uhtoa. Sa yero tiquirore ihcãquiro surara cohteri.

Pablo Romap_u buheahye

17 Ihtia deco bato Pablo judio masa p_uhtoa mehna cahmecoano taro, tiquinare pijiri. Tiquina cahmecoari bato tiquiro tiquinare yahuri:

—Y_uh_u acaye, mari acayere, mari ñecusum_ua panop_u cj_una tiquina yee tirire, marine tiquina buheri g_uh_ure y_uhd_ud_ucaera tii y_uh_u. Y_uh_u y_uhd_ud_ucaerapeg_uta Jerusal_uer_u y_uh_ure ñehedi arequina judio masa. Tiquina sa yeri bato Roma cj_uenare y_uh_ure peresu ye dutiri tiquina.

18 Tiquina sa yeg_u Roma cj_una y_uh_ure sinitu, y_uh_u ñano yerarig_u y_uh_u ijig_u y_uh_ure “Buhiri tiriquiro ijire”, ni masiedari. “¿Ne yabe buhiri wej_uboagari mari tiquirore?” nidi y_uh_ure tiquina. Sa ye y_uh_ure sinituyequina pehe y_uh_ure wio duamedí.

19 Judio masa pehe y_uh_ure wio dutierari. Sa yeg_u y_uh_u acayere judio masare y_uh_ure tiquina yerire yahu duerapeg_uta “Ijipihtiyequina p_uhtorore y_uh_u yerire poto yahu duaja y_uh_u”, ni sinii y_uh_u. Judio masa y_uh_ure tiquina wio duerag_u ih_uñag_u “Romap_u yahuro cahmene y_uh_ure”, nii y_uh_u.

20 Sa yeg_u masare ahrire yahu duag_u pijii. Cristo marine y_uhd_uoatiquiro judio masa tiquina cohteriquiro yere y_uh_u yahuri buhiri y_uh_u peresup_u

ijijaja. Sa yegũ tire m̄sare yahugũ tũhũ pijii, nidi Pablo judio masa p̄h̄toare.

²¹ Tiquiro sa nigũ tũhoye tiquina pehe tiquirore yahuri:

—Judio masa m̄h̄are quiti yahuye p̄rine us̄are ne ohoerari. Sa ye top̄a ahtariquina gũhũ us̄a acaye us̄are m̄h̄ũ sa waharire yahuera tiri. Tiquina “Tiquiro ñano yeriquiro ijire” ni m̄h̄are yahuerari.

²² Tiquina sa yahuerapegũta m̄h̄ũ ya curuare ijipihtrop̄a masa ñano tiquina yahuducugũ us̄a masiaja. Sa masina m̄h̄ũ buheyere m̄h̄ũ yahugũ tũho duaja us̄a, nidi tiquina tiquirore.

²³ Sa ni tuhasa, “Ape decop̄a ijiihna”, nidi tiquina. Ape decop̄a Pablo mehna cahmecoa m̄htariquina yahduoro masa peyequina tiquiro ijiróp̄a wihiri. Ñami cjũnogã Cohãcjũ tiquiro p̄h̄toro ijiyere quehnoañe buheyere tiquiro buhe dũca, tee ñamip̄a buhe duhuri. Cohãcjũ dutiyere Moiser̄are tiquiro cũrire, Cohãcjũ yere yahu m̄htariquina tiquina ojoari gũh̄are buheri. Sa buhero, tiquinare Jesure masigũ ye duaro nimedi Pablo.

²⁴ Ihquẽquina tiquiro buherire cahmedi. Sa cahmepegũta apequina pehe tũho duerari.

²⁵ Sa ye tiquina basi p̄a curua tu wa, wahaye tee nidi. Tiquina wahato pano Pablo Isaia tiquiro yahuducurire yahuri. Ohõ saha nidi tiquinare:

—Isaia Cohãcjũ yere yahu m̄htariquiro tiquiro yahuri ijirota ijire. Mari ñecusum̄a m̄na iji turi-ayequinare yahuro taro Esp̄ritu Santo Isaiare ohõ saha ni yahu ojoa dutiahye:

26-27 Ahrire ahriquinare yahug_u wahaya: “Dapu paca b_utina ijire m_usa. Sa yena yeere t_uho duerare m_usa. Cahmo coperi susueye-quina yero saha t_uho duerare m_usa. Sa yena yeere t_uhoepenata t_uhosi m_usa. M_usa sa ijierana quehnoano t_uhoboaya m_usa. Sa yena quehnoañe pehere comesaboaya m_usa. Sa yeg_u m_usare pecap_u waha-borinare y_uhd_uoboaya y_uh_u”, nidi Cohãcjã, ni ojoahye Isaia, nidi Pablo tiquinare.

28 Tiquiro sa nidi bato Pablo yahu nemori:

—Ahrire masiña m_usa. Cohãcjã ye buheyere masare tiquiro quehnoano y_uhd_uoyere judio masa ijieyequinare buhenatja _usã. Tiquina pehe t_uhoeta, nidi Pablo judio masare.

29 Tiquiro sa nigã t_uhoye judio masa tire tiquina basi tutuaro cahme d_use tini wia, wijiari.

30 P_ua c_uhma waro Pablo apequina wasori w_uh_up_u, tiquiro ijiye wapa wapa yeati w_uh_up_u ijiri. Top_u ijiro, ijipihtiyequina ti w_uh_up_u wihiye-quinare bucueye mehna piti cari tiquiro.

31 Sa yero tiquiro cuero marieno Cohãcjã p_uhtoro ijiyere, mari p_uhtoro Jesucristo ye g_uh_ure buhee tiri. Tiquiro sa buhegã ne apequina tiquirore “Buheracãhña”, nieda tiri.

Cohãcjũ Yere Yahuducuri Tju
New Testament in Piratapuyo (CO:pir:Piratapuyo)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Piratapuyo

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Piratapuyo [pir], Colombia

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Piratapuyo

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
ad83cef1-6eb5-5233-a8f3-356e47bbda0d